

**DIAGNOZA
PROBLEMÓW
SPOŁECZNYCH
MIASTA
SIERADZA**

Spis treści

1.	WPROWADZENIE.....	2
1.1	Cele i ogólne założenia badania	2
1.2	Problematyka badania	4
2.	METODOLOGIA BADANIA.....	6
2.1	Uzasadnienie i wybór techniki badawczej.....	6
2.2	Dobór próby	8
2.3	Narzędzia badawcze.....	9
3.	DANE ZASTANE MIASTA SIERADZA.....	10
3.1	Położenie miasta.....	10
3.2	Sytuacja demograficzna, rynek pracy oraz placówki oświaty	11
3.3	Instytucje pomocowe na terenie miasta.....	17
4.	BADANIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW NA TERENIE MIASTA SIERADZA.....	22
4.1	Struktura badanej próby	22
4.2	Problem alkoholowy oraz nikotynowy z perspektywy dorosłych mieszkańców	24
4.3	Problem narkotykowy z perspektywy dorosłych mieszkańców	32
5.	BADANIE DZIECI I MŁODZIEŻY NA TERENIE MIASTA SIERADZA	40
5.1	Struktura badanej próby	40
5.2	Problem alkoholowy oraz nikotynowy z perspektywy dzieci i młodzieży	42
5.3	Problem narkotykowy z perspektywy dzieci i młodzieży	51
5.4	Problem przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży.....	63
5.5	Problem cyberprzemocy z perspektywy dzieci i młodzieży.....	70
5.	BADANIE ESPAD A WYNIKI DIAGNOZY MIASTA SIERADZA	73
5.1	Problem alkoholowy	74
5.2	Problem nikotynowy	76
5.3	Problem narkotykowy	77
6	BADANIE SPRZEDAWCÓW NA TERENIE MIASTA SIERADZA	78
6.2	Struktura badanej grupy	78
5.2	Problem uzależnień w Mieście Sieradz z perspektywy sprzedawców alkoholu.....	79
7	WNIOSKI I REKOMENDACJE.....	86

1. WPROWADZENIE

1.1 Cele i ogólne założenia badania

Gwałtowne przemiany technologiczne, ekonomiczne oraz społeczno-kulturowe, jakie dokonały się w XX wieku doprowadziły do przeobrażeń niemal w każdej dziedzinie życia społecznego przyczyniając się do powstania nowych problemów społecznych. Problem społeczny: w definicji R. Marisa to: „ogólne wzory zachowania ludzkiego lub warunków społecznych, które są postrzegane jako zagrożenia dla społeczeństwa przez znaczącą liczbę ludności, przez silne grupy, bądź przez charyzmatyczne jednostki oraz które mogą być rozwiązane czy też którym można jakoś zaradzić”¹. Według K. Frysztackiego, warunkiem determinującym zaistnienie problemu społecznego jest stan świadomości. Pojawiające się i narastające poczucie niepokoju, zagrożenia, sprzeciwu to mechanizm identyfikowania problemów oraz nadawania im społecznego charakteru². W świetle tych definicji muszą pojawić się cztery istotne elementy, aby można było mówić o problemie społecznym:

- ✓ problem społeczny jest zjawiskiem niepożądanym,
- ✓ wywołuje krytykę znacznej liczby ludzi,
- ✓ jest zjawiskiem możliwym do przewyciężenia,
- ✓ można go przewyciężyć przez zbiorowe działanie.

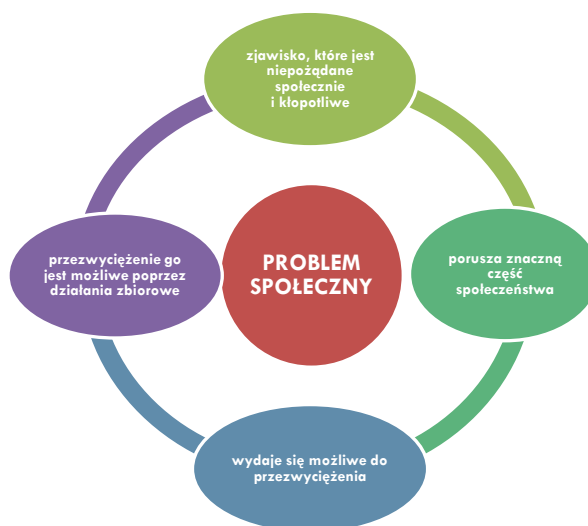
Do problemów społecznych, które w ostatnich dekadach dają najwyraźniej znać o sobie w polskiej rzeczywistości należy zaliczyć: alkoholizm, narkomanię, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, bezradność opiekuńczo-wychowawczą oraz wykluczenie społeczne. Każdy z tych problemów wymaga odmiennego podejścia i działań specjalistów. Priorytetem w polityce społecznej staje się zatem przeciwdziałanie tego typu zagrożeniom oraz podjęcie działań prowadzących do ograniczenia izolacji społecznej oraz zwiększenie integracji społecznej grup i osób zagrożonych występowaniem wyżej wymienionych problemów.

¹ K. Frysztacki, Socjologia problemów społecznych, Warszawa 2009, s. 20.

² K. Frysztacki, Problemy społeczne, [w:] Encyklopedia socjologii, tom III, Warszawa 2000, s. 205.

Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Badanie to ma na celu przede wszystkim zdiagnozowanie stanu społeczeństwa oraz wskazanie przyczyn obecnej sytuacji. Diagnoza społeczna bezpośrednio lub pośrednio odnosi się do stanu i sposobu zaspokajania potrzeb społecznych. Jej specyfiką jest fakt, iż koncentruje się ona na zidentyfikowaniu i opisanu takich zjawisk, które ograniczają zaspokojenie potrzeb społecznych lub stwarzają zagrożenie takiego ograniczenia. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców. Niniejsza diagnoza społeczna realizowana na zlecenie Miasta Sieradza ma na celu ukazanie skali problemów społecznych na terenie miasta. Zakres działań badawczych odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii:

- ✓ zidentyfikowania przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe,
- ✓ określenie skali oraz zakresu problemów uzależnień,
- ✓ określenie skali i zakresu przemocy wśród uczniów szkół,
- ✓ zidentyfikowania skutków występujących problemów,
- ✓ pokazanie rozwiązań mających na celu wyjaśnienie sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków,
- ✓ zidentyfikowania problemów uzależnień wśród dzieci i młodzieży.

1.2 Problematyka badania

Zakres prac badawczych odnosił się do zdiagnozowania następujących problemów:

- ✓ **Problemu alkoholowego (alkoholizmu)** – według WHO to „wszelki sposób picia, który wykracza poza miarę tradycyjnego i zwyczajowego spożycia albo poza ramy obyczajowego, przyjętego w całej społeczności, picia towarzyskiego bez względu na czynniki, które do tego prowadzą”³. Problem alkoholowy jest jednym z najpoważniejszych i najpowszechniejszych problemów społeczeństwa polskiego, w związku z tym tej kwestii poświęcono najwięcej miejsca w niniejszej diagnozie.
- ✓ **Problemu narkotykowego (narkomania i dopalacze)** – według ustawy z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii⁴, narkomania to: „stałe lub okresowe używanie w celach niemedycznych środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich”. W niniejszym raporcie zwrócono uwagę przede wszystkim na następujące kwestie związane z owym zjawiskiem: rozpowszechnienie i dostępność narkotyków oraz dopalaczy, skala problemu wśród dorosłych mieszkańców, dzieci i młodzieży szkolnej.
- ✓ **Problemu nikotynowego (nikotynizmu)** – który jest nałogiem wywołanym przez dwa podstawowe, wzajemnie oddziałujące na siebie uzależnienia: farmakologiczne uzależnienie od nikotyny (związane z koniecznością utrzymania odpowiednich jej stężeń w surowicy krwi) oraz uzależnienie behawioralne (złożone, zależące od czynników psychologicznych, środowiskowych, kulturowych i społecznych). Zespół uzależnienia jest zaburzeniem zdrowotnym i charakteryzują go specyficzne objawy, które zostały opisane w Klasyfikacji Chorób Światowej Organizacji Zdrowia ICD-10, gdzie wyodrębniono kategorię F-17: Zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania spowodowane paleniem tytoniu⁵. Niniejsza diagnoza ma na celu ukazanie skali uzależnienia oraz dostępności nikotyny dla dzieci i młodzieży szkolnej na terenie miasta, a także skali problemu wśród dorosłych mieszkańców.

³ T. Pilch, Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku, str. 92.

⁴ Ustawa z dnia 29. Lipca 2005r „O przeciwdziałaniu narkomanii”, (Dz.U. 2020 poz. 2050).

⁵ Źródło: <http://morawica.com.pl/nikotylna> (dostęp 20.09.2021).

- ✓ **Problemu przemocy** – ten rodzaj przemocy często określany jest także mianem, „przemocy w rodzinie”. W polskim porządku prawnym charakterystykę i definicję zjawiska przemocy w rodzinie zawiera Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. „O przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”⁶. Wskazano w niej, iż za „przemoc w rodzinie” uważa się jednorazowe lub powtarzające się wielokrotnie „umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste” członków danej rodziny lub osób wspólnie zamieszkujących i gospodarujących ze sprawcą tego rodzaju zachowań. Podobną charakterystykę tego zjawiska zawarto w Kodeksie Karnym (art. 207 K.K.), w którym istnieje pojęcie „znęcania się” fizycznego lub psychicznego nad osobą najbliższą lub „inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy albo nad małoletnim lub osobą nieporadną ze względu na jej stan psychiczny lub fizyczny”⁷. Charakterystyczną cechą przemocy w rodzinie jest wykorzystanie przez sprawców tego rodzaju zachowań, posiadanej siły i dominacji nad innymi członkami rodziny, w celu podporządkowania ich i zmuszenia do określonych zachowań. Z tego powodu osobami doznającymi przemocy są najczęściej osoby, które w strukturze danej rodziny są zależne od swych opiekunów lub bliskich.
- ✓ **Problemu przemocy rówieśniczej** – zwana także mobbingiem lub dręczeniem jest zjawiskiem powszechnym w środowisku szkolnym. Są to wszelkie nieprzypadkowe akty godzące w wolność osobistą jednostek lub przyczyniające się do fizycznej, a także psychicznej szkody osoby, wykraczające poza społeczne zasady wzajemnych relacji⁸.
- ✓ **Problemu cyberzagrożeń** - do niebezpiecznego nałogu dochodzi w sytuacji, gdy korzystanie z urządzenia staje się priorytetem – dla spędzania czasu w świecie wirtualnym uzależniony zaniedbuje szkołę, pracę, a także znajomych. Chory w sytuacji, gdy nie może skorzystać z komputera, czuje niepokój i niezadowolenie. Prawdziwą satysfakcję sprawia mu jedynie spędzanie czasu na komputerze. Dodatkowo osoba uzależniona jest przekonana, że na korzystaniu z tego urządzenia spędza mało czasu, a już na pewno niewystarczająco. Komputer staje się jedynym hobby osoby uzależnionej, dla której nic innego się już nie liczy
- ✓ **Problemu cyberprzemocy** - to forma dokuczania, która ma miejsce w Internecie. Często odbywa się to anonimowo za pośrednictwem mediów społecznościowych lub aplikacji do obsługi wiadomości tekstowych. Można to zrobić dla zabawy lub może być

⁶ Ustawa z dnia 29. Lipca 2005r „O przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie”, (Dz.U. 2021 poz. 1249).

⁷ J. Polanowski, Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, Wydawnictwo Edukacyjne „Parpamedia”, Warszawa 1999, s. 21.

⁸ Źródło: <http://zobaczjestem.pl/przemoc-rowiesnicza-przemoc-rowiesnicza/> (dostęp: 29.09.2021 r.).

na tyle poważne, że doprowadzi do prób samobójczych. Polega na wysyłaniu obraźliwych wiadomości, publikowaniu poniżających filmów lub zdjęć, publikowaniu ośmieszających, wulgarnych, komentarzy i postów, włamaniach na konta serwisów społecznościowych, podszywaniu się pod inne osoby lub wykluczaniu z internetowych społeczności⁹.

2. METODOLOGIA BADANIA

2.1 Uzasadnienie i wybór techniki badawczej

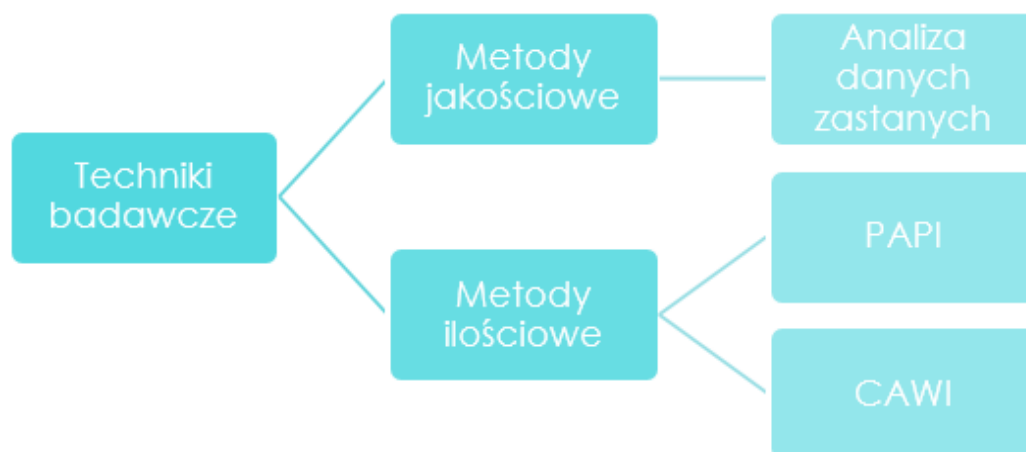
Istotą badania, było poznanie opinii oraz postaw mieszkańców względem wybranych problemów społecznych: alkoholowego, nikotynowego, narkotykowego oraz przemocy i cyberzagrożeń wśród uczniów.

W tym celu zdecydowano się na przeprowadzenie trzech komplementarnych badań, zrealizowanych wśród dwóch grup społecznych: dorosłych mieszkańców, w tym sprzedawców sprzedających i podających napoje alkoholowe oraz uczniów z sześciu szkół podstawowych zlokalizowanych na terenie Miasta Sieradza. Każda grupa respondentów wniosła coś nowego względem badanych zagadnień i pozwoliła na ich lepszą diagnozę oraz głębsze zrozumienie.

W badaniach zastosowano triangulację technik badawczych. Koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności i rzetelności planowanych działań. Wiązała się z tym przede wszystkim triangulacja źródeł danych, polegająca na pozyskiwaniu informacji z różnych środowisk. Diagnozę problemów społecznych na terenie Miasta Sieradza rozpoczęto od przeprowadzenia badań wśród uczniów oraz dorosłych mieszkańców. Badania sondażowe (ilościowe) przeprowadzono wśród dorosłych mieszkańców na terenie Miasta Sieradza za pomocą metody CAWI (badanie za pomocą ankiety internetowej). Link odnoszący się do ankiety internetowej został umieszczony na głównej stronie Urzędu Miasta Sieradza. Uzupełnione przez dorosłych mieszkańców ankiety zostały odesłane w formie elektronicznej w postaci zestawienia wszystkich danych, co zapewniło badanym pełną anonimowość. W badaniu uczniów również zastosowano metodologię ilościową CAWI. Wybór metody sondażu diagnostycznego sprawił, że najbardziej dogodną techniką, była ankieta audytoryjna. Uczniowie, zebrani w większej grupie, wypełniali samodzielnie ankiety. Badanie przeprowadzone zostało zgodnie z zasadami etyki, zaś uczestnicy poinformowani zostali

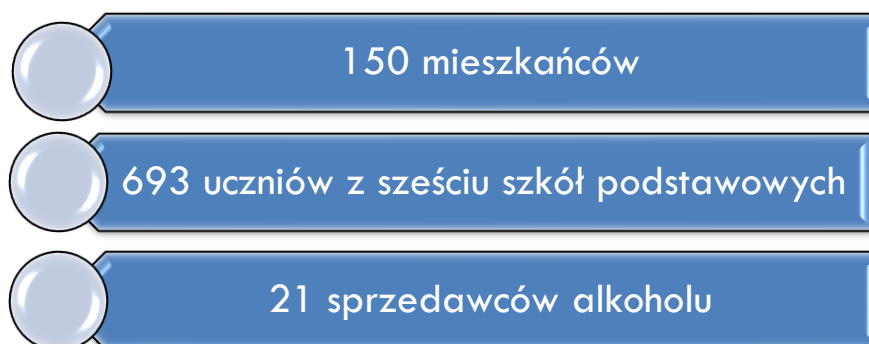
⁹ Źródło: <https://fundacja.orange.pl/blog/wpis/cyberprzemoc> (dostęp: 29.09. 2021 r.).

o zachowaniu anonimowości badania, w szkołach uzyskano za każdym razem zgodę dyrektora placówki na przeprowadzenie badań. Natomiast wśród sprzedawców alkoholu zastosowano metodę PAPI (wywiad bezpośredni realizowany przy użyciu papierowej ankiety). Wykorzystana technika badawcza opierała się na bezpośrednim komunikowaniu się ankietera z respondentami, przy wykorzystaniu ustrukturyzowanego narzędzia badawczego, jakim był kwestionariusz ankiety. Kwestionariusz ankiety umożliwił uzyskanie informacji dotyczących stanu oraz nasilenia zagrożeń społecznych występujących na terenie Miasta Sieradza, między innymi poprzez zdiagnozowanie problemów i oczekiwań zgłaszanych przez dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzież z sześciu szkół podstawowych zlokalizowanych na terenie miasta.

2.2 Dobór próby

Badania zostały przeprowadzone w miesiącach lipiec-wrzesień 2021 roku. W badaniu łącznie wzięło udział 864 osób (150 mieszkańców, 693 uczniów z sześciu szkół podstawowych oraz 21 sprzedawców alkoholu). Zróżnicowany dobór próby umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie miasta oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk. Poniższy wykres przedstawia szczegółową strukturę próby badawczej.

- Szkoła Podstawowa nr 1
im. Władysława Reymonta
w Sieradzu
tel. 43/827-14-21
- Szkoła Podstawowa nr 4
im. Marii Konopnickiej
w Sieradzu
tel. 43/822-56-52
- Szkoła Podstawowa nr 6
im. Janiny Majkowskiej
w Sieradzu
tel. 43/827-19-23
- Szkoła Podstawowa Integracyjna nr 8
w Sieradzu
tel. 43/822-37-19
- Szkoła Podstawowa nr 9
im. Władysława Łokietka
w Sieradzu
tel. 43/827-26-59
- Szkoła Podstawowa nr 10
im. Bolesława Zwolińskiego
w Sieradzu
tel. 43/827-23-08

2.3 Narzędzia badawcze

Kwestionariusz ankiety użyty do zebrania danych miał podobną konstrukcję niezależnie od badanej grupy. Składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru. Ze względu na specyfikę poszczególnych grup dokonano spersonalizowania pytań, dostosowując ich charakter do profilu respondenta. Ankieta wypełniana była samodzielnie, co ma niebagatelną rolę w badaniu postaw i opinii względem delikatnych kwestii. Za każdym razem przed przystąpieniem do badania, uczestnicy zostali poinformowani o pełnej anonimowości, został wyjaśniony cel oraz instrukcja wypełniania kwestionariusza. Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy. **Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych (maksymalnie +/- 1%).**

3. DANE ZASTANE MIASTA SIERADZA

3.1 Położenie miasta

Sieradz to miasto leżące w centralnej Polsce. Należy do województwa łódzkiego, powiatu sieradzkiego. Jest siedzibą gminy miejskiej Sieradz. Powierzchnia miasta wynosi 51,22 km², co stanowi 3,5% powierzchni powiatu sieradzkiego. Według fizyczno-geograficznego podziału Kondrackiego miasto znajduje się na prowincji Nizin Środkowopolskich, obejmując dwa mezoregiony: Wysoczyznę Łaską na północnym-wschodzie oraz Kotlinę Sieradzką w centrum i na zachodzie.

Rysunek 1 Herb Miasta Sieradza.

Rysunek 2 Położenie Miasta Sieradza.

3.2 Sytuacja demograficzna, rynek pracy oraz placówki oświaty

Miasto Sieradz jest niewielkim miastem z liczbą mieszkańców wynoszącą 41 724 tys.¹⁰, z czego 52,90% stanowią kobiety, a 47,10% mężczyźni. W latach 2002-2020 liczba mieszkańców zmalała o 7,20%. Średni wiek mieszkańców wynosi 43,80 lat i jest porównywalny do średniego wieku mieszkańców województwa łódzkiego oraz nieznacznie większy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

	Kobiety	Mężczyźni
w wieku przedprodukcyjnym (0 - 17 lat)	15,00%	17,60%
w wieku produkcyjnym (18 – 59 lat)	52,90%	65,80%
w wieku poprodukcyjnym (59+ lat)	32,10%	16,60%

Tabela 1 Dane statystyczne dotyczące wieku mieszkańców miasta.

Mieszkańcy Miasta Sieradz zawarli w 2020 roku 173 małżeństw, jest to znacznie mniej od wartości dla województwa łódzkiego oraz znacznie mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,3 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców, 28,90% mieszkańców Sieradza jest stanu wolnego, 56,60% żyje w małżeństwie, 3,60% mieszkańców jest po rozwodzie, a 10,90% to wdowy/wdowcy¹¹.

Populacja – Sieradz w latach 1995 – 2020

(Źródło: GUS)

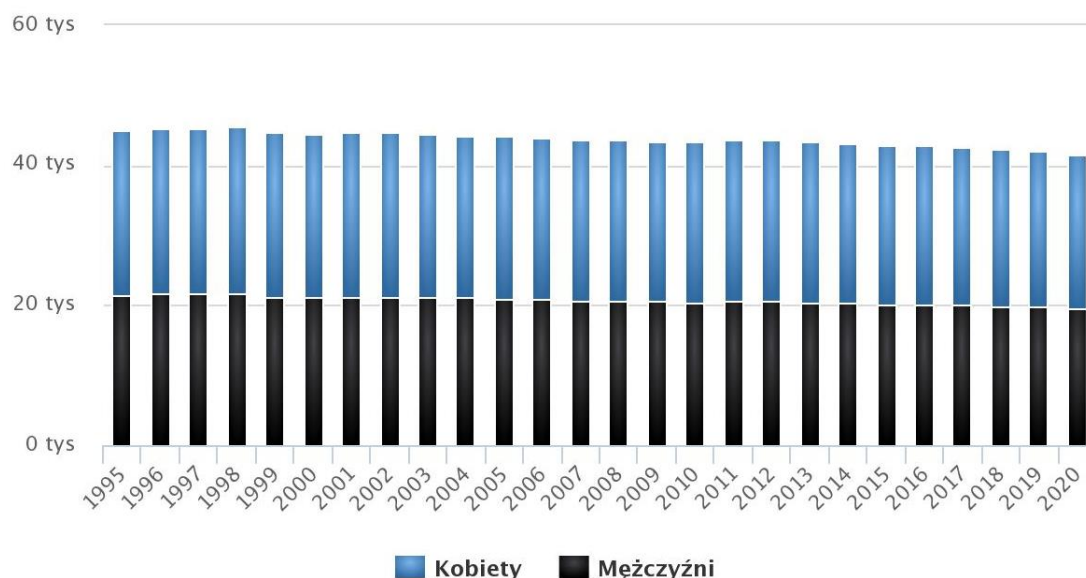

Tabela 2 Populacja - Miasto Sieradz w latach 1995 - 2020.

¹⁰ Stan na dzień 30.06.2020 r., źródło: GUS.

¹¹ Stan na dzień 31.12.2020 r., źródło: GUS.

W 2020 roku w Sieradzu oddano do użytku 65 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 1,57 nowych lokali. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa łódzkiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. Całkowite zasoby mieszkaniowe w Sieradzu to 16 399 nieruchomości. Na każdych 1000 mieszkańców przypada zatem 391 mieszkań. Jest to wartość mniejsza od wartości dla województwa łódzkiego oraz porównywalna do średniej dla całej Polski. W mieście na 1000 mieszkańców pracuje 321 osób. 55,00% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 45,00% mężczyźni. Bezrobocie rejestrowane w mieście wynosiło w 2020 roku 6,50% (7,10% wśród kobiet i 6,00% wśród mężczyzn). W 2019 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto wynosiło 4 272,65 PLN, co odpowiada 82,50% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce. Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców 1 760 osób wyjeżdża do pracy do innych miast, a 3 281 pracujących przyjeżdża do pracy spoza miasta - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi 1 521. 45,80% aktywnych zawodowo mieszkańców miasta pracuje w sektorze rolniczym (rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo), 19,30% w przemyśle i budownictwie, a 13,90% w sektorze usługowym (handel, naprawa pojazdów, transport, zakwaterowanie i gastronomia, informacja i komunikacja) oraz 1,20% pracuje w sektorze finansowym (działalność finansowa i ubezpieczeniowa, obsługa rynku nieruchomości)¹².

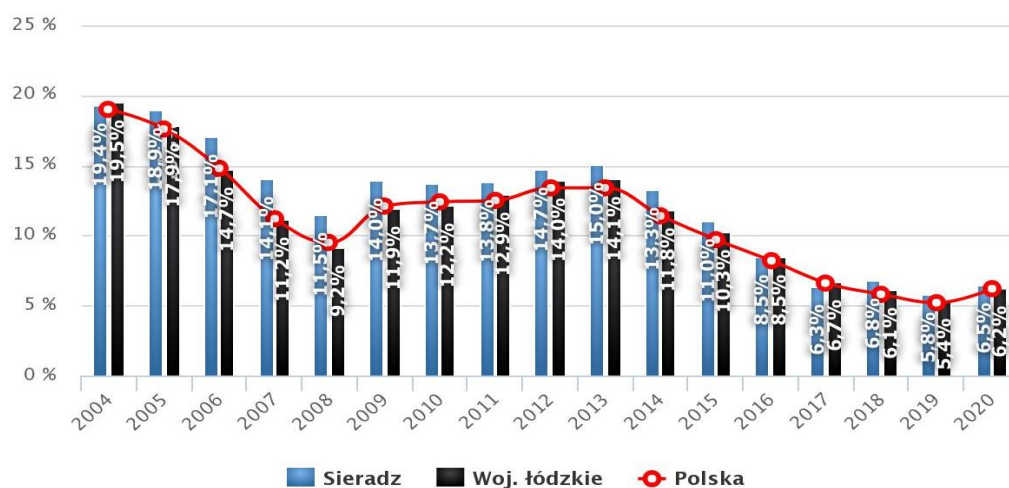

Tabela 3 Szacunkowa stopa bezrobocia rejestrowanego w mieście w latach 2004-2020 (Źródło: GUS, stan na dzień 31.12.2020 r.)

¹² Stan na dzień 31.12.2020 r., Źródło: GUS.

Struktura szkół na terenie Miasta Sieradza:

- przedszkola: 16 (w tym: 7 publicznych i 7 niepublicznych oraz 2 punkty przedszkolne),
- szkoły podstawowe: 8 (w tym 6 publiczne i 2 niepubliczne o uprawnieniach szkół publicznych),
- liceum (inne): 6 w tym: 2 licea, 2 zespoły szkół ponadgimnazjalnych, 1 specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy i 1 centrum edukacji zawodowej (publiczne) + 2 licea niepubliczne, w tym 1 dla dorosłych.

Miasto Sieradz oferuje następujące kierunki kształcenia: kształcenie ogólnokształcące oraz zawodowe w następujących zawodach: technik elektryk, technik mechanik, technik urządzeń i systemów energii odnawialnej, technik pojazdów samochodowych, technik informatyk, technik urządzeń sanitarnych, technik energetyk, technik mechatronik, mechanik pojazdów samochodowych, elektromechanik, pojazdów samochodowych, monter mechatronik, elektryk, monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych, monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie, blacharz samochodowy, fryzjer, technik handlowiec, technik żywienia i usług gastronomicznych, technik ekonomista, technik logistyk, technik hotelarstwa, technik organizacji reklamy, kucharz, technik usług fryzjerskich, sprzedawca, technik ochrony środowiska, technik architektury krajobrazu, technik budownictwa, technik geodeta i w oddziałach wielozawodowych.

- W mieście ilość uczniów w szkołach wygląda następująco:
 - szkoła podstawowa: 2888 (w tym: 2808 – szkoły publiczne i 80 – szkoły niepubliczne),
 - szkoła ponadpodstawowa: 2905.
- Liczba świetlic na terenie miasta:
 - 5 w placówkach oświatowych, 7 w placówkach wsparcia dziennego.
- Liczba przedszkoli na terenie miasta: 16 (w tym: 7 - publiczne i 9 - niepubliczne).
- Liczba żłobków na terenie miasta: 4 niepubliczne żłobki, 1 żłobek publiczny
- Łączna ilość nauczycieli zatrudnionych na terenie miasta: 502
- Łączna ilość pedagogów szkolnych zatrudnionych na terenie miasta: 10
- System poradnictwa w zakresie wsparcia szkoły:
 - pomoc psychologiczno-pedagogiczna,
 - terapia rodzin,

- grupy wsparcia,
- doradztwo zawodowe.
- Inne placówki kulturalno-oświatowe działające na terenie miasta:
 - publiczne: 5,
 - niepubliczne: 0.
- Organizacje pozarządowe powstałe na terenie miasta: około 50¹³

Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Mieście Sieradz

Podstawowym celem działalności Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji w Sieradzu jest realizacja zadań Miasta Sieradza w zakresie kultury fizycznej, turystyki i rekreacji. Zadania realizowane są w szczególności poprzez:

- popularyzację sportu i rekreacji ruchowej,
- organizowanie zajęć, zawodów i imprez sportowo – rekreacyjnych,
- zapewnienie kadry trenerskiej oraz instruktorskiej do prowadzenia zajęć sportowych i rekreacyjnych.
- udostępnienie bazy sportowej dla stowarzyszeń kultury fizycznej prowadzących swoją działalność w Sieradzu oraz dla różnych podmiotów zainteresowanych uprawianiem sportu i rekreacją,
- utrzymywanie i rozwijanie bazy sportowo – rekreacyjnej na terenie Miasta Sieradza,
- racjonalne gospodarowanie powierzonym majątkiem,
- propagowanie turystyki i tworzenie warunków do jej organizowania,
- prowadzenie bazy noclegowej z uwzględnieniem organizacji zgrupowań sportowych,
- udostępnianie i wypożyczanie sprzętu sportowego i turystycznego,
- świadczenie usług w zakresie organizacji imprez rekreacyjnych dla zakładów pracy, szkół i innych podmiotów, w tym także prowadzenie „zielonych szkół”,
- współorganizowanie imprez sportowych zgodnie z kalendarzem rozgrywek polskich związków sportowych,
- świadczenie usług w zakresie organizacji imprez sportowych.

¹³ Powyższe informacje o ośrodkach oświaty i kultury na terenie Miasta Sieradza są uzyskane od władz miasta.

Sieradzkie Centrum Kultury

Sieradzkie Centrum Kultury jest instytucją kultury prowadzącą działalność kulturalną oraz prowadzi działalność w zakresie tworzenia, upowszechniania i ochrony kultury. SCK współpracuje z innymi instytucjami kultury, podmiotami prowadzącymi działalność kulturalną, stowarzyszeniami i związkami twórców i artystów oraz organami władz publicznych zajmujących się działalnością kulturalną. Do podstawowych zadań Sieradzkiego Centrum Kultury należy w szczególności:

- organizowanie spektakli teatralnych, koncertów, imprez artystycznych i rozrywkowych i kulturalnych;
- organizowanie wystaw artystycznych i wernisaży,
- prowadzenie zajęć i warsztatów artystycznych oraz kół zainteresowań,
- prowadzenie i organizowanie działalności zespołów muzycznych, tanecznych i folklorystycznych,
- promocja kultury Miasta Sieradza i lokalnych twórców ludowych,
- tworzenie, udostępnianie i dokumentowanie dóbr i wartości kultury,
- edukacja kulturalna i wychowanie przez sztukę,
- sprawowanie opieki nad zabytkami,
- wspieranie amatorskiego ruchu artystycznego oraz zainteresowania wiedzą i sztuką,
- tworzenie warunków dla rozwoju folkloru, a także rękodzieła ludowego i artystycznego,
- rozpoznawanie, rozbudzanie i zaspokajanie potrzeb oraz zainteresowań kulturalnych,
- upowszechnianie wiedzy o kulturze, w tym o kulturze regionalnej,

Powiatowa, Miejska oraz Pedagogiczna Biblioteka Publiczna

Biblioteka jest powiatową i miejską jednostką organizacyjną kultury a jej zbiory stanowią dobro narodowe oraz służą zachowaniu dziedzictwa narodowego. Biblioteka służy rozwijaniu potrzeb czytelniczych, edukacyjnych, kulturalnych i informacyjnych społeczeństwa, upowszechnianiu wiedzy, nauki i rozwoju kultury. Biblioteka to nie tylko centrum informacji – bibliograficznej, regionalnej, czy turystycznej. Dzięki bogatej ofercie kulturalnej, związanej m.in. z regionalną historią i tradycją oraz aktywnemu uczestnictwu w ważnych dla miasta wydarzeniach, jest wyjątkowym miejscem integracji lokalnych społeczności.

Spółdzielczy Dom Kultury w Mieście Sieradz

Spółdzielczy Dom Kultury został utworzony na mocy uchwały Rady Nadzorczej Sieradzkiej Spółdzielni Mieszkaniowej. Podstawowym zadaniem domu kultury jest tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb kulturalnych mieszkańców osiedli spółdzielczych, organizując różnorodne formy pracy adresowane do dzieci, młodzieży i dorosłych. Priorytetowe znaczenie od chwili powstania miała edukacja artystyczna dzieci i młodzieży w dziedzinie muzyki, tańca, plastyki, fotografii, teatru. Prawie 30 letnia działalność SDK to niezliczona liczba różnorodnych imprez, przeglądów, konkursów, wystaw plastycznych, fotograficznych, oraz prezentacji kolekcjonerskich i wydawnictw.

Poradnia Psychologiczna – Pedagogiczna w Mieście Sieradz

Poradnia psychologiczno-pedagogiczna prowadzi działalność ukierunkowaną na specyficzny, jednorodny charakter problemów, z uwzględnieniem potrzeb lokalnej społeczności. Udziela dzieciom, od momentu urodzenia, i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej oraz pomocy w wyborze kierunku kształcenia i zawodu. Ponadto udziela pomocy psychologiczno-pedagogicznej rodzicom i nauczycielom związanej z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży, a także wspomaga przedszkola, szkoły i placówki w zakresie realizacji zadań dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych¹⁴.

¹⁴ Powyższe informacje o ośrodkach oświaty i kultury na terenie Miasta Sieradza są uzyskane od władz miasta.

3.3 Instytucje pomocowe na terenie miasta

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Mieście Sieradz

Jest jednostką organizacyjną Miasta Sieradza, utworzoną w celu bezpośredniego organizowania i wykonywania zadań własnych gminy, własnych o charakterze obowiązkowym i zleconym gminie do realizacji przez administrację rządową z zakresu pomocy społecznej na terenie Miasta Sieradza. Ośrodek współpracuje z Polskim Komitetem Pomocy Społecznej realizując program pomocy rodzinom i osobom będącym w trudnej sytuacji życiowej. Pomoc ta jest realizowana w ramach Europejskiego Programu Pomocy Żywnościowej (PEAD), do którego zakwalifikowano 623 rodziny (1151 osób). Dzięki pomocy ośrodka wydano również odzież dla potrzebujących (32 skierowania), a także żywność dystrybuowaną akcyjnie (62 skierowania). MOPS w Mieście Sieradz współpracuje ze Stowarzyszeniem „Wiosna”, gdzie wytypowano 10 rodzin, które zostały objęte pomocą w ramach Szlachetnej Paczki. Ośrodek udostępnił także salę ćwiczeń wraz ze sprzętem dla niepełnosprawnych, gdzie prowadzone są bezpłatne zajęcia rehabilitacyjne. Osoby niepełnosprawne mają również możliwość korzystać bezpłatnie z miejskiego basenu. Ośrodek współpracuje m.in. z organizacjami pozarządowymi w ramach Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ze Stowarzyszeniem Rozwoju Przyszłości „PROGRESS” w realizacji projektu „Nowy Start”¹⁵. Do najważniejszych zadań MOPS należy:

- tworzenie warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej, w tym rozbudowa niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej,
- diagnostyka jednostkowa i środowiskowa,
- przyznawanie i wypłacanie świadczeń przewidzianych ustawą o pomocy społecznej,
- opłacanie składek na ubezpieczenie społeczne i zdrowotne osobom uprawnionym do tych świadczeń,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania,
- pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin,

¹⁵ Powyższe informacje dotyczące MOPS Sieradz są uzyskane od władz miasta.

- wspomaganie działalności służącej rozwiązywaniu problemów z zakresu uzależnień i prowadzenie poradnictwa w tym zakresie,
- praca socjalna, rozumiana jako działalność zawodowa skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskaniu zdolności funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzenie warunków sprzyjających temu celowi,
- prowadzenie terapii zajęciowej,
- organizowanie prac społecznie użytecznych
- prowadzenie innych zadań przekazanych do realizacji na podstawie obowiązujących przepisów prawnych (m.in. dot. świadczeń rodzinnych).
- reintegracja zawodowa i społeczna osób niepełnosprawnych z orzeczoną umiarkowaną i znacznym stopniem niepełnosprawności¹⁶.

Poradnia dla osób z problemami alkoholowymi w Mieście Sieradz

Zakres świadczeń poradni to psychoterapia indywidualna i grupowa dla osób uzależnionych i współuzależnionych, psychoterapia indywidualna i grupowa dla osób z syndromem DDA, pomoc psychologiczna osobom z syndromem DDA, oferta leczenia dla osób z tzw. podwójną diagnozą, patologicznego hazardu oraz dla osób z innymi zaburzeniami nawyków i popędów.

Powiatowy Urząd Pracy w Mieście Sieradz

Jest jednostką organizacyjną Powiatu Sieradzkiego powołaną do wykonywania zadań publicznych, którego przedmiotem jest promocja zatrudnienia, łagodzenie skutków bezrobocia oraz aktywizacja zawodowa, które to działania są realizowane w szczególności w zakresie:

- polityki rynku pracy,
- usług rynku pracy,
- instrumentów rynku pracy,
- rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych,
- praw i obowiązków związanych z członkostwem Polski w Unii Europejskiej¹⁷.

¹⁶ Źródło: <https://bip-mops.umsieradz.finn.pl/bipkod/006> (dostęp 20.09.2021 r.).

¹⁷ Źródło: <https://sieradz.praca.gov.pl> (dostęp: 20.09.2021 r.).

Komenda Powiatowa Policji w Mieście Sieradz

Do podstawowych zadań Policji należy ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra, a także ochrona bezpieczeństwa i porządku publicznego, w tym zapewnienie spokoju w miejscach publicznych. KPP w Mieście Sieradz w roku 2019 zatrzymało 90 osób, które kierowały pojazdami w stanie nietrzeźwości oraz wszczęło 107 procedur Niebieskiej Karty. W roku 2020 zostało ujawnionych 76 pijanych kierowców, a także utworzono 79 procedur Niebieskiej Katy¹⁸.

Straż Miejska w Mieście Sieradz

Straż wykonuje zadania w zakresie ochrony porządku publicznego wynikające z ustaw i aktów prawa miejscowego. Do zadań straży należy w szczególności ochrona spokoju i porządku w miejscach publicznych oraz czuwanie nad porządkiem i kontrola ruchu drogowego. W Mieście Sieradz w okresie od 1 lipca 2019 roku do 22 lipca 2021 roku zostało wykonane 1219 pouczeń, 263 mandatów karnych na kwotę 26700 zł oraz skierowano 11 wniosków do sądu¹⁹.

Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Mieście Sieradz

Do głównych zadań Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy:

- Podejmowanie działań mających na celu zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i uzależnień dla osób uzależnionych, współuzależnionych, w tym:
 - dokonywanie analizy potrzeb w tym zakresie,
 - obsługa Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego.
- Prowadzenie profilaktycznych działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy,
- Udzielanie osobom uzależnionym i członkom ich rodzin pomocy psychospołecznej i prawnej, w szczególności ochronę przed przemocą w rodzinie:
 - przyjmowanie wniosków o zastosowanie leczenia lub objęcia terapią,
 - motywowanie i zobowiązanie do leczenia odwykowego,
 - kierowanie do biegłych w przedmiocie orzekania o uzależnieniu,

¹⁸ Powyższe informacje o instytucjach pomocowych na terenie Miasta Sieradza są uzyskane od władz miasta.

¹⁹ Powyższe informacje o instytucjach pomocowych na terenie Miasta Sieradza są uzyskane od władz miasta.

- kierowanie spraw do sądu o wydanie orzeczenia o zastosowanie wobec osób uzależnionych obowiązku poddania leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego,
 - podejmowanie działań zmierzających zapobieganiu przemocy w rodzinie,
 - kierowanie osób uzależnionych i uwikłanych w przemoc domową do specjalistów i instytucji świadczących usługi specjalistyczne,
 - inicjowanie działań zmierzających do aktywizacji środowiska lokalnego, udzielanie pomocy osobom z problemem alkoholowym i problemami przemocy,
 - inicjowanie i organizacja szkoleń, debat i konferencji w zakresie rozwiązywania problemu uzależnień i przemocy w rodzinach,
 - organizowanie pomocy dzieciom ze środowisk zagrożonych marginalizacją, ze szczególnym uwzględnieniem problemów alkoholowych.
- Podejmowanie działań na rzecz ograniczania dostępności do alkoholu²⁰.

W 2020 roku MKRPA realizowała zadania zawarte w Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w następujących obszarach:

- dotację dla organizacji pozarządowych na realizację zadań z zakresu profilaktyki uzależnień wśród dzieci i młodzieży, terapii i rehabilitacji osób uzależnionych od alkoholu, zajęć opiekuńczo-wychowawczych w świetlicach środowiskowych, organizacji warsztatów psychoedukacyjnych, organizacji wakacyjnego wypoczynku, wspomaganie działalności stowarzyszeń trzeźwościowych,
- finansowanie działalności świetlic prowadzonych w strukturach Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- organizacja i finansowanie w szkołach działań związanych z profilaktyką i przeciwdziałaniem uzależnieniu od alkoholu,
- wspomaganie stowarzyszeń i jednostek organizacyjnych w działaniach z zakresu profilaktyki uzależnień,
- realizację świadczeń zdrowotnych z zakresu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży podczas wakacji w oparciu

²⁰ Źródło: <https://www.parpa.pl/images/file/rekomendacje2020.pdf> (dostęp 20.09.2021 r.).

- o zadanie p.n. „Wakacje bez używek”,
- działalność Miejskiej Komisji Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- inne zadania związane z realizacją Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- realizacja działań związanych z przeciwdziałaniem COVID – 19 w szkołach i przedszkolach.

Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Miasta Sieradza:

- punkty detaliczne – 97,
- punkty gastronomiczne – 29,
- punkty organizacji przyjęć – 1.

Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż alkoholu²¹:

	Detal	Gastronomia	Organizacja przyjęć	Razem
Do 4,5% zawartości alkoholu oraz piwo	93	29	1	123
pow. 4,5% do 18% zawartości alkoholu (z wyjątkiem piwa)	91	16		107
pow. 18% zawartości alkoholu	86	19		105
Razem	270	64	1	335

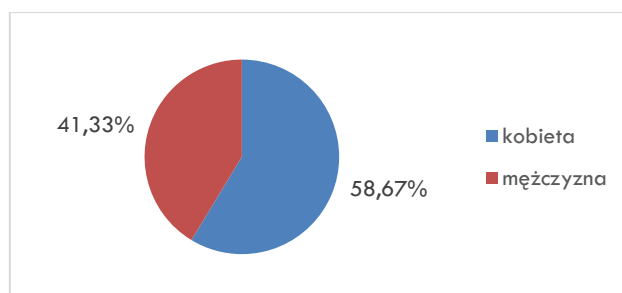
Tabela 4 Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż alkoholu.

²¹ Powyższe informacje o instytucjach pomocowych na terenie Miasta Sieradza są uzyskane od władz miasta.

4. BADANIE DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW NA TERENIE MIASTA SIERADZA

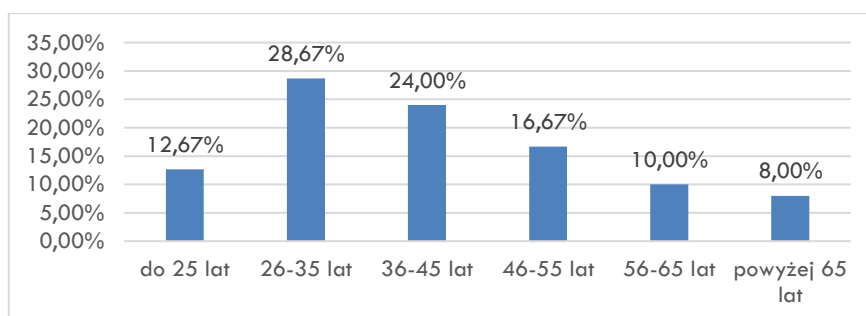
4.1 Struktura badanej próby

W badaniu diagnozującym problemy społeczne w Mieście Sieradz wzięło udział 150 dorosłych mieszkańców. 58,67% badanej próby stanowiły kobiety, zaś 41,33% mężczyźni.

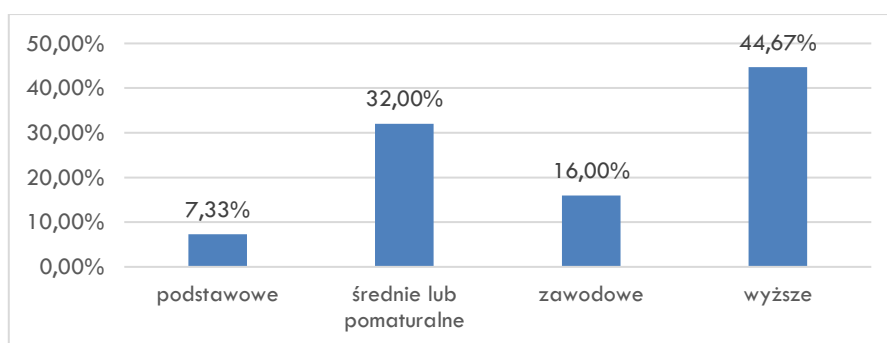
Wykres 1 Płeć.

Największą część badanej próby stanowiły osoby w wieku 26-35 lat (28,67%) oraz 36-45 lat (24,00%). 16,67% to osoby w wieku 46-55 lat, następnie do 25 roku życia (12,67%) oraz od 56 do 65 lat było 10,00% osób. Ankietowani powyżej 65 roku życia stanowili 8,00% ogółu respondentów.

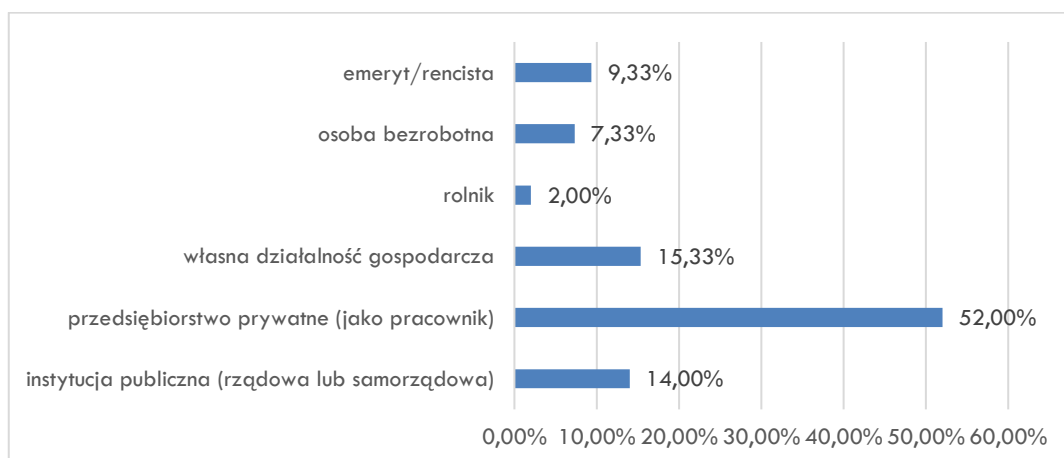
Wykres 2 Wiek.

44,67% ankietowanych posiada wykształcenie wyższe, a 32,00% wykształcenie średnie lub pomaturalne, natomiast 16,00% mieszkańców twierdzi, że ma wykształcenie zawodowe, a 7,33% podstawowe.

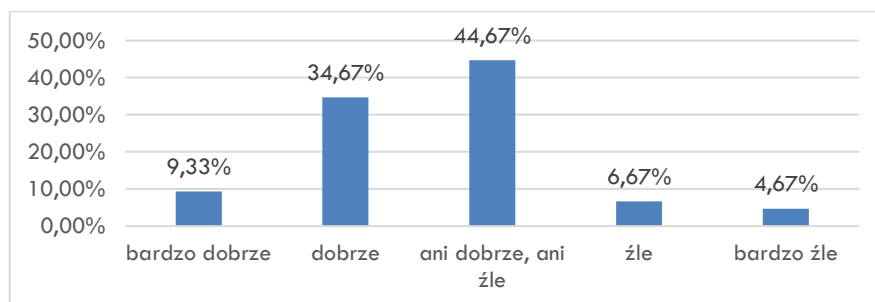
Wykres 3 Wykształcenie.

52,00% ankietowanych pracuje w przedsiębiorstwach prywatnych jako pracownicy. 15,33% osób prowadzi własną działalność gospodarczą, a 14,00% pracuje w instytucjach publicznych. Dodatkowo 9,33% to emeryci/renciści, 7,33% to osoby bezrobotne, a 2,00% to rolnicy.

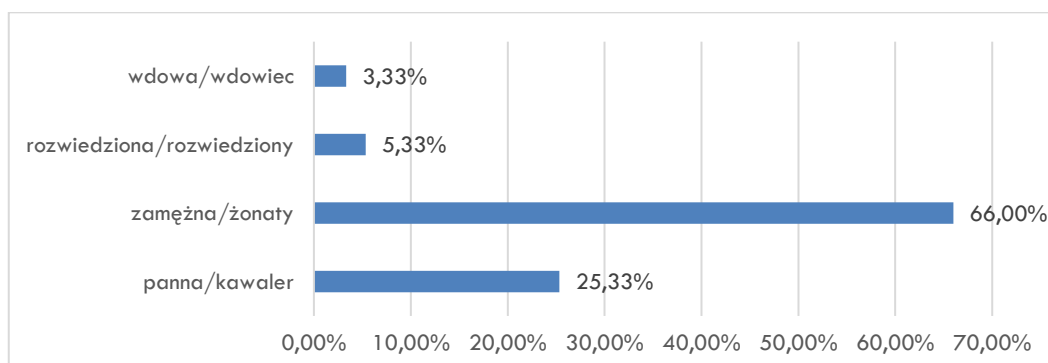
Wykres 4 Miejsce zatrudnienia.

34,67% respondentów oceniło pozytywnie swoją sytuację materialną, natomiast 44,67% wskazało odpowiedź „ani dobrze, ani źle”, z kolei 9,33% ankietowanych udzieliło odpowiedzi: „bardzo dobrze”. Swoją sytuację jako złą deklaruje 6,67% oraz bardzo złą – 4,67%.

Wykres 5 Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną?

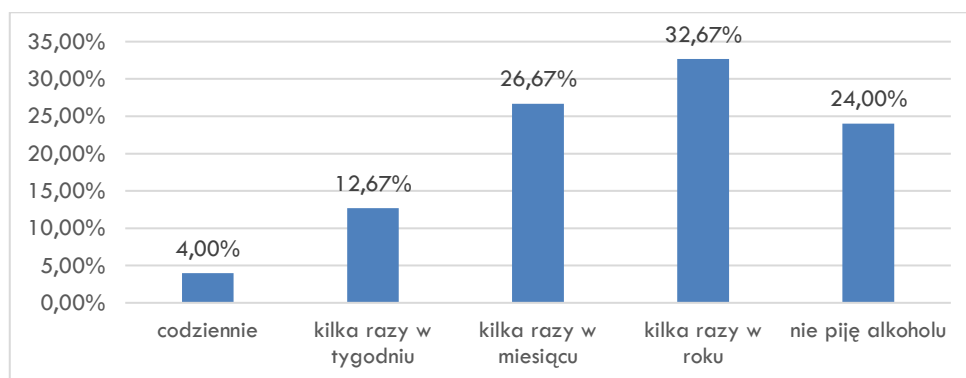
Większość badanych to osoby zamężne/żonate (66,00%). Osoby stanu wolnego stanowiły 25,33% badanej społeczności, kolejne 5,33% to osoby rozwiedzione, a 3,33% to wdowy lub wdowcy.

Wykres 6 Stan cywilny.

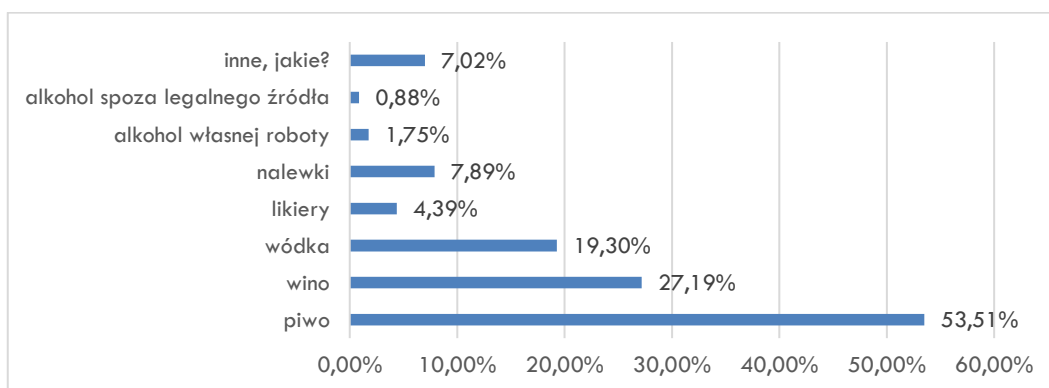
4.2 Problem alkoholowy oraz nikotynowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Pierwszym diagnozowanym problemem społecznym w Mieście Sieradz, był problem alkoholowy oraz nikotynowy. Czasy współczesne charakteryzuje niespotykana we wcześniejszych dziejach człowieka dynamika występująca we wszystkich obszarach działalności człowieka. Przemianom ulega styl życia, jego standardy, moda. Czas przeznaczony na realizację zawodową zaczyna się zwiększać, kosztem czasu przeznaczanego dotychczas na wypoczynek i relacje z bliskimi. Poszukiwanie sposobów redukcji doświadczanych napięć stanowi zachowanie pożądane przez niemal każdą jednostkę. Dla jednych doskonałym sposobem będzie aktywny wypoczynek, natomiast inni z kolei będą próbować odmiennych sposobów, pozwalających na doświadczanie błyskawicznych stanów relaksacji, dowartościowania, niekiedy zapomnienia. Do środków pozwalających na osiągnięcie tychże stanów należy m.in.: alkohol. W niniejszym podrozdziale przedstawiono tę kwestię z punktu widzenia mieszkańców, a także podjęto próbę oszacowania skali zjawiska oraz sprawdzenia wiedzy ankietowanych dotyczącej zagrożeń wynikających z nadużywania alkoholu. Na początek, ankietowanych poproszono o wskazanie, jak często piją alkohol. 4,00% respondentów przyznało, że spożywa alkohol codziennie lub pije kilka razy w tygodniu (12,67%). Kilka razy w miesiącu alkohol spożywa 26,67% osób, a 32,67% kilka razy w roku. Należy zwrócić uwagę, iż 24,00% osób przyznało, że nie pije w ogóle alkoholu. Ukazuje to, iż problem alkoholowy w mieście istnieje lecz w małym stopniu.

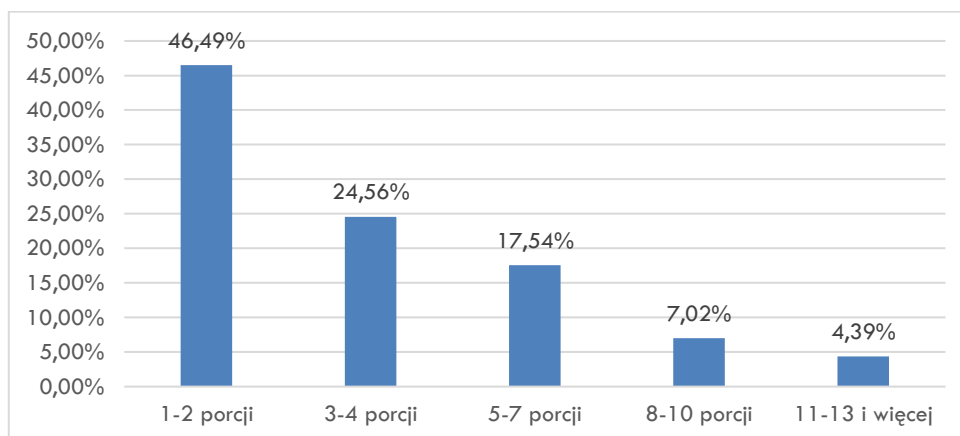
Wykres 7 Jak często spożywa Pan/i alkohol?

Ankietowani, którzy przyznali, iż spożywają alkohol, najczęściej sięgają po: piwo (53,51%), wino (27,19%), wódkę (19,30%), nalewki (7,89%), likiery (4,39%). W odpowiedzi „inne, jakie?” (7,02%) mieszkańcy wymienili: whisky i drinki.

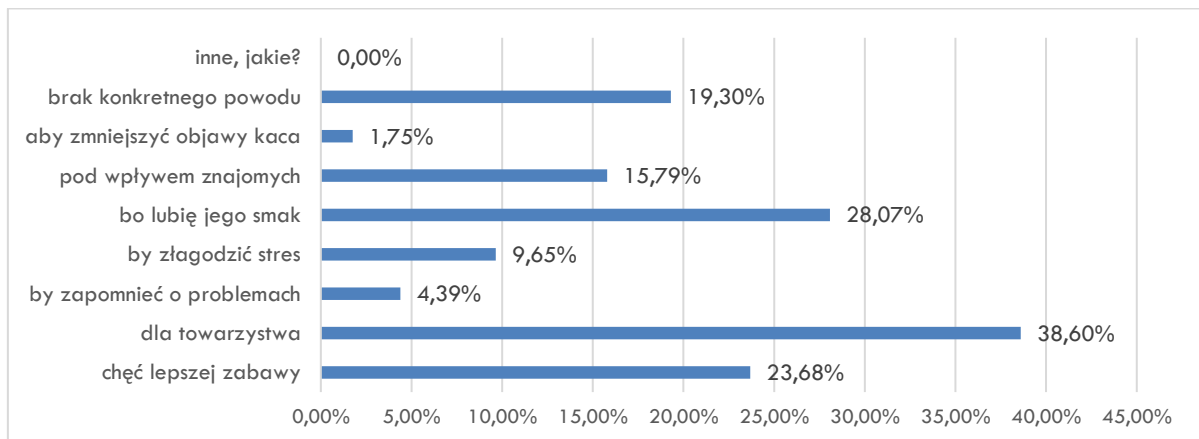
Wykres 8 Jaki rodzaj alkoholu pije Pan/i najczęściej?

Ponadto 46,49% ankietowanych wskazało odpowiedź, iż spożywa od 1 do 2 porcji alkoholu jednorazowo. 24,56% respondentów przyznało, iż wypija od 3 do 4 porcji alkoholu w ciągu dnia, w którym go spożywa, następnie od 5 do 7 porcji alkoholu wypija 17,54% osób. Jedynie 7,02% osób spożywa od 8 do 10 porcji alkoholu lub między 11, a 13 i więcej porcji – 4,39% respondentów.

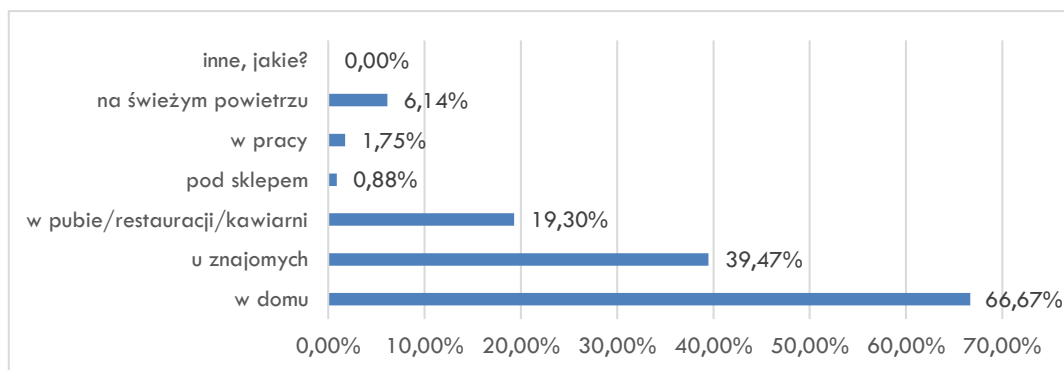
Wykres 9 Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije? Porcja to szklanka piwa (250ml), lampka wina (100 ml), kieliszek wódki (30 ml).

Badani mieszkańcy sięgają po alkohol najczęściej: dla towarzystwa (38,60%), bo lubią jego smak (28,07%), dla lepszej zabawy (23,68%) oraz z braku konkretnego powodu (19,30%).

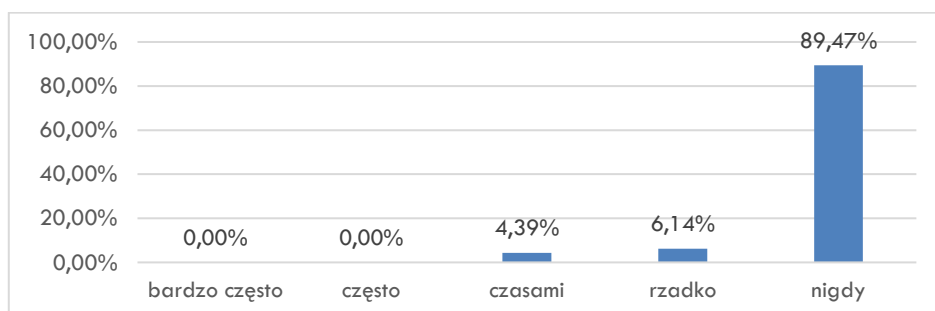
Wykres 10 Z jakich powodów sięga Pan/i po alkohol?

Można zauważyć, że dorośli badani mieszkańcy najczęściej spożywają alkohol w domu (66,67%), u znajomych (39,47%), w pubie/restauracji/kawiarni (19,30%), a także na świeżym powietrzu (6,14%).

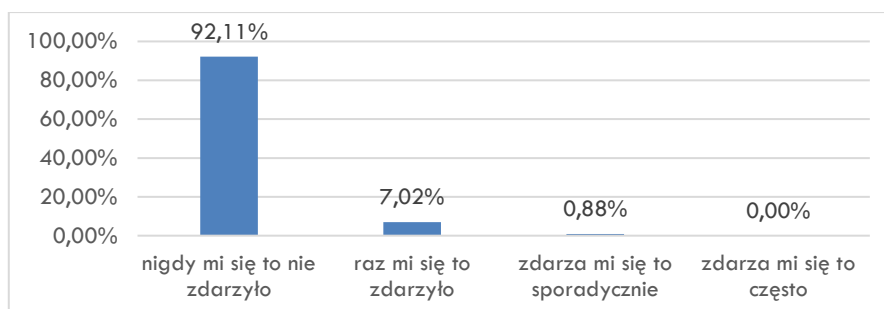
Wykres 11 Gdzie najczęściej spożywa Pan/i alkohol?

Co więcej, 89,47% ankietowanych nigdy nie wykonywało swoich obowiązków zawodowych pod wpływem alkoholu. Natomiast 6,14% osób wybrało odpowiedź „rzadko”, a 4,39% - „czasami”.

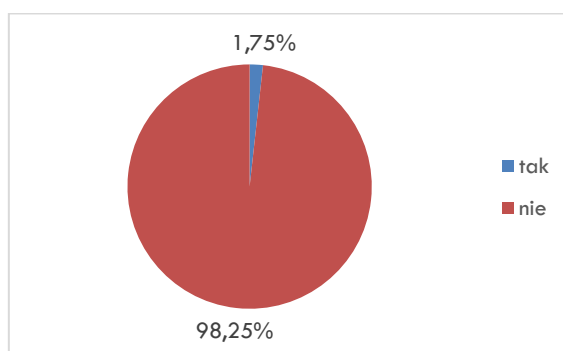
Wykres 12 Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?

Problem jazdy pod wpływem alkoholu to kolejna analizowana kwestia. 7,02% ankietowanych przyznało, iż raz zdarzyło im się kierować pojazdem po spożyciu alkoholu, następnie 92,11% osób ankietowanych stwierdziło, że nigdy nie byli w sytuacji prowadzenia samochodu pod wpływem alkoholu. Jedynie 0,88% mieszkańców wskazało na odpowiedź „zdarza mi się to sporadycznie”.

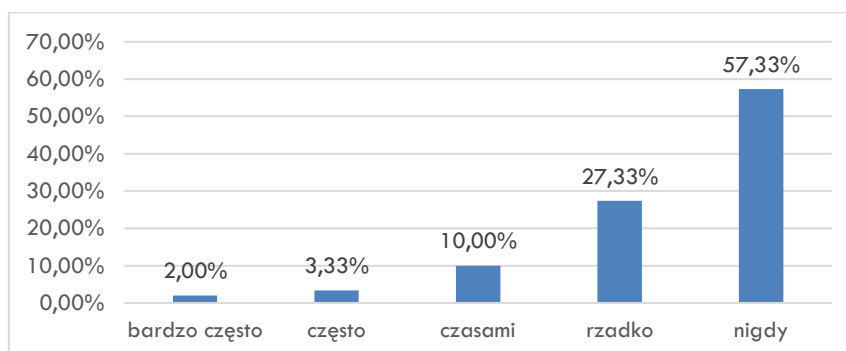
Wykres 13 Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu?

Ponadto 98,25% respondentów nigdy nie miało do czynienia z Policją podczas zatrzymania za prowadzenie pojazdu pod wpływem alkoholu.

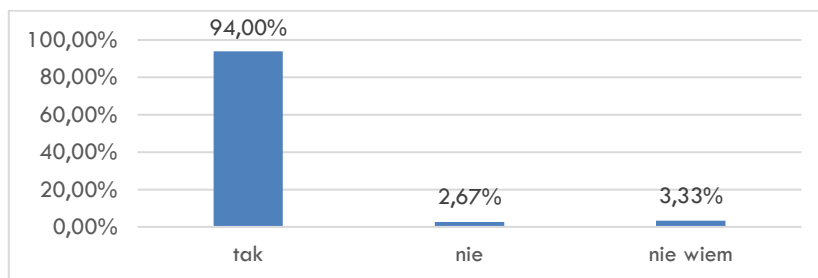
Wykres 14 Czy był Pan/i kiedykolwiek zatrzymany za prowadzenie pojazdu w stanie nietrzeźwości?

Respondenci nie tylko sami wsiadają za kierownicę po spożyciu alkoholu, ale również niektórym osobom zdarzyło się być świadkami takiej sytuacji. Między innymi: 27,33% respondentów przyznało, że widuje takie sytuacje, ale rzadko, 10,00% osób widziało czasami sytuacje, w których ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu, 2,00% bardzo często, a 3,33% często. Pozostałe 57,33% ankietowanych nigdy nie było świadkiem takiej sytuacji.

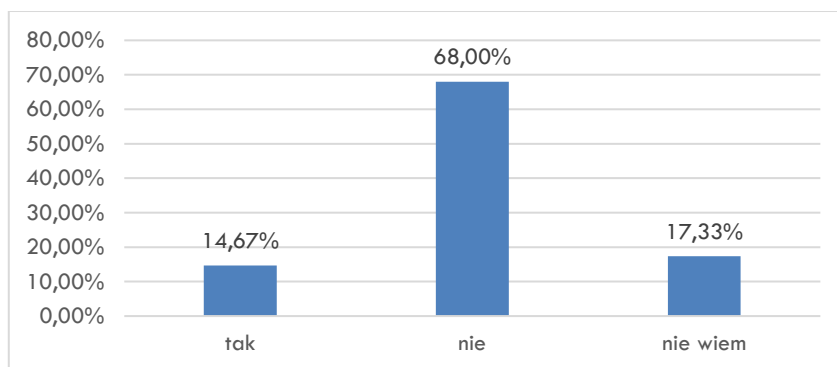
Wykres 15 Czy zdarzyło się Panu/i być świadkiem sytuacji, w której ktoś prowadził pojazd pod wpływem alkoholu?

Dobłą wiadomością jest fakt, iż 94,00% ankietowanych mieszkańców wie, że picie alkoholu przez kobiety w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka, 3,33% osób nie ma zdania na ten temat, a 2,67% twierdzi, że nie ma to wpływu.

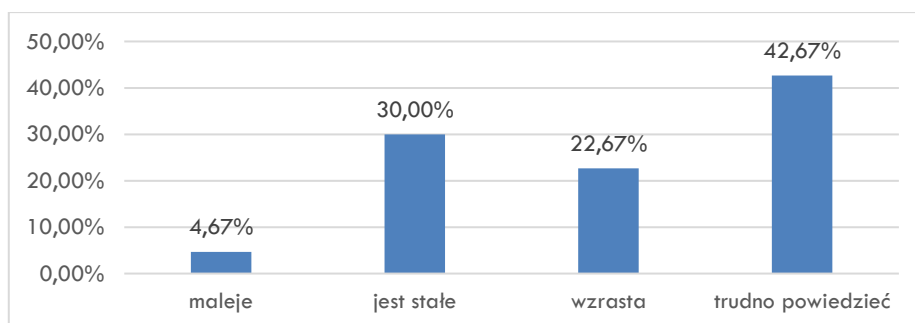
Wykres 16 Czy według Pana/i picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka?

Ankietowani mieszkańcy zapytani o to, czy widują kobiety w ciąży, które spożywają alkohol na terenie Miasta Sieradza stwierdzili w większości (68,00%), że takie sytuacje się nie zdarzają. 14,67% osób twierdzi, że widywało kobiety w ciąży, w takich sytuacjach. Pozostałe 17,33% nie jest w stanie udzielić odpowiedzi na zadane pytanie.

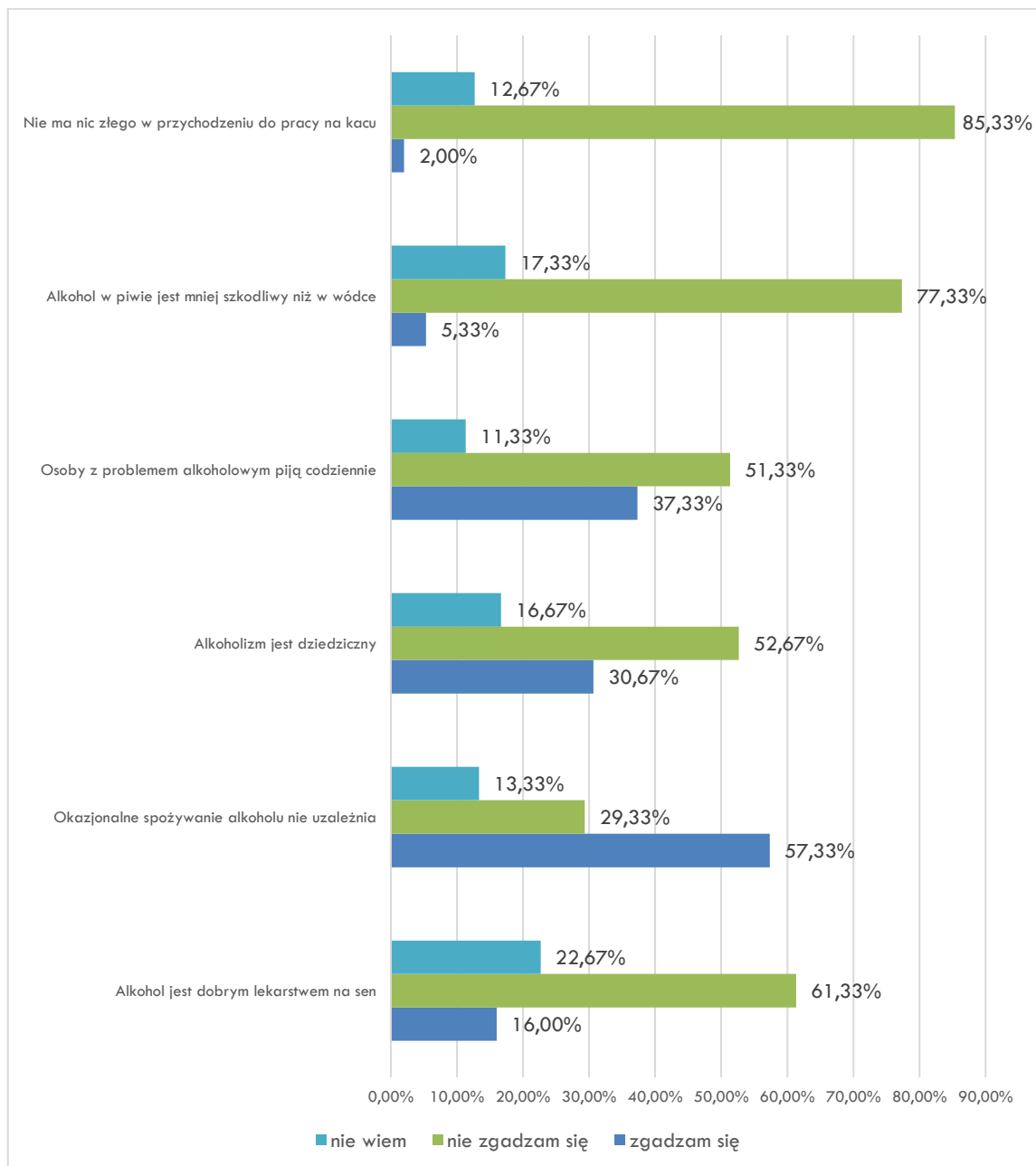
Wykres 17 Czy widział/a Pan/i kobiety w ciąży spożywające alkohol na terenie Pana/i miejscowości?

Jeśli chodzi o skalę spożycia alkoholu w Mieście Sieradz, to 22,67% mieszkańców przyznało, iż na przestrzeni ostatnich lat, spożycie alkoholu w ich opinii wzrasta. 30,00% ankietowanych stwierdziło, że spożycie alkoholu ich zdaniem jest stałe, zaś 4,67%, że maleje. Pozostałe 42,67% respondentów nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie.

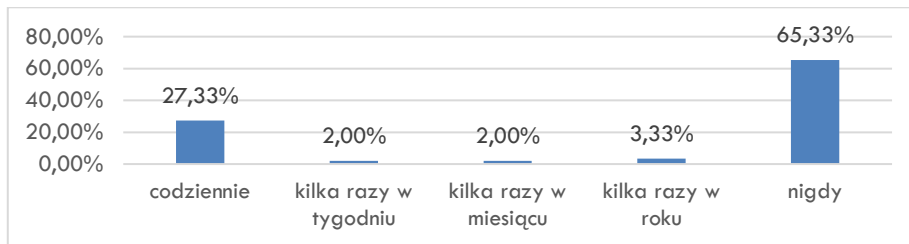
Wykres 18 Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i miejscowości?

Mieszkańcy zostali poproszeni o ustosunkowanie się do kilku stwierdzeń. 85,33% respondentów nie zgadza się z faktem, że **nie ma nic złego w przychodzeniu do pracy „na kacu”**, następnie według 77,33% osób **alkohol w piwie nie jest mniej szkodliwy niż w wódce**, kolejno 37,33% mieszkańców zgadza się ze stwierdzeniem, iż **osoby z problemem alkoholowym piją codziennie**. Dodatkowo według 52,67% badanych **alkoholizm jest dziedziczny**, a 57,33% respondentów twierdzi, że **okazjonalne spożywanie alkoholu nie uzależnia**. 61,33% ankietowanych nie zgadza się ze stwierdzeniem, że **alkohol jest dobrym lekarstwem na sen**.

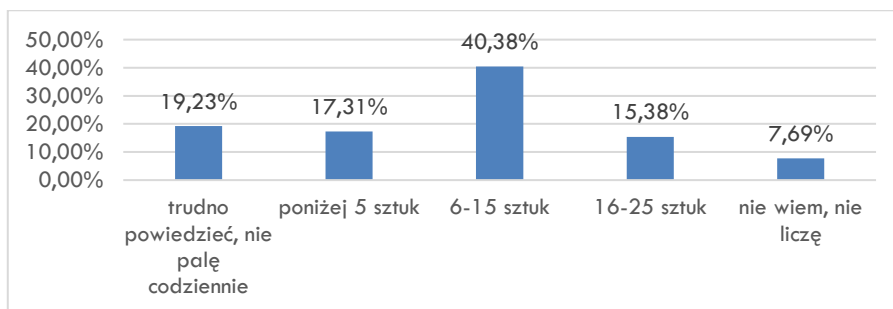
Wykres 19 Proszę ocenić czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami. Proszę wybrać jedną odpowiedź przy każdym z 6 stwierdzeń (proszę zaznaczyć x w wybranym polu).

Niestety dosyć często nieodłącznym dodatkiem spożywania alkoholu jest palenie papierosów, dlatego też kolejna część ankiety miała na celu zbadanie zjawiska palenia papierosów przez dorosłych mieszkańców Miasta Sieradza. Mieszkańcy zostali zapytani jak często palą papierosy. 65,33% ankietowanych nigdy nie paliło, natomiast 27,33% pali codziennie. Dodatkowo 3,33% osób pali kilka razy w roku, a po 2,00% kilka razy w miesiącu i kilka razy w tygodniu.

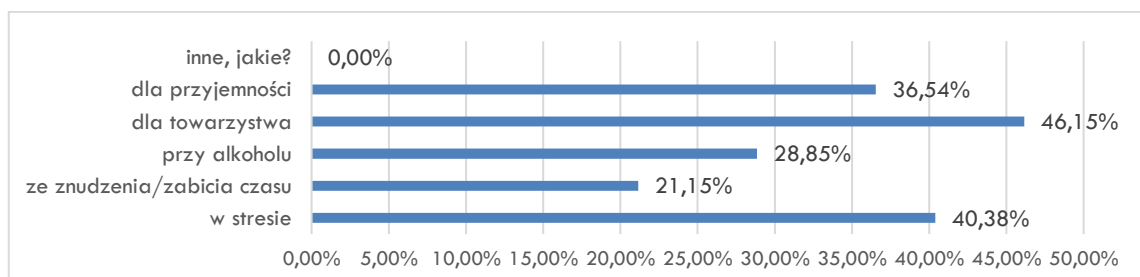
Wykres 20 Jak często pali Pan/i papierosy?

Mieszkańcy, którzy palą zostali zapytani o to, ile sztuk papierosów wypalają dziennie. Badani w większości wskazywali że, jest to od 6 do 15 sztuk (40,38%) oraz poniżej 5 sztuk dziennie (17,31%). Odpowiedź „trudno powiedzieć, nie palę codziennie” wybrało (19,23%) natomiast od 16 do 25 sztuk wybrało 15,38% osób, a 7,69% ankietowanych nie liczy wypalonych papierosów.

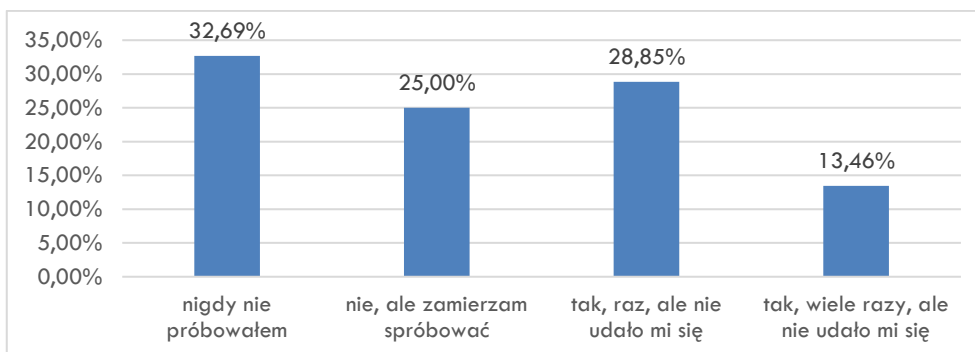
Wykres 21 Ile sztuk papierosów dziennie Pan/i wypala?

Kolejno respondenci, którzy przyznali, że palą zostali zapytani kiedy najczęściej sięgają po papierosa. Najwięcej odpowiedzi uzyskało: dla towarzystwa (46,15%), w stresie (40,38%), dla przyjemności (36,54%), przy alkoholu (28,85%) oraz dla zabicia czasu (21,15%).

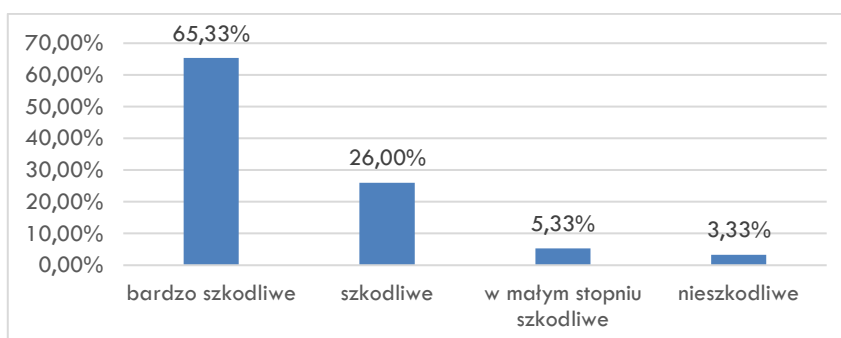
Wykres 22 Kiedy najczęściej sięga Pan/i po papierosa?

Dodatkowo mieszkańcy na pytanie, czy próbowali rzucić palenie odpowiadali w większości, że nigdy nie próbowali (32,69%) lub próbowali raz, ale bez skutku (28,85%). Natomiast 25,00% ankietowanych przyznało, że nigdy nie próbowali, ale zamierzają to zrobić, a pozostali ankietowani (13,46%) próbowali wiele razy, lecz bez powodzenia.

Wykres 23 Czy próbował Pan/i kiedykolwiek rzucić palenie?

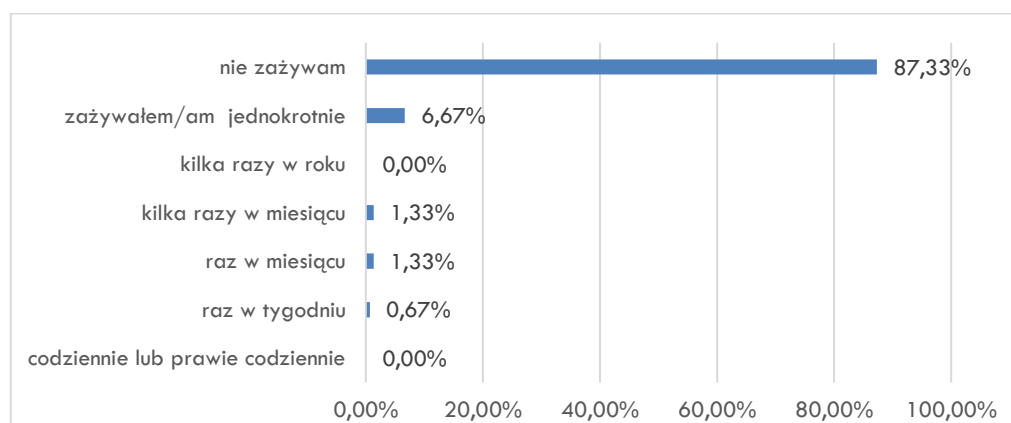
W zamierzeniu przeprowadzonego wśród mieszkańców badania było również sprawdzenie wiedzy na temat szkodliwości palenia papierosów dla zdrowia. Spośród wszystkich ankietowanych mieszkańców zapytanych, jak oceniają szkodliwość palenia papierosów, odpowiadali w większości, że nałóg ten jest bardzo szkodliwy (65,33%) lub szkodliwy (26,00%).

Wykres 24 Jak ocenia Pan/i szkodliwość palenia papierosów dla zdrowia?

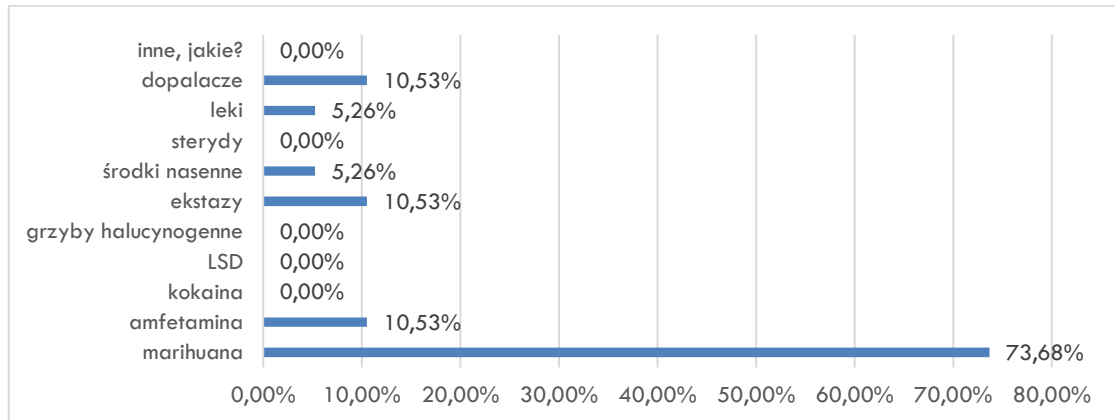
4.3 Problem narkotykowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Wszystkie narkotyki powodują uzależnienie, którego objawem jest domaganie się organizmu ich zażycia. Na początku drogi, narkotyki zażywane są w celu spowodowania przyjemnych doznań, z czasem osoby uzależnione zrobią wszystko, by zażyć narkotyk w celu uniknięcia nieprzyjemnego, często bolesnego ich braku w organizmie (jest to zależność psychiczna). Dodatkowo, w miarę upływu czasu pojawia się zależność fizyczna charakteryzująca się złym samopoczuciem na skutek zażywania narkotyku, bez którego nie można już normalnie funkcjonować. Mówimy wówczas o głodzie narkotycznym objawiającym się silnym skurczem mięśni, bólem brzucha, często całego ciała. Problem narkotykowy to kolejna kwestia poruszana w niniejszej diagnozie. Celem tego działu, było oszacowanie skali zjawiska zażywania substancji psychoaktywnych w Mieście Sieradz oraz sprawdzenie stanu wiedzy dorosłej społeczności dotyczącej powyższego problemu. Jak wynika z zebranych danych, 87,33% osób nie zażywa żadnych środków psychoaktywnych. Natomiast pozostali przyznali, że zażywają/zażywali narkotyki jednokrotnie (6,67%), kilka razy w miesiącu lub raz w miesiącu (po 1,33%) oraz raz w tygodniu (0,67%).

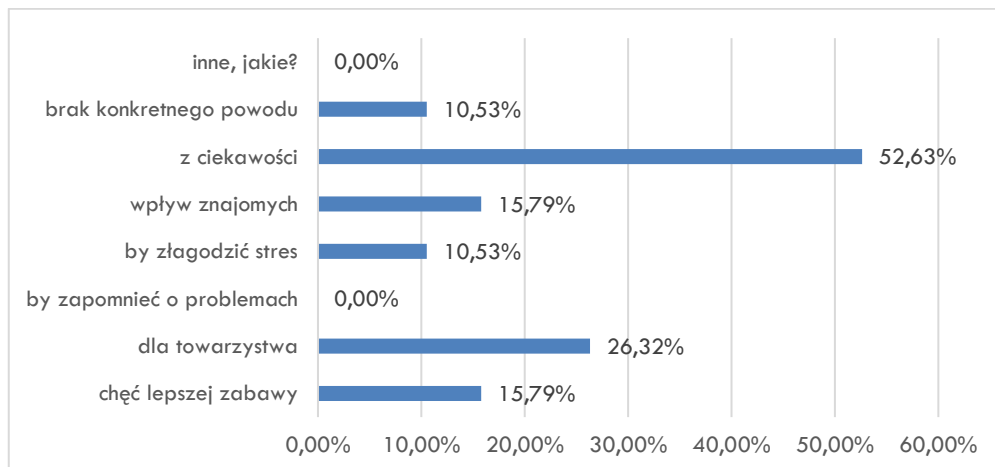
Wykres 25 Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)?

Mieszkańcy, którzy przyznali, że kiedykolwiek zażywali narkotyki, używali następujących substancji: marihuana (73,68%), dopalacze, ekstazy oraz amfetamina po 10,53%, a także leki i środki nasenne (po 5,26%).

Wykres 26 Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne stosował/a Pan/i?

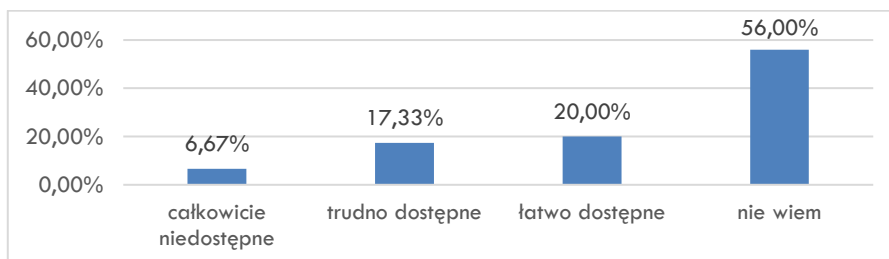
Mieszkańców, którzy wskazali, że zażywali kiedykolwiek narkotyki zapytano również z jakich powodów sięgali po substancje psychoaktywne. 52,63% ankietowanych mieszkańców Miasta Sieradza wskazało, że z ciekawości, a 26,32% zaznaczyło odpowiedź „dla towarzystwa”, kolejno pod wpływem znajomych i dla lepszej zabawy (po 15,79%).

Wykres 27 Z jakich powodów sięgnął/ęła Pan/i po wyżej wymienione substancje psychoaktywne?

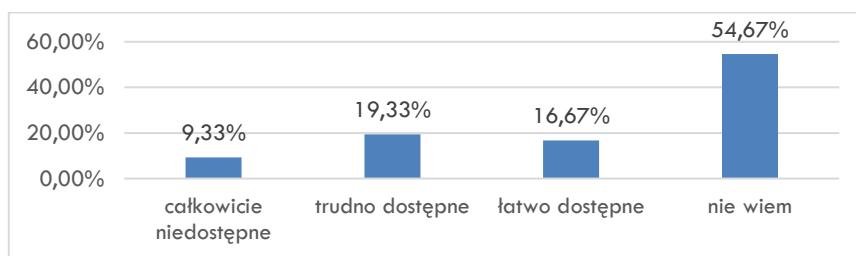
Na poniższe pytania odpowiadali wszyscy mieszkańcy miasta.

Analizując dostępność narkotyków w Mieście Sieradz można zauważyć, iż spora część ankietowanych mieszkańców nie ma wiedzy na temat dostępności tych substancji (56,00%), natomiast 20,00% osób uważa, że są łatwo dostępne. Następnie 6,67% respondentów wybrało odpowiedź „całkowicie niedostępne”, a także „trudno dostępne” – 17,33%.

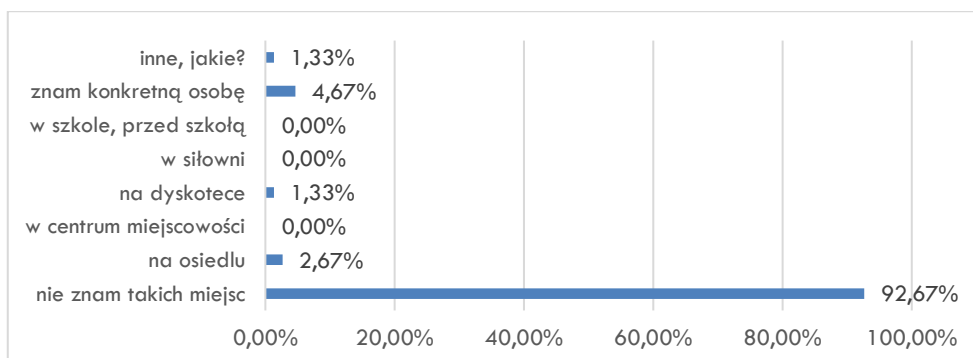
Wykres 28 Jak ocenia Pan/ i możliwość pozyskania narkotyków na terenie Pana/i miejscowości?

Podobnie wygląda dostępność dopalaczy z punktu widzenia ankietowanych mieszkańców. Większość osób nie ma wiedzy na temat możliwości pozyskania dopalaczy na terenie ich miejscowości (54,67%). Środki te są łatwo dostępne dla 16,67% mieszkańców, całkowicie niedostępne dla 9,33% oraz trudno dostępne dla 19,33% badanych.

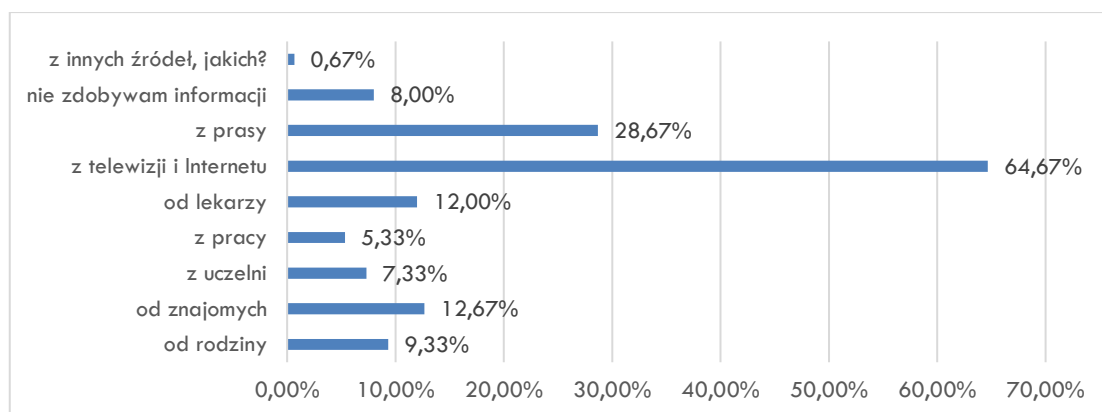
Wykres 29 Jak ocenia Pan/i możliwość pozyskania dopalaczy na terenie Pana/i miejscowości?

Zdecydowana większość respondentów również nie zna miejsc, gdzie można kupić substancje psychoaktywne (92,67%). 4,67% osób przyznaje, że znają konkretną osobę, która sprzedaje substancje psychoaktywne, 2,67% mieszkańców wybrało odpowiedź „na osiedlu” oraz 1,33% respondentów wskazało na dyskoteki.

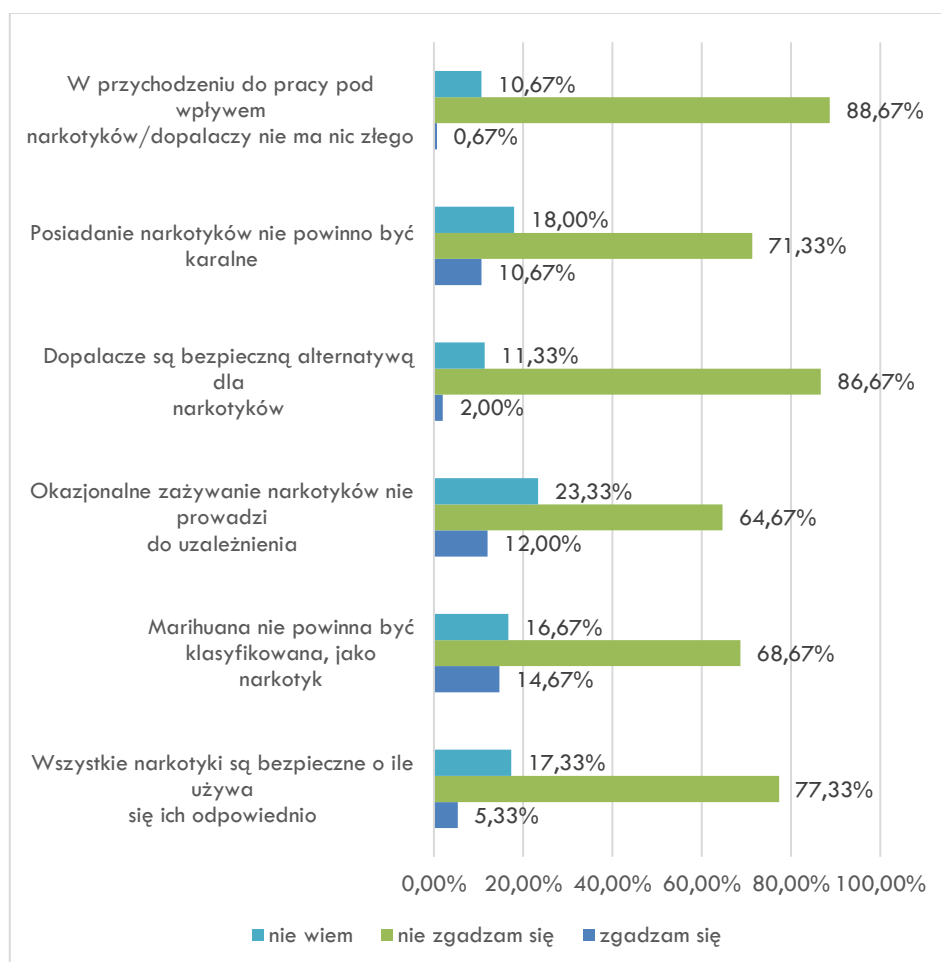
Wykres 30 Czy zna Pan/i miejsca w swojej miejscowości, gdzie można zakupić narkotyki lub dopalacze?

Następnie, ankietowani zostali zapytani, skąd czerpią wiedzę dotyczącą konsekwencji nadużywania substancji psychoaktywnych. Najwięcej mieszkańców stwierdziło, że czerpie wiedzę między innymi z telewizji i Internetu (64,67%), z prasy (28,67%) lub od znajomych (12,67%). W odpowiedzi „z innych źródeł, jakich?” (0,67%) osoby ankietowane nie wskazały żadnego konkretnego źródła.

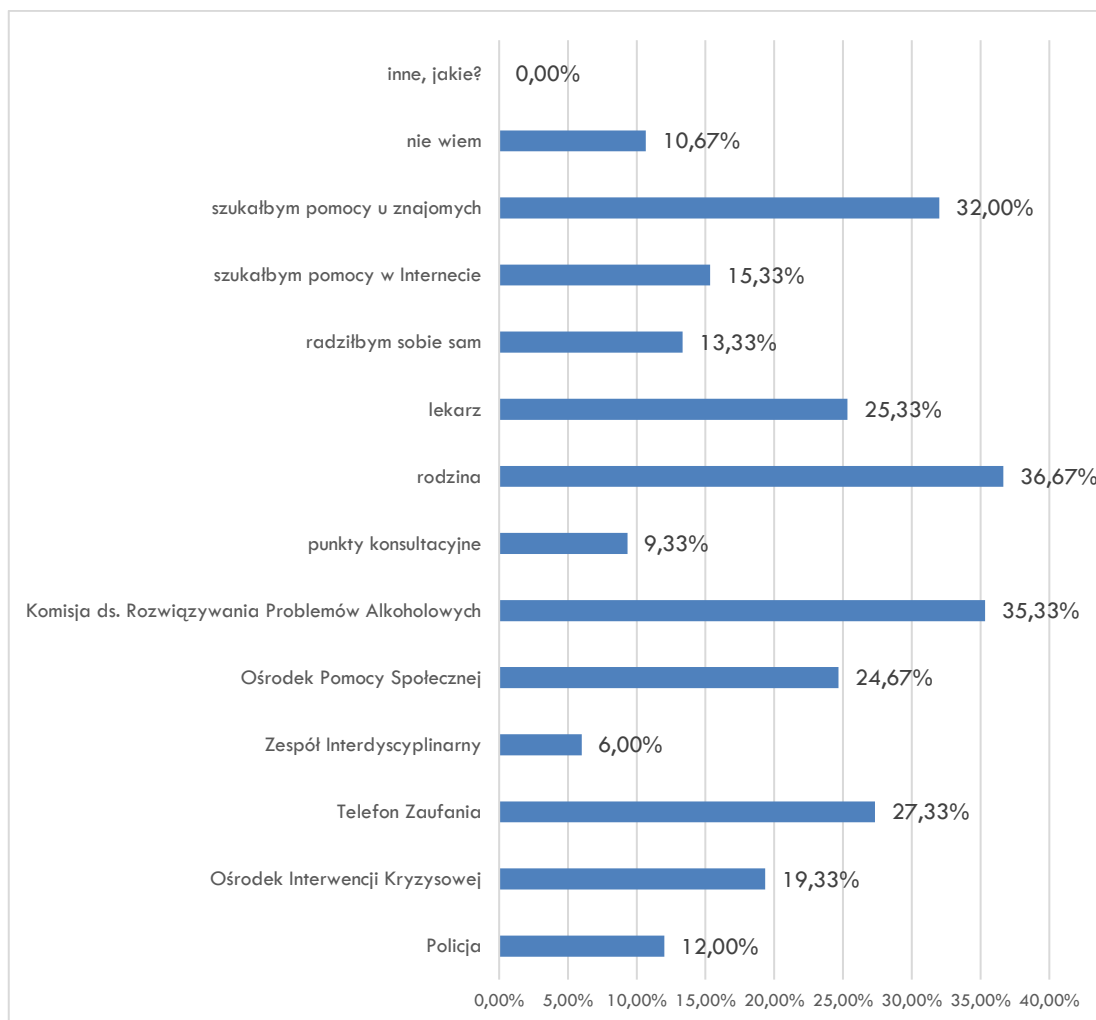
Wykres 31 Skąd czerpie Pan/i informacje o konsekwencjach nadużywania substancji psychoaktywnych?

Na koniec rozdziału mieszkańców poproszono o ustosunkowanie się do kilku stwierdzeń. 88,67% ankietowanych mieszkańców nie zgadza się z stwierdzeniem, iż **nie ma nic złego w przychodzeniu do pracy pod wpływem narkotyków lub dopalaczy**. Następnie 71,33% badanych twierdzi, iż **posiadanie narkotyków powinno być karalne**. Kolejno 86,67% ankietowanych uważa, że **dopalacze nie są bezpieczną alternatywą dla narkotyków**. Ze stwierdzeniem „**okazjonalne zażywanie narkotyków nie prowadzi do uzależnienia**” nie zgodziło się 64,67% osób. Dodatkowo 68,67% mieszkańców uważa, że **marihuana powinna być klasyfikowana jako narkotyk**. 77,33% ankietowanych nie zgadza się z stwierdzeniem, że **wszystkie narkotyki są bezpieczne o ile używa się ich odpowiednio**.

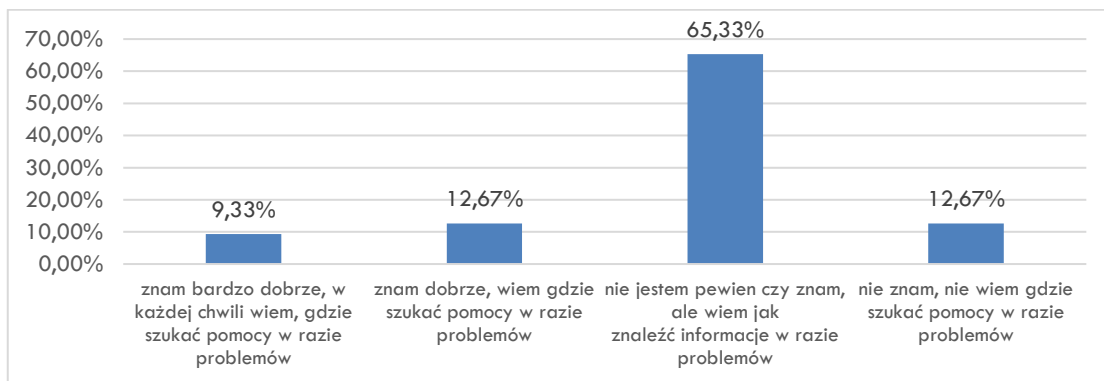
Wykres 32 Proszę ocenić czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami. Można wybrać jedną odpowiedź przy każdym z 6 stwierdzeń (proszę zaznaczyć x w wybranym polu).

Następnie mieszkańcy zostali zapytani o to, do kogo zwróciliby się w razie problemu uzależnień. Respondenci najczęściej zwróciliby się do rodziny (36,67%), poprosiliby o pomoc Komisję ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (35,33%), czy też szukali by pomocy wśród znajomych (32,00%).

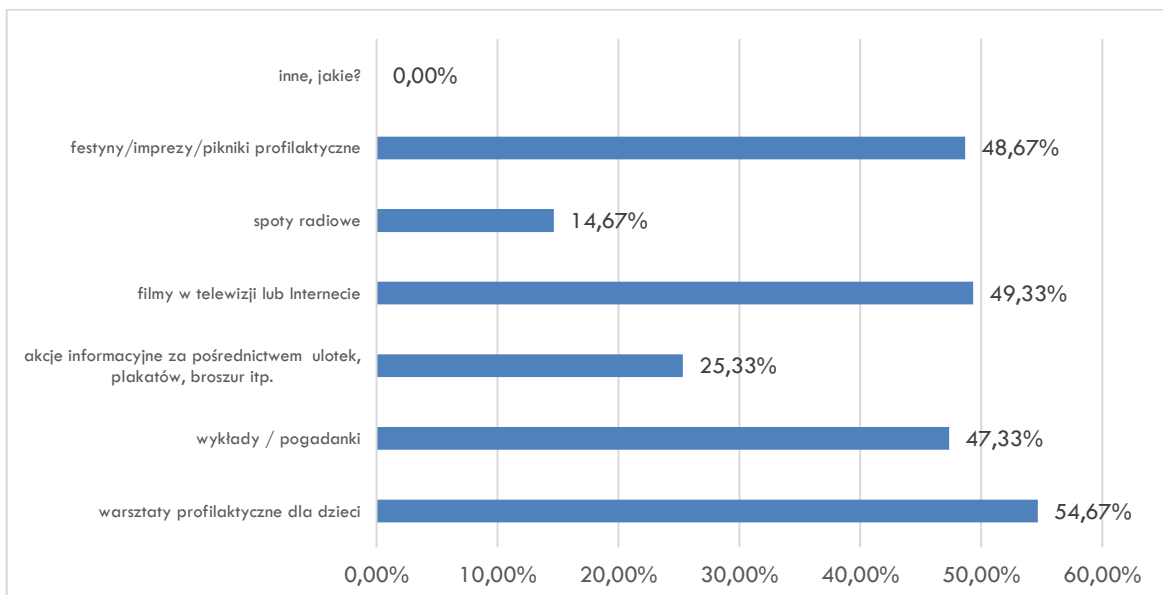
Wykres 33 Do kogo zwróciliby się Pan/i o pomoc w razie problemu uzależnień?

Respondentów poproszono, by określili czy znają dane kontaktowe do instytucji pomocowych, w których można szukać pomocy w razie problemów. 65,33% ankietowanych mieszkańców twierdzi, że nie są pewni czy znają konkretne dane kontaktowe lecz wiedzą, gdzie mogą znaleźć takie informacje w razie potrzeby. 12,67% osób zna dobrze dane kontaktowe i wie, gdzie szukać pomocy w razie wyникnięcia sytuacji problemowych. 9,33% zna bardzo dobrze, i w każdej chwili wie, gdzie szukać pomocy. Pozostałe 12,67% mieszkańców przyznało, że nie mają pojęcia, gdzie mogą szukać pomocy i nie znają danych kontaktowych do tego typu placówek pomocowych.

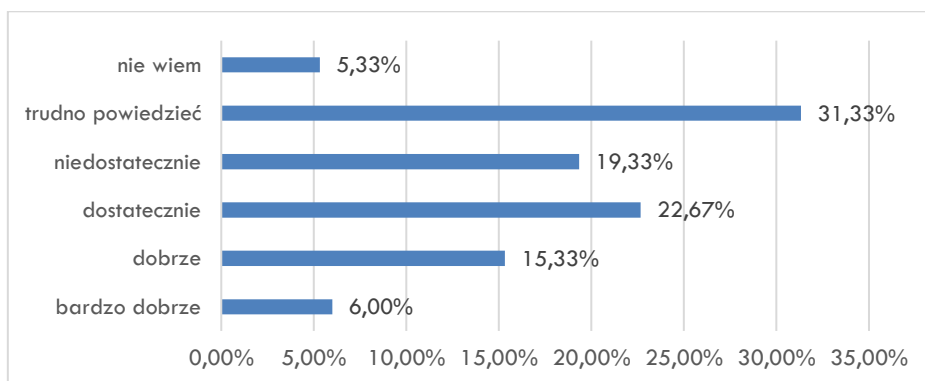
Wykres 34 Czy zna Pan/i dane kontaktowe do instytucji pomocowych, gdzie można się zgłosić w razie problemów?

Ankietowani mieszkańcy zostali poproszeni, by ustosunkować się, które według nich działania profilaktyczne przyniosą najlepsze efekty w przeciwdziałaniu uzależnień w Mieście Sieradz. Respondenci najczęściej wymieniali m.in.: warsztaty profilaktyczne dla dzieci (54,67%), filmy w telewizji lub Internecie (49,33%), czy też festyny/imprezy/pikniki profilaktyczne (48,67%).

Wykres 35 Poniżej wymieniono różne formy działań, które z nich według Pana/i przyniosą najlepsze efekty w oddziaływaniach profilaktycznych? Możesz zaznaczyć kilka odpowiedzi.

Na koniec rozdziału respondenci zostali zapytani o to, jak oceniają stopień zaangażowania władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców. Najczęściej mieszkańcy odpowiedzieli: „trudno powiedzieć” (31,33%). Natomiast 15,33% respondentów oceniło stopień zaangażowania władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców - dobrze, a bardzo dobrze - 6,00%. Dodatkowo 5,33% osób nie ma wiedzy na ten temat.

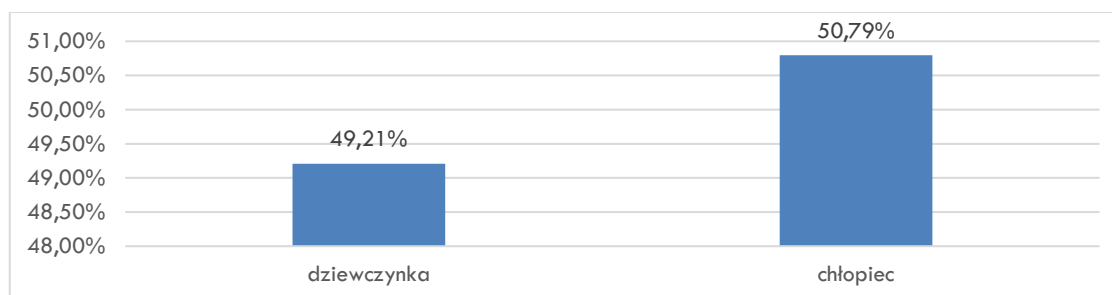
Wykres 36 Jak ocenia Pan/i stopień zaangażowania władz lokalnych, związanych z rozwiązywaniem problemów społecznych mieszkańców?

5. BADANIE DZIECI I MŁODZIEŻY NA TERENIE MIASTA SIERADZA

5.1 Struktura badanej próby

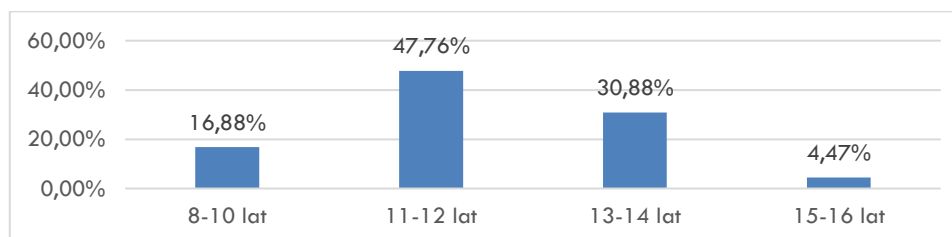
Zachowania ryzykowne są obecnie dużym problemem na całym świecie. Zwłaszcza młodzież, która wchodzi w wiek dojrzewania często jest zagrożona takimi zachowaniami. Stanowią one również przedmiot wielu badań naukowych, których celem jest uzyskanie odpowiedzi, dlaczego młodzi ludzie tak bardzo są na nie podatni. Coraz trudniej jest żyć we współczesnym społeczeństwie pełnym pokus takich jak np. Internet, propagowanie picia alkoholu (w reklamach i przez rówieśników) czy też załatwianie spraw poprzez agresję. Młodzież jest wręcz zasypywana negatywnymi bodźcami ze środowiska i niestety tylko nielicznym udaje się pozostać asertywnym. Współczesna cywilizacja niesie ze sobą elementy, które bardzo obciążają psychicznie młodych ludzi. Życie w pośpiechu, niepokoju, dążenia do jak najlepszego statusu w hierarchii między rówieśnikami zwiększa ryzyko podejmowania ryzykownych zachowań. I to dlatego szczególnym terenem, na którym można przeprowadzić badania dotyczące właśnie tych zachowań jest środowisko dzieci i młodzieży.

W niniejszym badaniu problemów społecznych Miasta Sieradza wzięło udział 693 uczniów z sześciu szkół podstawowych, gdzie 50,79% próby to chłopcy, a 49,21% to dziewczynki.

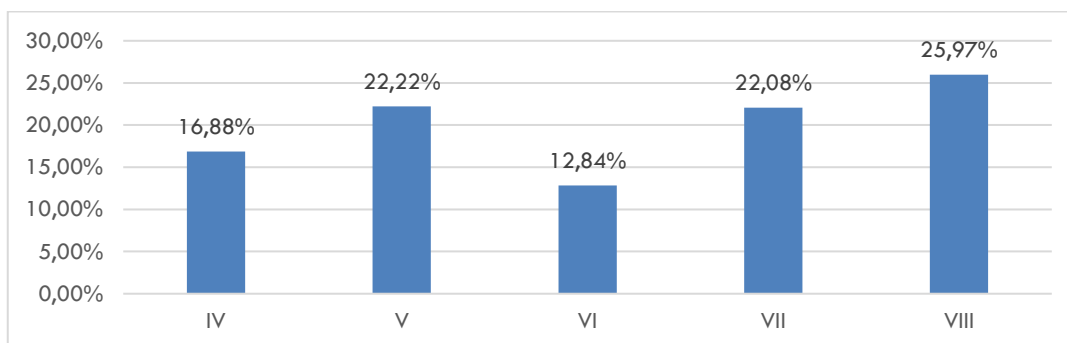
Wykres 37 Płeć.

Młodzi respondenci, byli w wieku 11-12 lat (47,76%), w wieku 13-14 lat (30,88%), w przedziale wiekowym 8-10 lat (16,88%) oraz w wieku 15-16 lat (4,47%).

Wykres 38 Wiek

Większość badanych uczniów uczęszcza do klasy VIII (25,97%). Pozostali ankietowani to uczniowie klas: VII (22,08%), V (22,22%), IV (16,88%) oraz klasy VI (12,84%).

Wykres 39 Klasa

5.2 Problem alkoholowy oraz nikotynowy z perspektywy dzieci i młodzieży

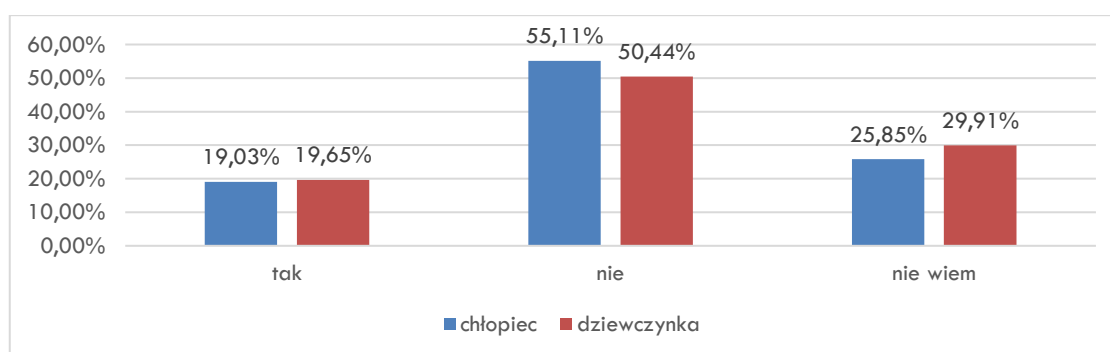
Jednym z zachowań ryzykownych od którego można się łatwo uzależnić jest alkohol. Picie napojów wysokoprocentowych wśród młodzieży jest coraz bardziej popularne. W okresie dorastania negatywnym wynikiem nadużywania alkoholu mogą być problemy zdrowotne, rodzinne, społeczne, psychiczne, czy też fizyczne. Według Ireny Pospiszyl „*najbardziej powszechną konsekwencją nadużywania alkoholu są stany zapalne różnych narządów(...). Najpoważniejsze zmiany dotyczą jednak mózgu, prowadząc do ciężkich zaburzeń psychicznych. Do najcięższych i najczęściej wymienianych objawów należą delirium tremens - majaczenie alkoholowe- ujawniające się w postaci urojeń dotykowych, zapachowych, manii prześladowczych*”²². Picie alkoholu przez dzieci i młodzież pozostawia konsekwencje nie tylko na tle fizycznym i psychicznym. Poprzez odurzanie się takim środkiem młodzi ludzie często stają się agresywni wobec innych. Występują kłótnie z najbliższymi (np. rozpad rodziny), problemy w szkole, problemy z prawem (kradzieże), czy też, co się często zdarza, zepsucie mienia (np. malowanie budynków obraźliwymi sloganami). I. Pospiszyl wyróżnia następujące konsekwencje społeczne, które obejmują najważniejsze sfery życia człowieka:

- **sfera osobista**- rozpad bliskich więzi, obniżenie się standardu życia, często poniżej minimum egzystencji, utrata przyjaciół, utrata możliwości realizacji ważnych życiowych celów, wzrost agresywności, degradacja osobowości, utrata zdrowia, wzrost ubóstwa, izolacja społeczna itp.,
- **sfera prawna**- naruszenie prawa, problemy z policją²³.

²² I.Pospiszyl, *Patologie Społeczne*, Warszawa 2012 s. 151.

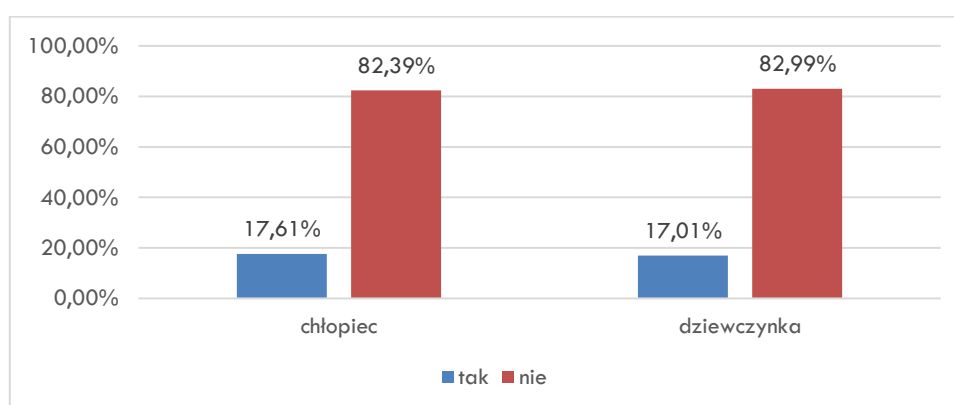
²³ Tamże, s. 152.

Pierwszym diagnozowanym problemem wśród dzieci i młodzieży w Mieście Sieradz, był problem alkoholowy. Celem było oszacowanie skali zjawiska problemu alkoholowego wśród najmłodszych mieszkańców oraz sprawdzenie wiedzy dotyczącej problemu alkoholowego. Na początek uczniom zadano pytanie, czy ich zdaniem, ich rówieśnicy piją alkohol. Zdaniem uczniów płci męskiej (19,03%) ich rówieśnicy piją alkohol, 25,85% badanych nie potrafiło udzielić odpowiedzi na to pytanie, a 55,11% uczniów twierdzi, że ich rówieśnicy nie piją alkoholu. Podobnie dziewczynki w 50,44% stwierdziły, że ich koledzy i koleżanki nie piją alkoholu. 19,65% młodych kobiet uważa, że picie alkoholu przez rówieśników jest zjawiskiem powszechnym. Natomiast uczennice w 29,91% przypadków nie udzieliły jednoznacznej odpowiedzi.

Wykres 40 Czy osoby w Twoim wieku piją alkohol?

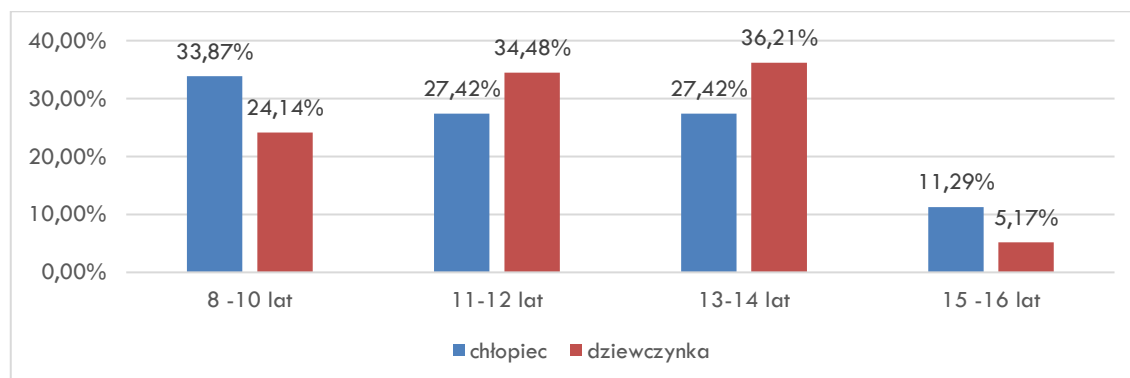
Następnie uczniów zapytano, czy oni sami próbowali kiedykolwiek sięgać po alkohol. Na wykresie możemy zaobserwować, że chłopcy w 82,39% oraz dziewczęta w 82,99% przypadków, nigdy nie próbowali alkoholu. Do spożywania alkoholu przyznało się 17,01% dziewczynek oraz 17,61% chłopców²⁴.

Wykres 41 Czy próbowałeś/aś pić alkohol?

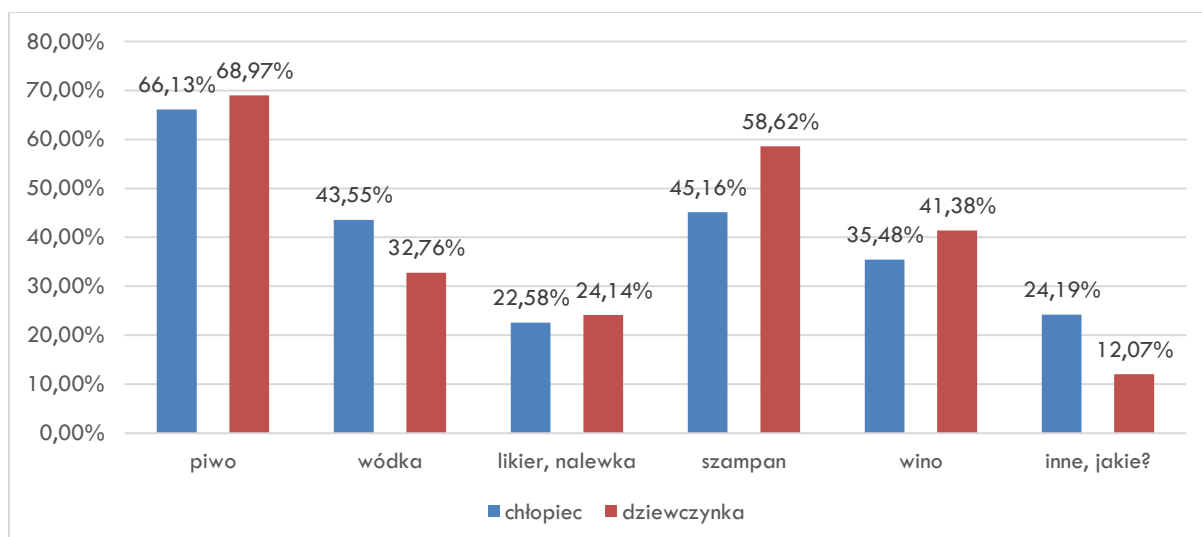
²⁴ Łącznie 58 dziewczynek, 62 chłopców.

Młodzi mieszkańcy, którzy mieli już kontakt z alkoholem przyznają, iż po raz pierwszy próbowali tej substancji najczęściej w wieku 8-10 lat (33,87% chłopców, 24,14% dziewczynek). Następnie chłopcy spożywali alkohol w wieku 11-12 lat (27,42%), w wieku 13-14 lat (27,42%) oraz w wieku 15-16 lat (11,29%). Dziewczynki wskazywały również na przedział wiekowy od 8 do 10 lat (24,41%), od 11 do 12 lat (34,48%), następnie w wiek 13-14 lat (36,21%), a także w wieku 15-16 lat (5,17%).

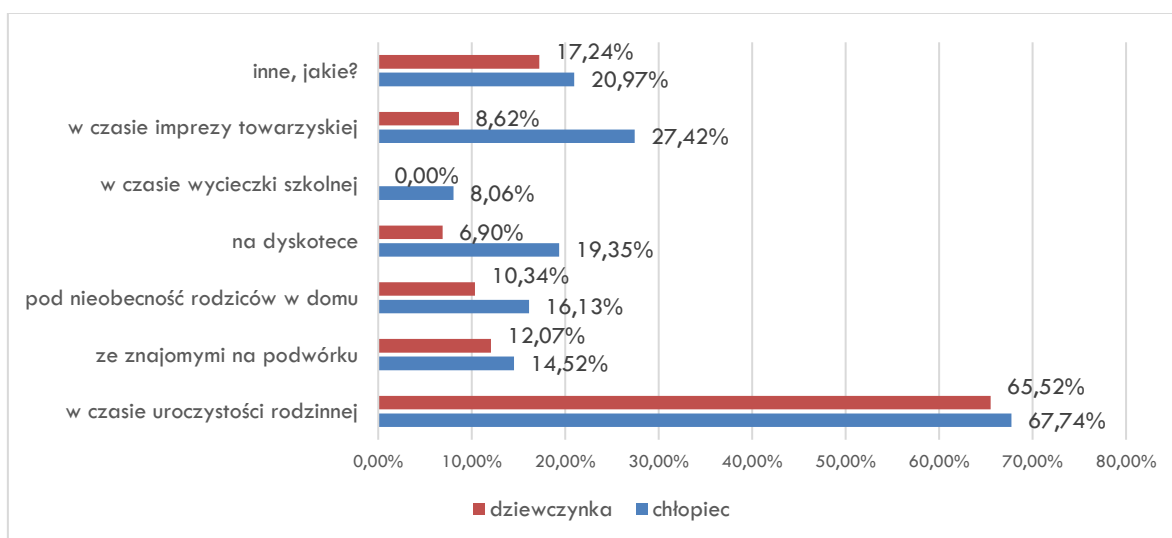
Wykres 42 W jakim wieku zaczęłeś/zaczęłaś pić alkohol?

Uczniów, którzy przyznali, że kiedykolwiek spożywali alkohol, zapytano również, jaki rodzaj alkoholu zdarzyło im się próbować. Najpopularniejszą odpowiedzią było piwo (66,13% chłopców, 68,97% dziewczynek), szampan (45,16% chłopców, 58,62% dziewczynek) oraz wódka (43,55% chłopców, 32,76% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” (24,19% chłopców, 12,07% dziewczynek), uczniowie wymieniali: bimber, cytrynowkę, Bourbon, whisky, bezalkoholowe, denaturat płyn, do dezynfekcji, „monster black” oraz Pikolo.

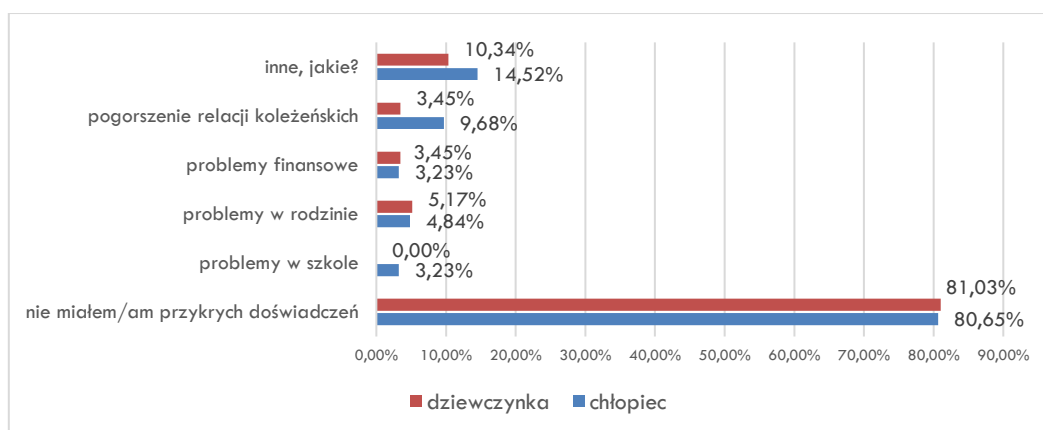
Wykres 43 Jaki rodzaj alkoholu próbowałeś/aś? (Odpowiedź wielokrotnego wyboru).

Ankietowani uczniowie, którzy przyznali, że spróbowali alkoholu deklarują, że najczęściej po raz pierwszy próbowali go w czasie uroczystości rodzinnej (67,74% chłopców, 65,52% dziewczynek), ze znajomymi na podwórku (14,52% chłopców, 12,07% dziewczynek), czy też w czasie imprezy towarzyskiej (27,42% chłopców, 8,62% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” (20,97% chłopców, 17,24% dziewczynek) respondenci napisali: „melanż”, „na wakacjach kiedy wbiegłem do pokoju hotelowego i napiłem się wódki myśląc że to woda”, „na lotnisku”, „podczas 18-stki”, „podczas oglądania filmu”, „wziąłem łyka jak rodzice mi dali”, „rodzice dali spróbować”, „w domu”, „normalnie w domu sobie pije bez problemu”, „na urodzinach za zgodą rodziców” oraz „podczas wesela”.

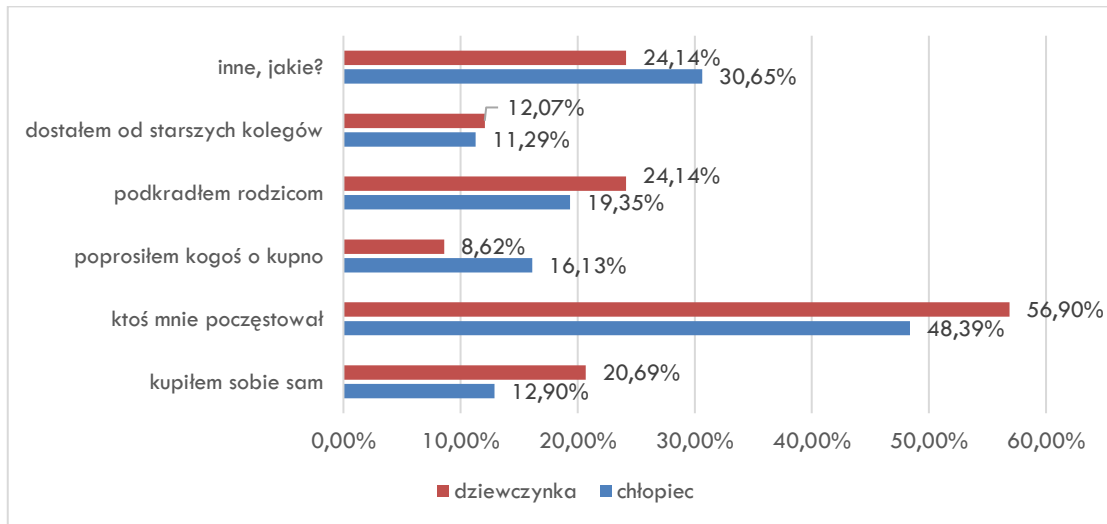
Wykres 44 W jakich okolicznościach spożyłeś/aś alkohol po raz pierwszy?

Młodzi mieszkańcy zapytani o jakiegokolwiek przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu, odpowiedzieli niemal jednogłośnie, że nie doświadczyli żadnych negatywnych skutków picia alkoholu (80,65% chłopców, 81,03% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” (14,52% chłopców, 10,34% dziewczynek) uczniowie napisali: „nie wiem”, „problemy z prawem”, „było bardzo kwaśne”, „wziąłem tylko łyżeczka” oraz „kac”.

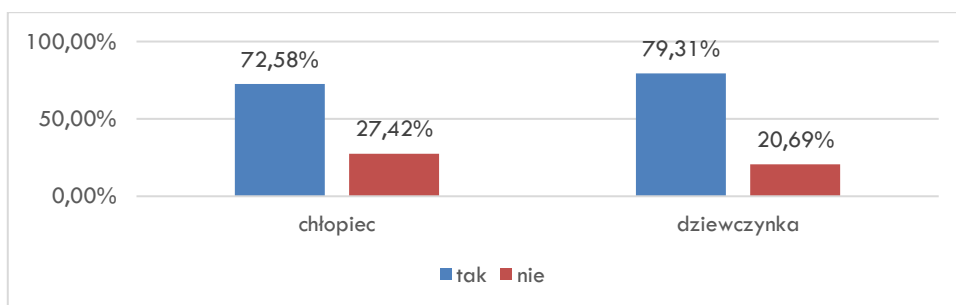
Wykres 45 Czy miałeś/aś jakieś przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu?

Na pytanie, w jaki sposób uczniowie otrzymywali alkohol 48,39% chłopców oraz 56,90% dziewczynek wskazywało, że zostali przez kogoś poczęstowani, następnie 19,35% chłopców i 24,14% dziewczynek podkraść alkohol rodzicom, czy też 12,90% chłopców i 20,69% dziewczynek kupiło samodzielnie napój wysokowy. W odpowiedzi „inne, jakie?” (30,65% chłopców, 24,14% dziewczynek), uczniowie napisali: „piłam tylko w obecności rodziców gdy np. była jakaś impreza rodzinna”, „przypadkowo wypięłam”, „spróbowałam przez przypadek” „pomyliłam wino z herbatą”, „dostałam od rodziców”, „tata mi dał”, „brałam bez pytania na imprezach rodzinnych. Czasem zabierałam rodzicom”, „dostałem łyka od rodziców”, „rodzinka kochana mi dała łyeczka”, „na imprezie rodzinnej, na urodzinach dostałem w kubku”, „spróbowałem od taty”, „pomyliłem z colą na lotnisku”, „dostałem od rodziny”, „znalazłem w piwnicy”, czy też „na rodzinnej imprezie dla spróbowania moja rodzina mi dała”.

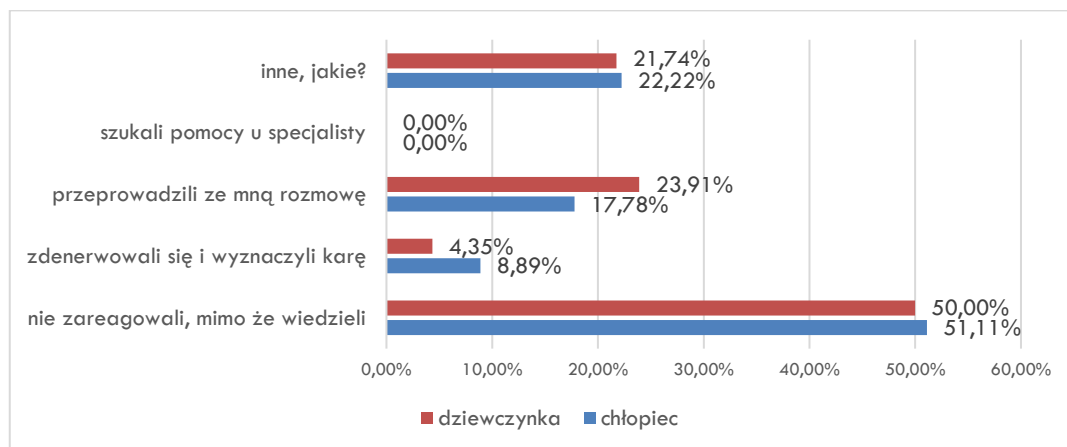
Wykres 46 Jak otrzymałeś/aś alkohol?

Dodatkowo uczniowie, którzy mieli już kontakt z alkoholem zostali zapytani, czy ich rodzice wiedzą o tym fakcie. Co ciekawe, 72,58% chłopców oraz 79,13% dziewcząt przyznało, że ich rodzice wiedzą o spożywaniu przez nich alkoholu. Pozostałe 27,42% chłopców oraz 20,69% dziewczynek uważa, że ich rodzice nie są świadomi tego faktu.

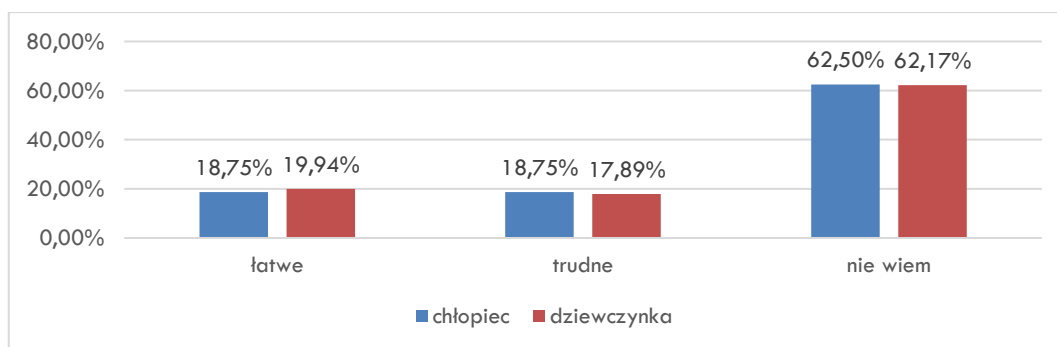
Wykres 47 Czy rodzice wiedzą, że próbowałeś/aś pić alkohol?

Młodym mieszkańcom, którzy przyznali, że ich rodzice wiedzą o spożywaniu przez nich alkoholu zadano pytanie o reakcję ich opiekunów. Większość badanych stwierdziło, że rodzice nie zareagowali na ten fakt, mimo, że wiedzieli (51,11% chłopców, 50,00% dziewczynek), przeprowadzili z nimi rozmowę (17,78% chłopców, 23,91% dziewczynek), czy też zdenerwowali się i wyznaczyli karę (8,89% chłopców, 4,35% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” (22,22% chłopców, 21,74% dziewczynek), ankietowani napisali: „porozmawialiśmy i ustaliliśmy że nie będę pił alkoholu”, „spróbowałem alkohol na 18 kuzyna bo to była tradycja”, „tata nie zareagował ponieważ dał mi tylko łyka”, „spytali się dlaczego”, „sami mi dali spróbować”, „rozmawiali, wyznaczyli kare i ograniczyli kontakt”, „nic nie zrobili bo mam 11 lat i piłam tylko troszkę wódki na imprezie rodzinnej”, „nie pamiętam”, „mama powiedziała, że kiedy wyrosnę to żebym lepiej nie pił alkoholu” oraz „nie ważne”.

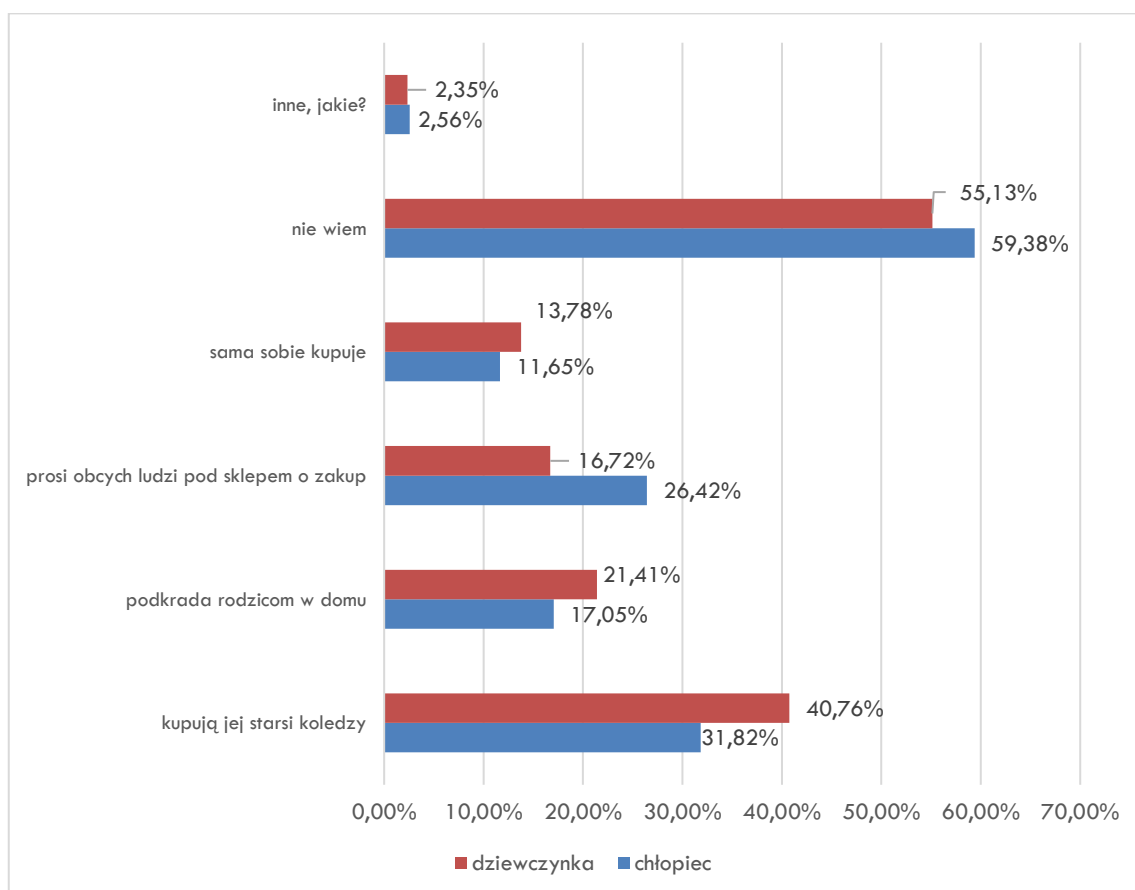
Wykres 48 Jak Twoi rodzice zareagowali na spożywanie przez Ciebie alkoholu?

Zdania wszystkich ankietowanych uczniów na temat łatwości zdobycia alkoholu na terenie Miasta Sieradza są podzielone. 18,75% chłopców oraz 17,89% dziewczynek przyznało, że alkohol jest trudny do zdobycia w ich miejscowości. Następnie 18,75% chłopców oraz 19,94% dziewczynek stwierdziło, że kupno alkoholu jest łatwe na terenie Miasta Sieradza. Pozostałe 62,50% chłopców, a także 62,17% dziewczynek nie ma zdania na ten temat, może to świadczyć o tym, że nie są oni zainteresowani kupnem lub zdobyciem alkoholu.

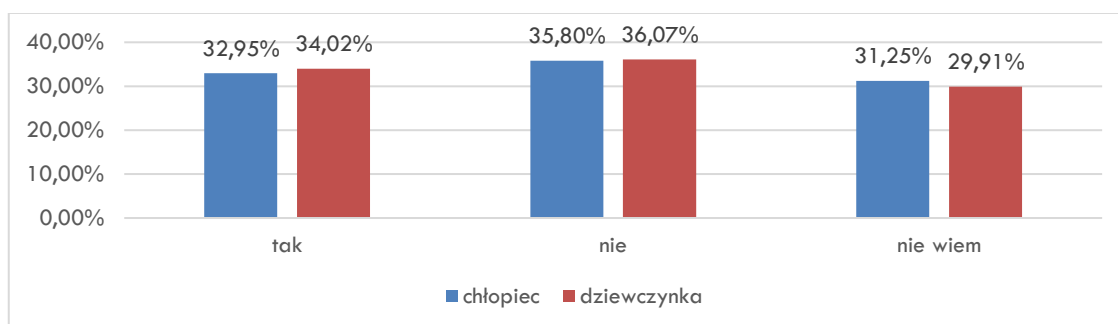
Wykres 49 Gdybyś chciał/a zdobyć alkohol w swojej miejscowości byłoby to?

Dodatkowo, uczniowie wymieniali jak ich rówieśnicy mogą zdobywać alkohol. Najczęściej w opinii uczniów kupują go starsi koledzy (31,82% chłopców, 40,76% dziewczynek), rówieśnicy proszą obcych ludzi pod sklepem o zakup alkoholu (26,42% chłopców, 16,72% dziewczynek), czy też podkradają rodzicom (17,05% chłopców, 21,41% dziewczynek). Natomiast pewien odsetek uczniów (59,38% chłopców oraz 55,13% dziewczynek) udzielił odpowiedzi „nie wiem”. Może to świadczyć o tym, że nie są oni zainteresowani tematem spożywania alkoholu. W odpowiedzi „inne, jakie?” (2,56% chłopców, 2,35% dziewczynek), młodzi mieszkańcy wymienili: „nie kupują alkoholu ponieważ są bardzo grzeczni”, „mówią, że dla rodziców”, „nie wiem”, „kradną”, „osoby 16+ mówią, że dla mamy”, „przebierają się na kobiety na szpilkach, umalowane i kupują to co chcą”, „w mojej okolicy mieszkają raczej starsi ludzie”, „czarny rynek” oraz „proszą osoby pod sklepem”.

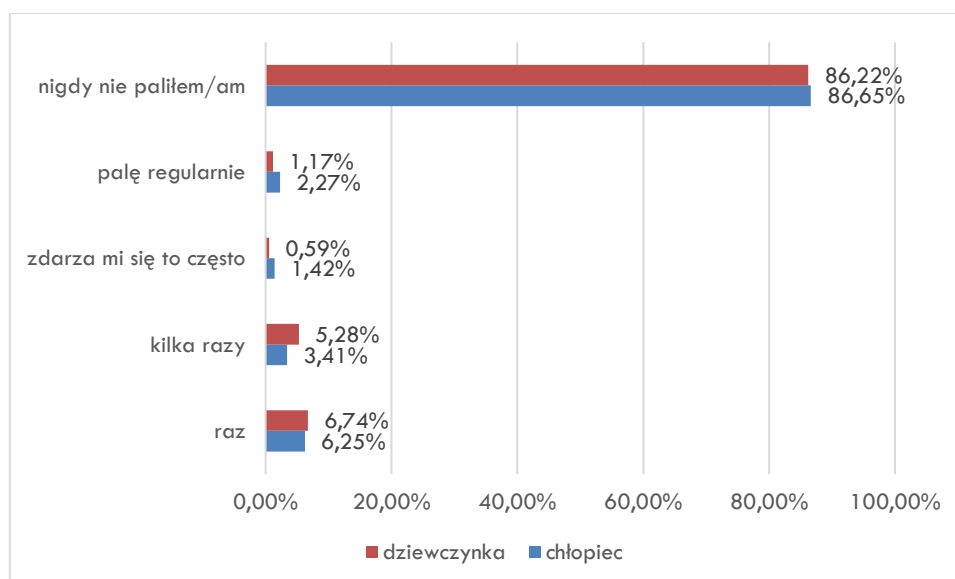
Wykres 50 Jak młodzież w Twojej okolicy może zdobyć alkohol?

Wraz z piciem alkoholu wiąże się również problem nikotynowy. Pomimo tego, że są to wyroby dozwolone od lat 18, młodzież bezproblemowo może sięgnąć po **papierosy**. W młodym wieku rozpoczynanie palenia papierosów jest niebezpieczne, ponieważ jednostka szybciej się uzależnia oraz ciężiej jest jej zerwać z nałogiem. Papierosy szkodzą przede wszystkim osobie palącej, ale również innym osobom w towarzystwie. Uczniowie (32,95%) oraz uczennice (34,02%) przyznają, że ich rówieśnicy palą papierosy. Kolejno 31,25% chłopców oraz 36,07% dziewczynek nie wie czy takie zjawisko występuje wśród ich znajomych i rówieśników. Następnie 31,25% uczniów oraz 29,91% uczennic uważa, że ich rówieśnicy nie palą papierosów.

Wykres 51 Czy osoby w Twoim wieku palą papierosy?

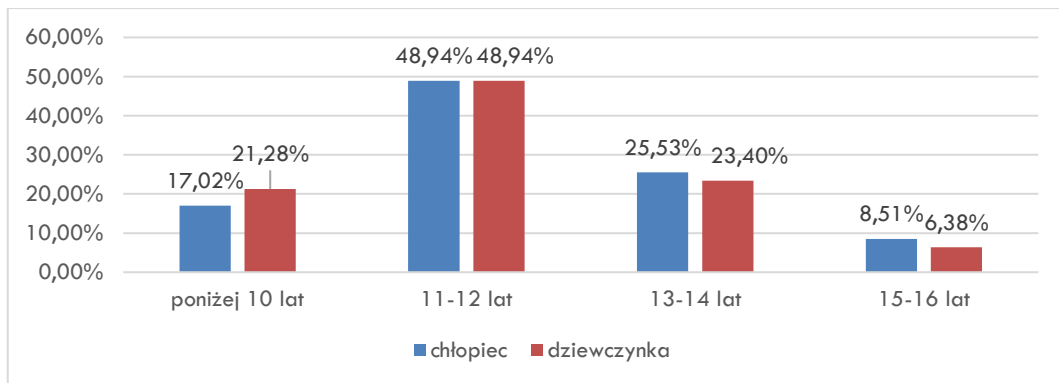
Ponadto 86,65% chłopców oraz 86,22% dziewczynek odpowiedziało, że nigdy nie paliło papierosów. Uczniowie, którzy przyznali, że próbowali palić papierosy to 13,35% chłopców oraz 13,78% dziewcząt²⁵ w tym chłopcy palili: raz (6,25%), kilka razy (3,41%), często (1,42%) lub palą regularnie (2,27%). Dziewczynki, natomiast zapaliły papierosa: raz (6,74%), kilka razy (5,28%), często (0,59%), a także palą regularnie (1,17%).

Wykres 52 Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić papierosy?

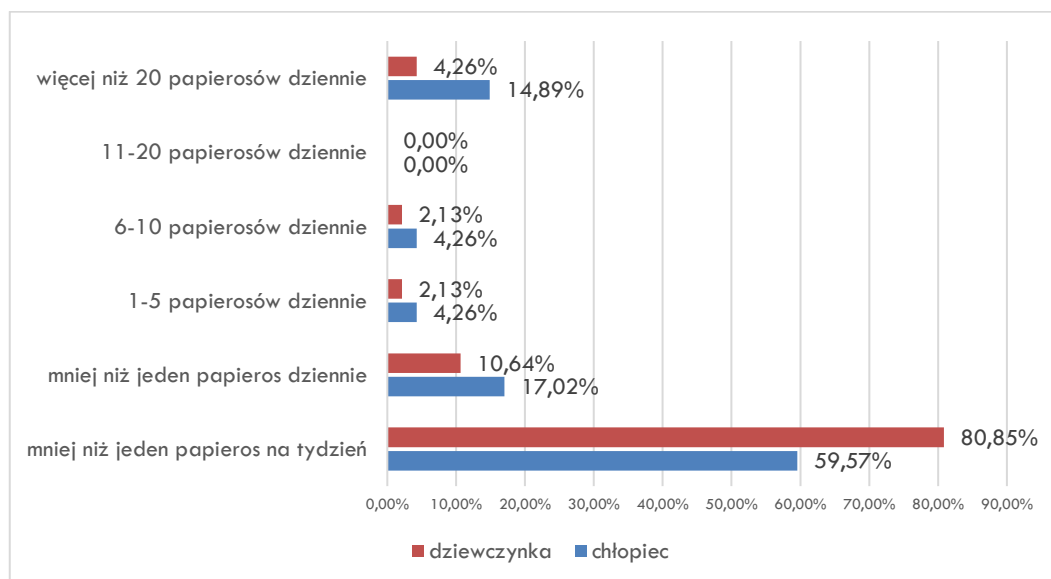
²⁵ Łącznie 47 dziewczynek oraz 25 chłopców.

Uczniowie, którzy przyznali, że palą papierosy poproszeni zostali o określenie wieku w jakim zaczęli to robić. Chłopcy po raz pierwszy, zapalili papierosa kolejno w wieku: poniżej 10 lat (17,02%), w wieku 11-12 lat (48,94%), w wieku 13-14 lat (25,53%) oraz 15-16 lat (8,51%). Dziewczynki zapaliły pierwszego papierosa w wieku: poniżej 10 lat (21,28%), następnie w wieku 11-12 lat (48,94%), 13-14 lat (23,40%) oraz w wieku 15-16 lat (6,38%).

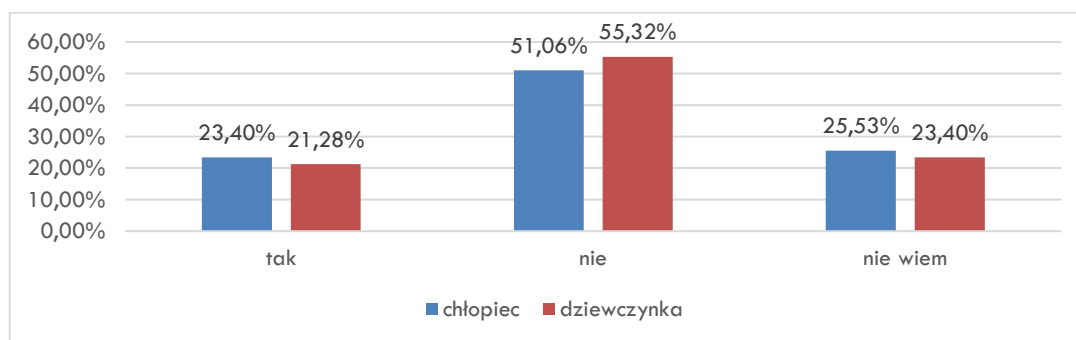
Wykres 53 W jakim wieku palileś/aś papierosy po raz pierwszy?

Pocieszający jest fakt, że uczniowie (59,57% chłopców, 80,85% dziewczynek), którzy zadeklarowali się, że palą, robią to rzadko, bowiem głównie palą mniej niż jednego papierosa na tydzień.

Wykres 54 Jak często palileś/aś papierosy w ciągu OSTATNICH 30 DNI?

51,06% chłopców, 55,32% dziewczynek przyznało, że ich rodzice nie wiedzą o tym, że palą oni papierosy. Kolejne 23,40% chłopców i 21,28% dziewczynek twierdzi, że rodzice wiedzą o tym fakcie. Pozostałe 25,53% uczniów oraz 23,40% uczennic nie ma wiedzy na ten temat.

Wykres 55 Czy rodzice wiedzą, że palisz papierosy?

5.3 Problem narkotykowy z perspektywy dzieci i młodzieży

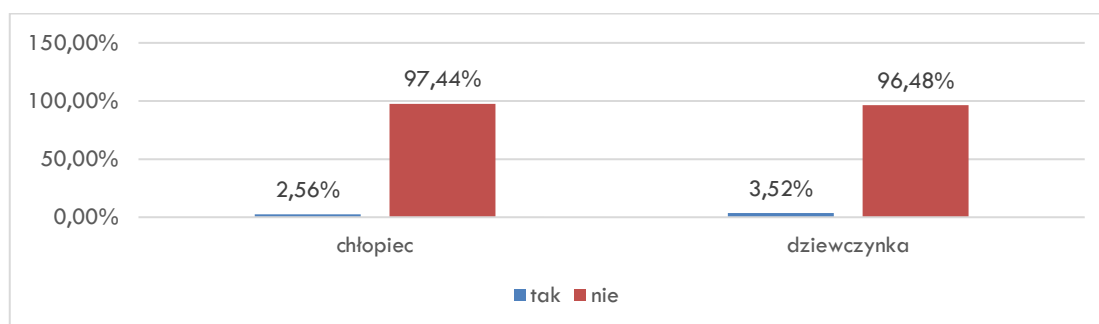
We współczesnym świecie na niespotykaną wcześniej skalę pojawiło się zjawisko nadużywania substancji odurzających. Szczególnie wśród ludzi młodych, którzy często nie mają świadomości zagrożenia, odurzanie stanowi alternatywę – sposób na życie. Ta plaga społeczna dotknęła wiele krajów, szczególnie na zachodzie i w szybkim czasie dotarła do naszego kraju. Już od samego początku miała ona charakter dynamiczny. Badania pokazują, iż już coraz młodsze dzieci deklarują zażywanie substancji psychoaktywnych oraz sięganie po alkohol i nikotynę. Okres dojrzewania jest dla młodych ludzi czasem wyjątkowym. W związku z tym, wiek adolescencji to również czas, w którym młodzi ludzie często sięgają po substancje psychoaktywne. Są one próbą zaspokojenia specyficznych potrzeb wieku dorastania: integracji z rówieśnikami, manifestowania niezależności od dorosłych oraz wyrażeniu tożsamości.

Na podjęcie próby sięgania po substancje uzależniające wpływa wiele czynników. Ogromny wpływ na to zjawisko mają m.in.: więzi rodzinne, rówieśnicy, media oraz social media. Współcześnie obserwuje się coraz większe osłabienie relacji rodzinnych, które w dużej mierze przekładają się na jakość kontaktów dzieci z rodzicami. Wzorce rodzinne mogą skutkować szybszym sięganiem po substancje psychoaktywne, niższym wiekiem eksperymentów, jak również wyborem określonej substancji. Tym samym nieprawidłowo funkcjonująca rodzina może spowodować ukształtowanie się osobowości dziecka podatnej na uzależnienie, jak również być powodem wielu stresogennych sytuacji, mogących stać się

przyczyną inicjacji narkotykowej, alkoholowej, czy też nikotynowej²⁶. Na poniższym diagramie możemy zaobserwować jak działa ten mechanizm²⁷:

Kolejny rozdział niniejszej diagnozy dotyczy powyższego problemu (narkotykowego). Jego celem było oszacowanie skali zażywania substancji psychoaktywnych wśród uczniów ze szkół podstawowych zlokalizowanych na terenie Miasta Sieradza oraz sprawdzenie wiedzy dotyczącej środków psychoaktywnych. Uczniów zapytano, czy próbowali kiedykolwiek zażywać narkotyki czy dopalacze. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi, 97,44% chłopców oraz 96,48% dziewczynek nigdy nie próbowało substancji zakazanych. Do zażywania narkotyków lub dopalaczy przyznało się 2,56% chłopców i 3,52% dziewczynek²⁸.

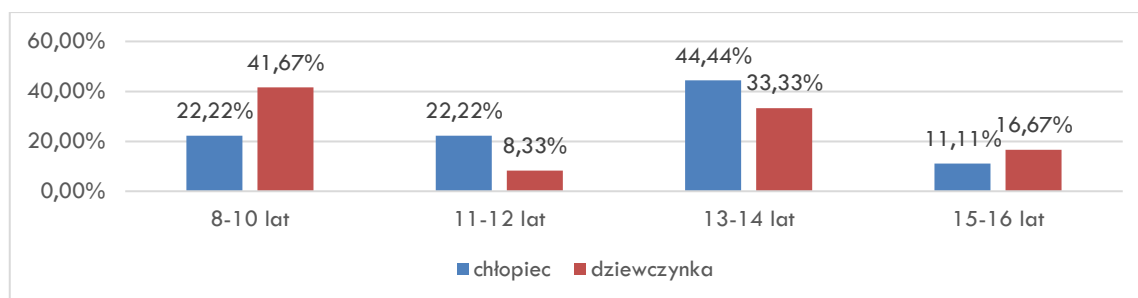
Wykres 56 Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki/dopalacze?

²⁶ Gaś Z, „Rodzina a uzależnienia”, Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 1994, Lublin.

²⁷ Mechanizm wg. F.Streit.

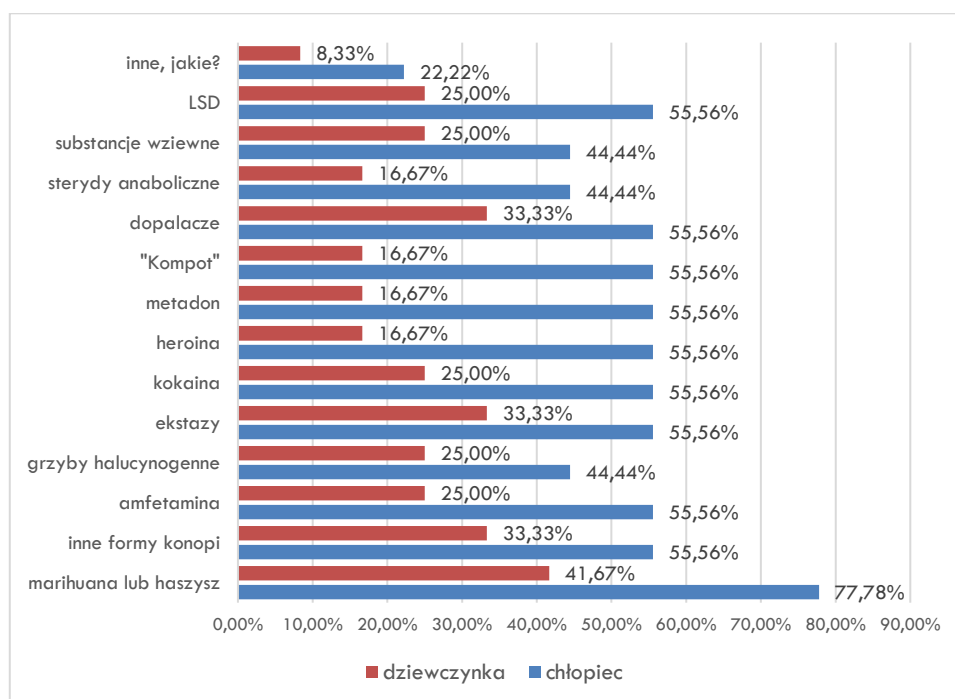
²⁸ Łącznie 12 dziewczynek oraz 9 chłopców.

Uczennice, które przyznały się do próbowania środków psychoaktywnych przyznały, że zażywały je w przedziale wiekowym od 8 do 10 lat (41,67%), w wieku 11-12 lat (8,33%), w wieku 13-14 lat (33,33%), a także w wieku 15-16 lat (16,67%). Chłopcy natomiast wskazywali na wiek 8-10 lat i 11-12 lat (po 22,22%), następnie 13-14 lat (44,44%) oraz przedział wiekowy 15-16 lat (11,11%).

Wykres 57 Jeśli tak, to ile miałeś/aś wtedy lat?

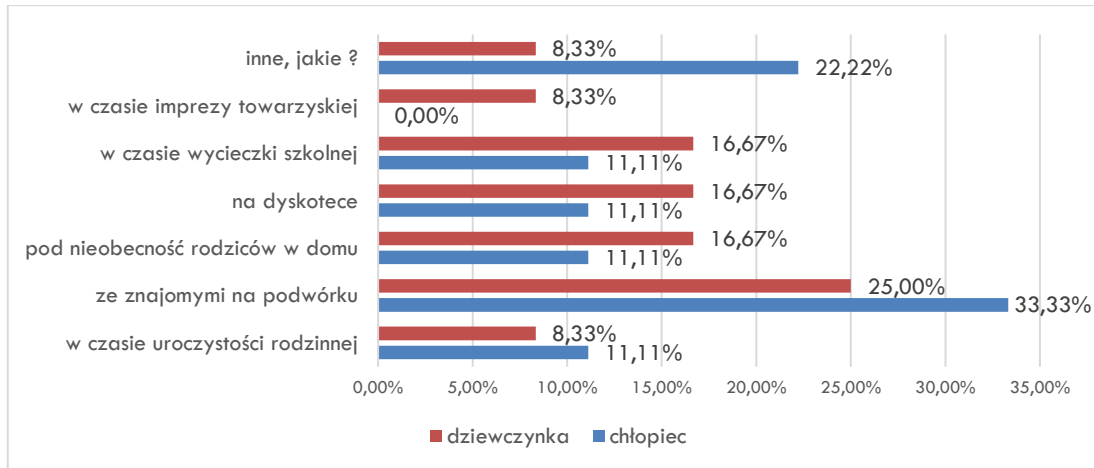
Pomimo niewielkiego zainteresowania środkami psychoaktywnymi wśród uczniów, należy przyrzeć się, jakie substancje młodzi ankieterzy zdecydowali się spróbować. Ankieterzy wskazywali najczęściej, że zażywali marihuanę lub haszysz (77,78% chłopców, 41,67% dziewczynek), inne formy konopi, ekstazy i dopalacze (po 55,56% chłopców, 33,33% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” (22,22% chłopców, 8,33% dziewczynek) młodzi mieszkańcy napisali: „herbatki ziołowe” oraz „olejki CBD²⁹”.

Wykres 58 Jakie były to substancje? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

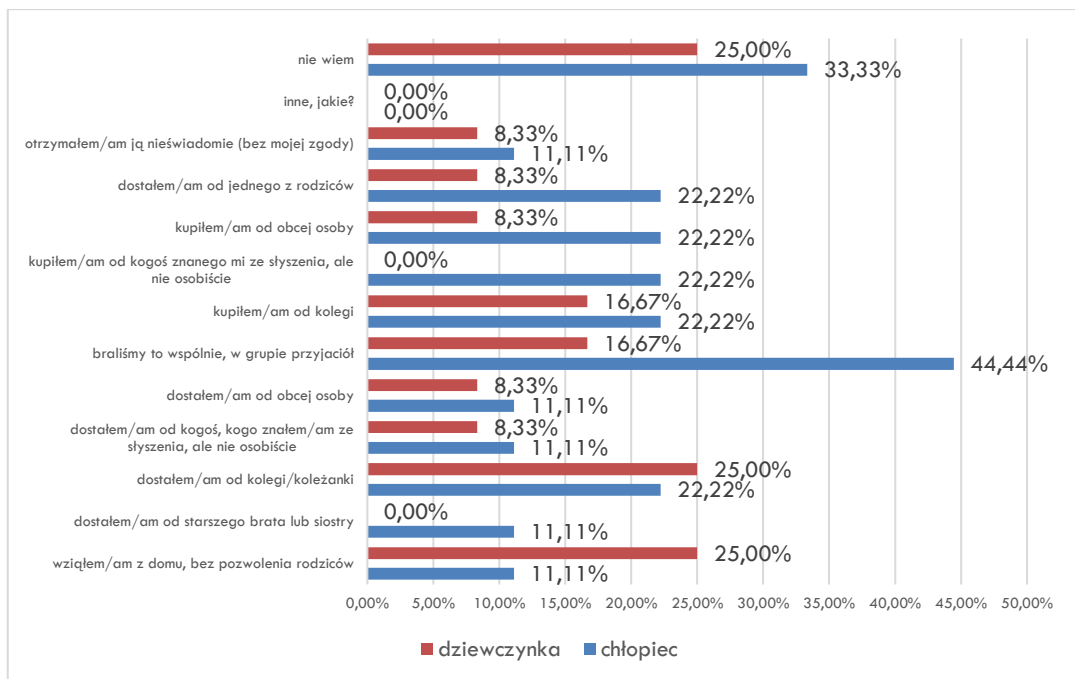
²⁹ Kannabidiol (CBD) – organiczny związek chemiczny z grupy kannabinoidów. Występuje w konopiach. W przeciwieństwie do swojego izomeru, tetrahydrokannabinolu (THC), nie ma działania psychoaktywnego, wpływa jednak na przebieg odurzenia wywołanego działaniem THC (Źródło: <https://pl.wikipedia.org/wiki/Kannabidiol>, dostęp: 29.09.2021 r.).

Dodatkowo na poniższym wykresie można dowiedzieć się, że respondenci po raz pierwszy zażywali narkotyki lub dopalacze głównie ze znajomymi na podwórku (33,33% chłopców, 25,00% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” (22,22% chłopców, 8,33% dziewczynek) młodzi ankietowani wskazywali na: „podczas czyszczenia trawy na wsi (w sensie słoma itp.)”, „wiadro w plenerze”, czy też „ze znajomymi”.

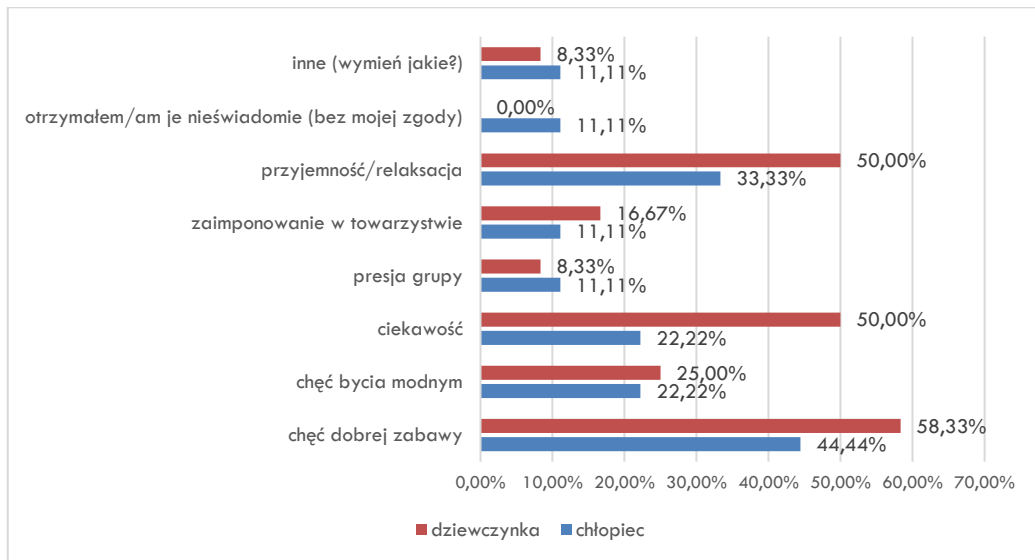
Wykres 59 W jakich okolicznościach zażyłeś/aś narkotyki/dopalacze po raz pierwszy? Można wybrać kilka odpowiedzi.

Ponadto uczniowie, którzy wskazali, że zażywali kiedykolwiek narkotyki lub dopalacze zostali poproszeni o wskazanie, skąd wzięli substancje psychoaktywną. Młode osoby najczęściej wskazywały na: „braliśmy to wspólnie, w grupie przyjaciół” (44,44% chłopców, 16,67% dziewczynek), „dostałem/am od kolegi/koleżanki” (22,22% chłopców, 25,00% dziewczynek), czy też „kupiłem/am od obcej osoby” (22,22% chłopców, 8,33% dziewczynek).

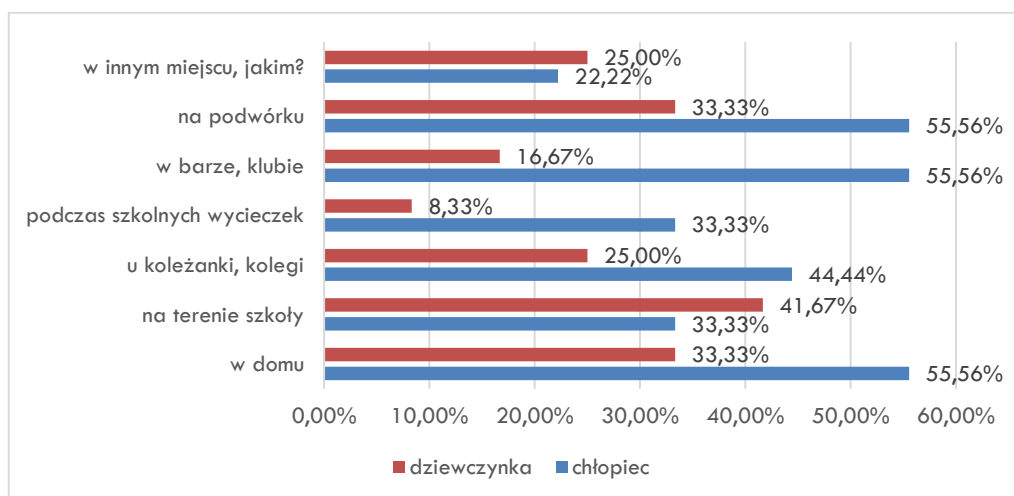
Wykres 60 Skąd wziąłeś/ęłaś tę substancję? Można wybrać zaznaczyć kilka odpowiedzi.

Uczniowie przyznawali, że tym co skłaniało ich do zażycia środków psychoaktywnych była najczęściej chęć dobrej zabawy (44,44% chłopców, 58,33% dziewczynek), przyjemność/relaksacja (33,33% chłopców, 50,00% dziewczynek), czy też ciekawość (22,22% chłopców, 50,00% dziewczynek). W odpowiedzi „inne (wymień, jakie?)” (11,11% chłopców, 8,33% dziewczynek) młodzi respondenci pisali: „szkoła mnie stresuje” oraz „bo mi się chciało”.

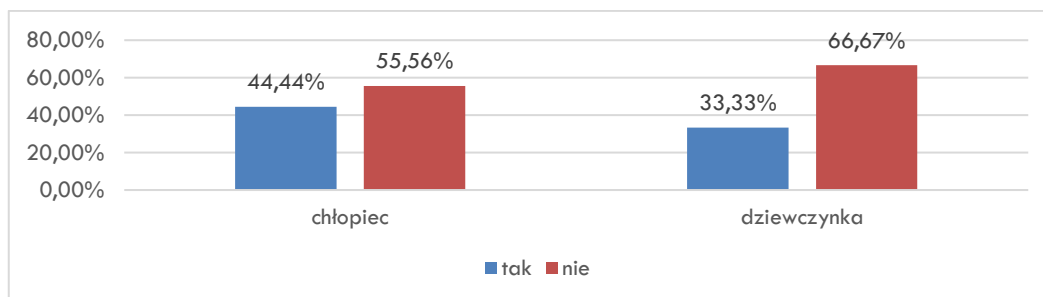
Wykres 61 Co skłoniło Cię do zażywania narkotyków? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Dodatkowo respondenci, którzy przyznali, że zażywali narkotyki lub dopalacze wskazywali również, gdzie zdarzyło im się zażywać te substancje. Najczęściej było to w domu i na podwórku (po 33,33% chłopców, 55,56% dziewczynek), czy też na terenie szkoły (33,33% chłopców, 41,67% dziewczynek) oraz u koleżanki lub kolegi (44,44% chłopców, 25,00% dziewczynek). W odpowiedzi „w innym miejscu, jakim?” (22,22% chłopców, 25,00% dziewczynek) młodzi mieszkańcy wskazali na: „na polu” oraz „w kościele”.

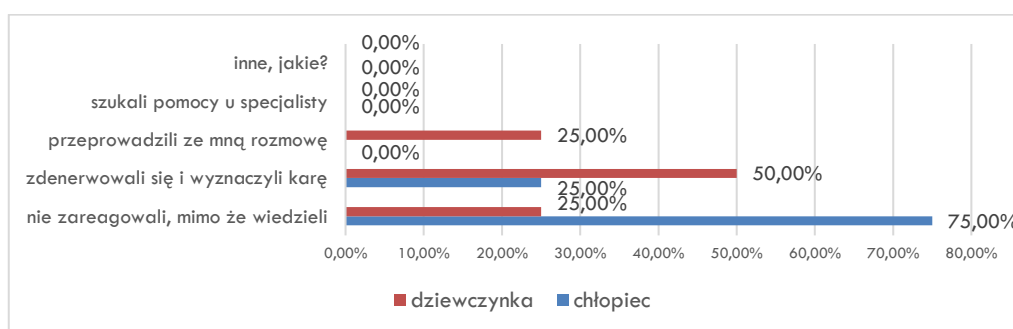
Wykres 62 Gdzie zdarzyło Ci się zażywać narkotyki? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

44,44% chłopców i 33,33% dziewczynek spośród uczniów, którzy przyznali, że zażywali kiedykolwiek substancje psychoaktywne twierdzi, że ich rodzice wiedzą o tym, iż przyjmują oni narkotyki. Pozostałe 55,56% chłopców i 66,67% dziewczynek odpowiedziało, że ich opiekunowie nie są świadomi, iż zażywają oni substancje psychoaktywne.

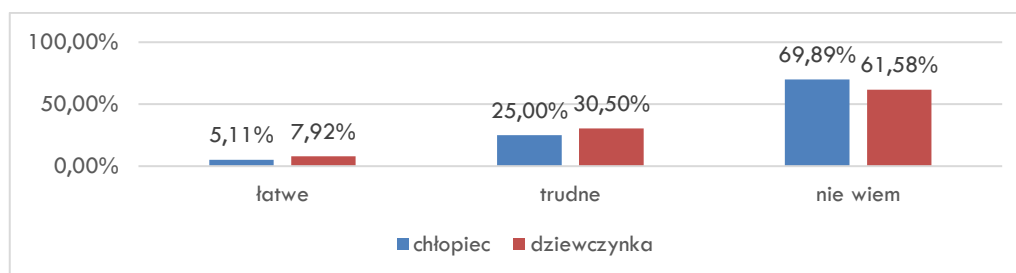
Wykres 63 Czy rodzice wiedzą, że zażywasz narkotyki?

Ponadto, uczniowie przyznali, że rodzice nie zareagowali, mimo, że wiedzieli o tym, iż ich dziecko zażywa substancje psychoaktywne (75,00% chłopców, 25,00% dziewczynek), zdenerwowali się i wyznaczyli karę (25,00% chłopców, 50,00% dziewczynek), czy też przeprowadzili z nimi rozmowę (25,00% dziewczynek).

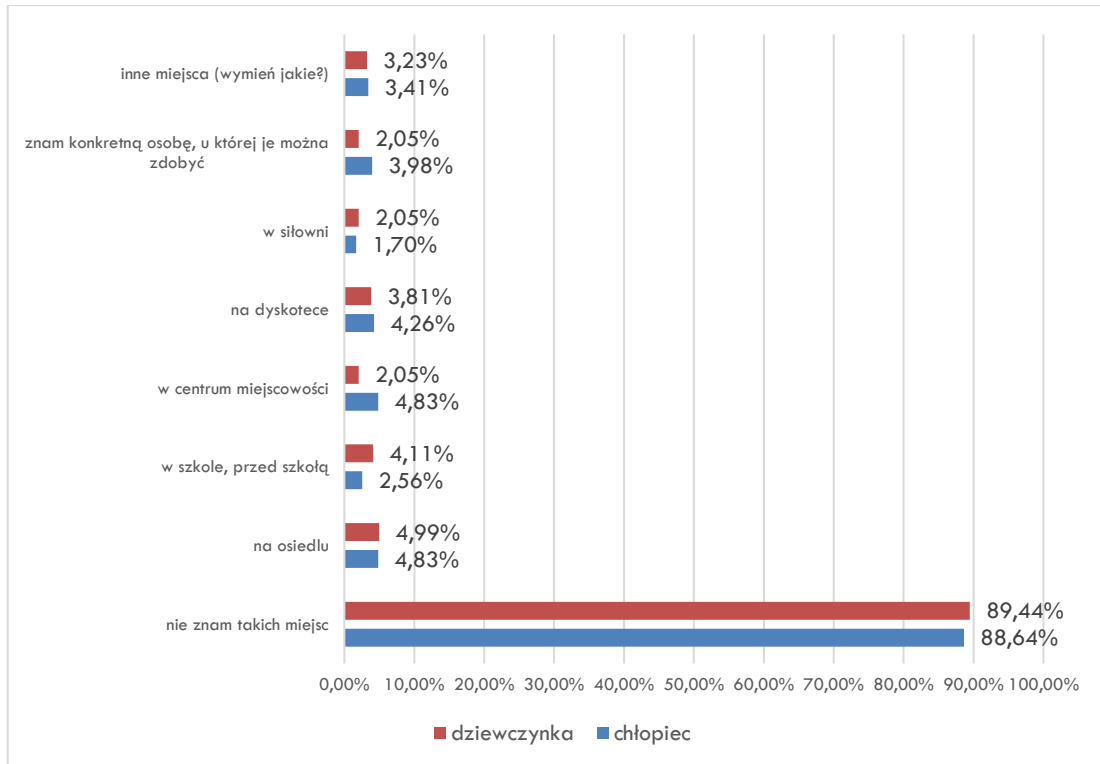
Wykres 64 Jak Twoi rodzice zareagowali na zażywanie przez Ciebie narkotyków?

Wszystkich ankietowanych uczniów zapytano, o trudność zdobycia narkotyków i dopalaczy w ich miejscowości. Uczniowie obu płci uważają, że pozyskanie substancji psychoaktywnych w ich najbliższym otoczeniu jest trudne (25,00% chłopców oraz 30,50% dziewczynek). Pozostałe 69,89% chłopców oraz 61,58% dziewczynek nie udzieliło konkretnej odpowiedzi, a 5,11% uczniów oraz 7,92% uczennic uważa, że zdobywanie narkotyków i dopalaczy na terenie Miasta Sieradza jest łatwe.

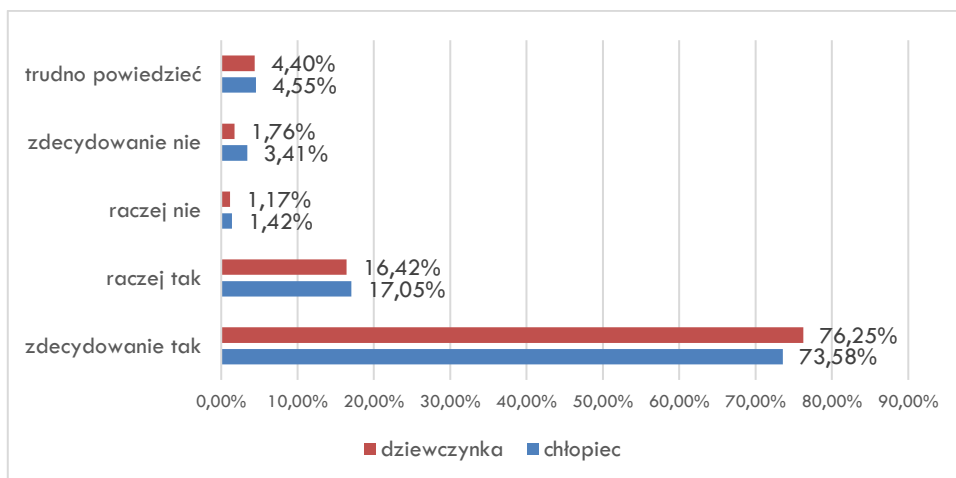
Wykres 65 Gdybyś chciał zdobyć narkotyki w swojej miejscowości byłoby to:

Większość uczniów (88,64%) oraz uczennic (89,44%) nie zna miejsc, w których mogą zakupić lub dostać narkotyki i dopalacze. W odpowiedzi „inne miejsca (wymień jakie?)” (3,41% chłopców, 3,23% dziewczynek), młodzi mieszkańcy wymienili: „nie znam”, „skate park”, „w sklepie”, „garaże”, „w sklepie miejskim są energetyki, ale nie ma narkotyków”, lub „przy skate parku w jednej altance widziałem jak kupują marihuanę”.

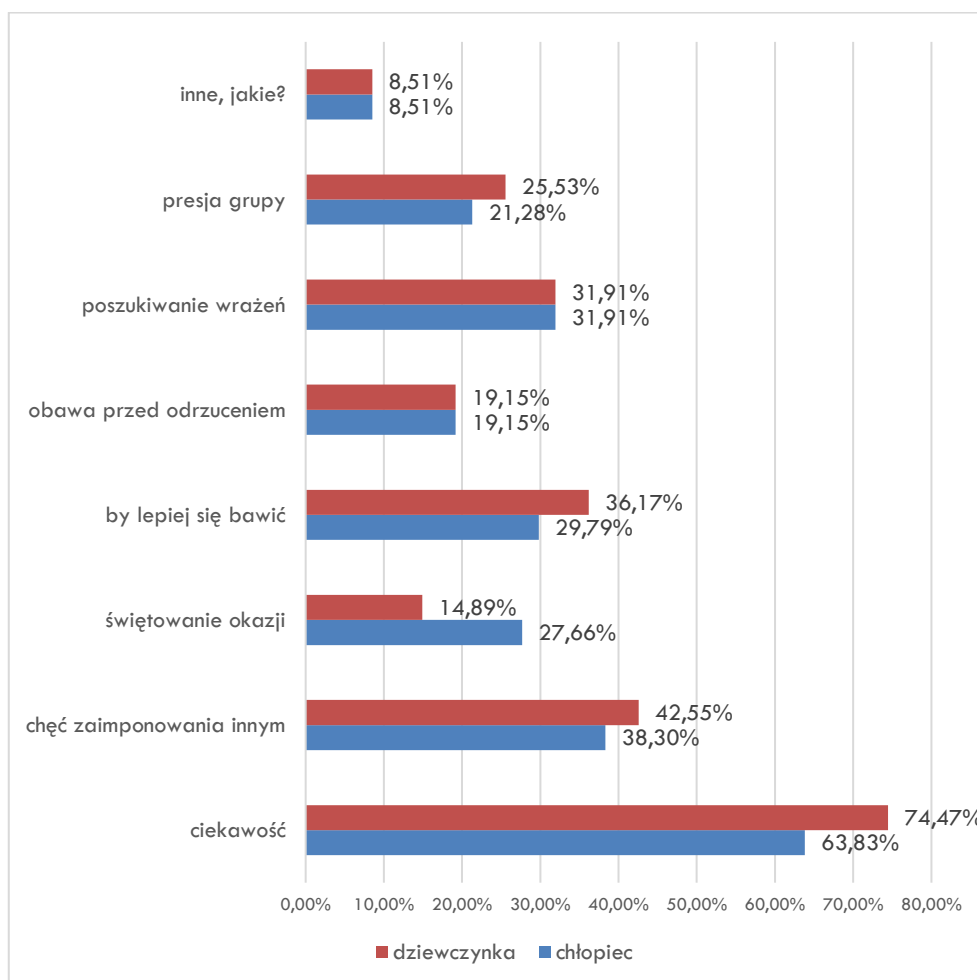
Wykres 66 Czy znasz miejsca w swojej miejscowości gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Uczniów zapytano również o to, czy według nich zażywanie narkotyków i dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia. Większość młodych respondentów przyznała, że narkotyki i dopalacze są zdecydowanie szkodliwe dla zdrowia (73,58% chłopców, 76,25% dziewczynek).

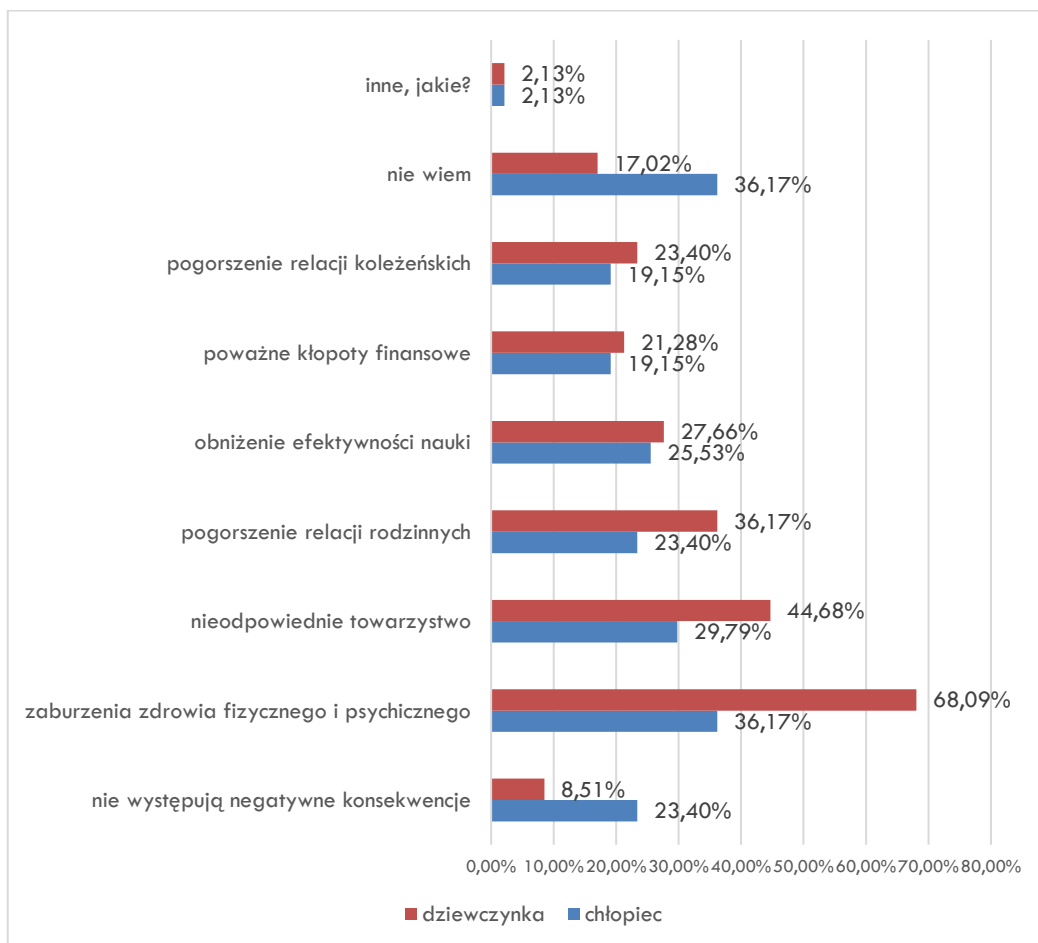
Wykres 67 Czy uważasz, że zażywanie narkotyków i dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia?

Respondenci wymieniali również, z jakich powodów w ich opinii młodzi mieszkańcy sięgają po alkohol, tytoń, dopalacze i narkotyki. Najczęściej respondenci wymieniali: ciekawość (63,83% chłopców, 74,47% dziewczynek), chęć zaimponowania innym (38,30% chłopców, 42,55% dziewczynek), czy też poszukiwanie wrażeń (po 31,91% chłopców i dziewczynek). Dodatkowo w odpowiedzi „inne, jakie?” (po 8,51% chłopców i dziewczynek), uczniowie wymieniali: depresja, „wyzwania i świętowanie kogoś nieszczęścia”, „problemy w domu”, „problemy w rodzinie” lub „problemy z akceptacją rówieśników”.

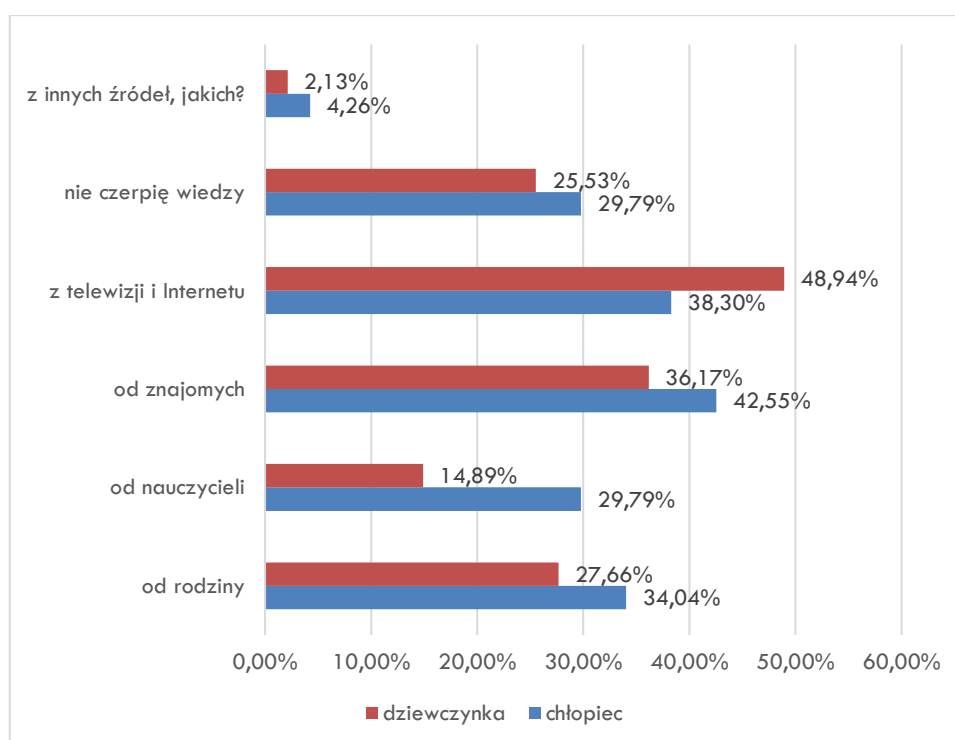
Wykres 68 Z jakich powodów według Ciebie osoby w Twoim wieku sięgają po alkohol, narkotyki, dopalacze, tytoń? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Respondenci wymieniali, jakie mogą być negatywne konsekwencje uzależnienia od alkoholu, tytoniu, narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych. Młodzi ankietowani najczęściej wskazywali: zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego (36,17% chłopców, 68,09% dziewczynek), nieodpowiednie towarzystwo (29,79% chłopców, 44,68% dziewczynek), czy też pogorszenie relacji rodzinnych (23,40% chłopców, 36,17% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” (po 2,13% chłopców i dziewczynek) młodzi mieszkańcy niestety nie wskazali konkretnych przykładów.

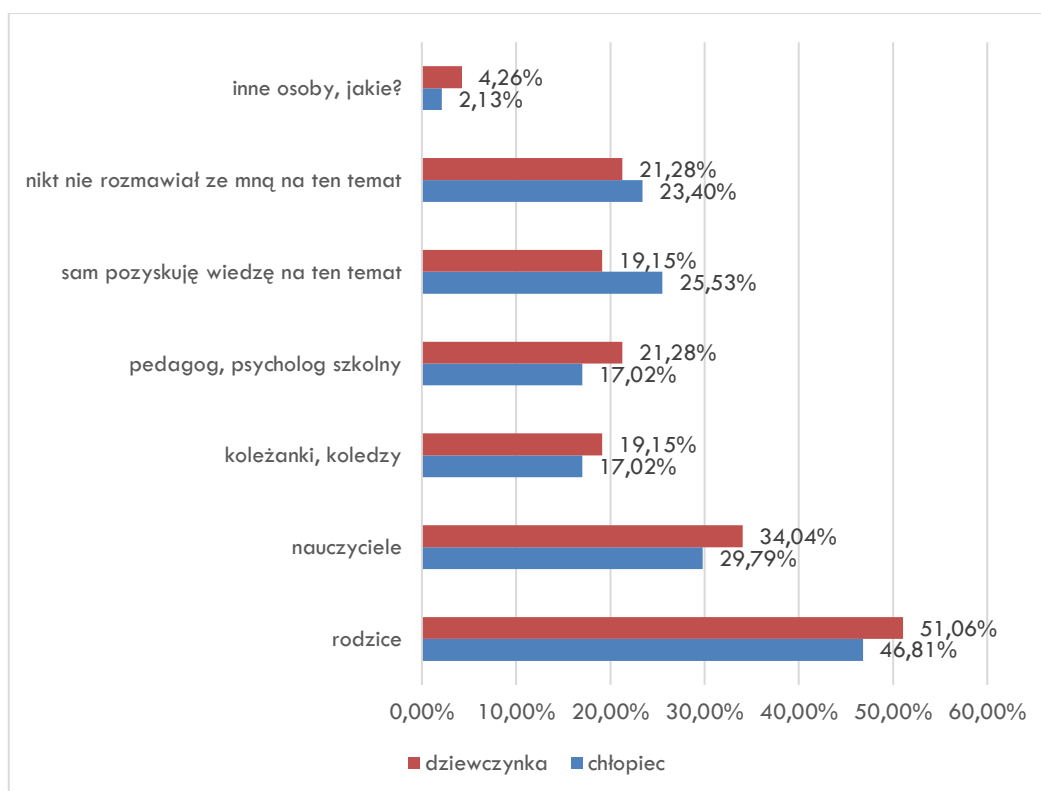
Wykres 69 Jak według Ciebie mogą być negatywne konsekwencje związane z uzależnieniem od alkoholu, tytoniu, narkotyków, dopalaczy? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Ważną rzeczą w dzisiejszych czasach jest odpowiednie edukowanie młodzieży w temacie zagrożeń i konsekwencji płynących z zażywania środków psychoaktywnych, tytoniu, czy też alkoholu. Większość uczniów czerpie wiedzę ze środków masowego przekazu, jakimi są Internet i telewizja, gdzie informacje na powyższy temat znalazło 38,30% chłopców i 48,94% dziewcząt oraz od znajomych (42,55% chłopców, 36,17% dziewczynek). Pokażna grupa ankietowanych, stanowiąca 29,79% chłopców i 25,53% dziewczynek, nie czerpie żadnych informacji na ten temat, może to oznaczać, że młodzi mieszkańcy nie są zainteresowani tym tematem. W odpowiedzi „z innych źródeł, jakich?” (4,26% chłopców, 2,13% dziewczynek) młodzi mieszkańcy napisali: „od samego siebie” oraz „z doświadczeń, które jeszcze niedawno miały miejsce w domu”.

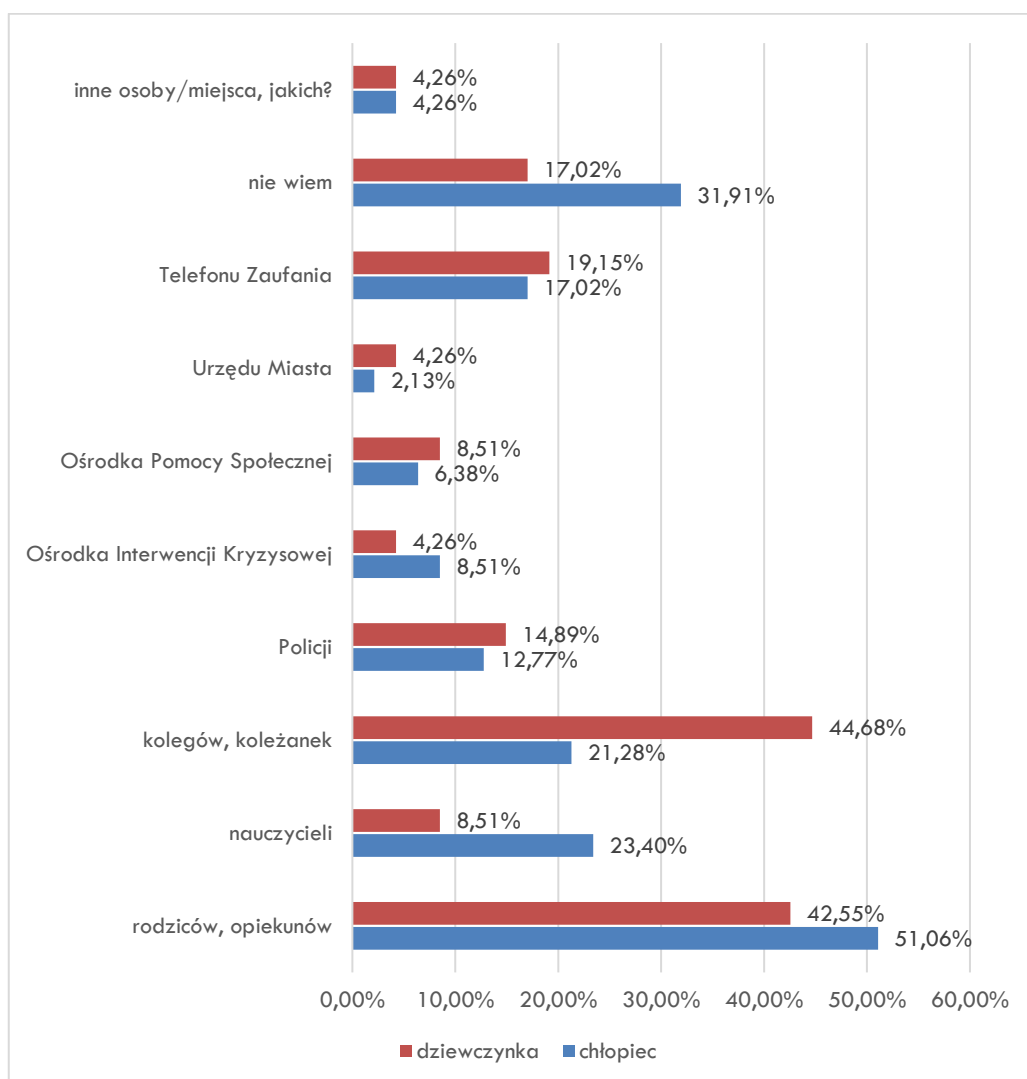
Wykres 70 Skąd czerpiesz wiedzę dotyczącą alkoholu, tytoniu, narkotyków i dopalaczy? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Zdaniem uczniów to rodzice (46,81% chłopców, 51,06% dziewczynek) oraz nauczyciele (29,79% chłopców, 34,04% dziewczynek) najczęściej rozmawiają z młodzieżą na temat szkodliwości substancji psychoaktywnych. W dalszej kolejności uczniowie wskazywali m.in. na: pedagoga, psychologa szkolnego (17,02% chłopców, 21,28% dziewczynek) lub koleżanki i kolegów (17,02% chłopców, 19,15% dziewczynek). Niepokojący jest fakt, że 25,53% uczniów i 19,15% dziewczynek samodzielnie pozyskuje wiedzę na ten temat oraz, 23,40% chłopców i 21,28% dziewczynek uważa, że nikt z nim na ten temat nie rozmawiał. W odpowiedzi „inne osoby, jakie?” (2,13% chłopców, 4,26% dziewczynek), młodzi mieszkańcy niestety nie wskazali konkretnych osób.

Wykres 71 Kto rozmawiał z Tobą na temat działania i szkodliwości środków, takich jak alkohol, narkotyki, dopalacze, papierosy?

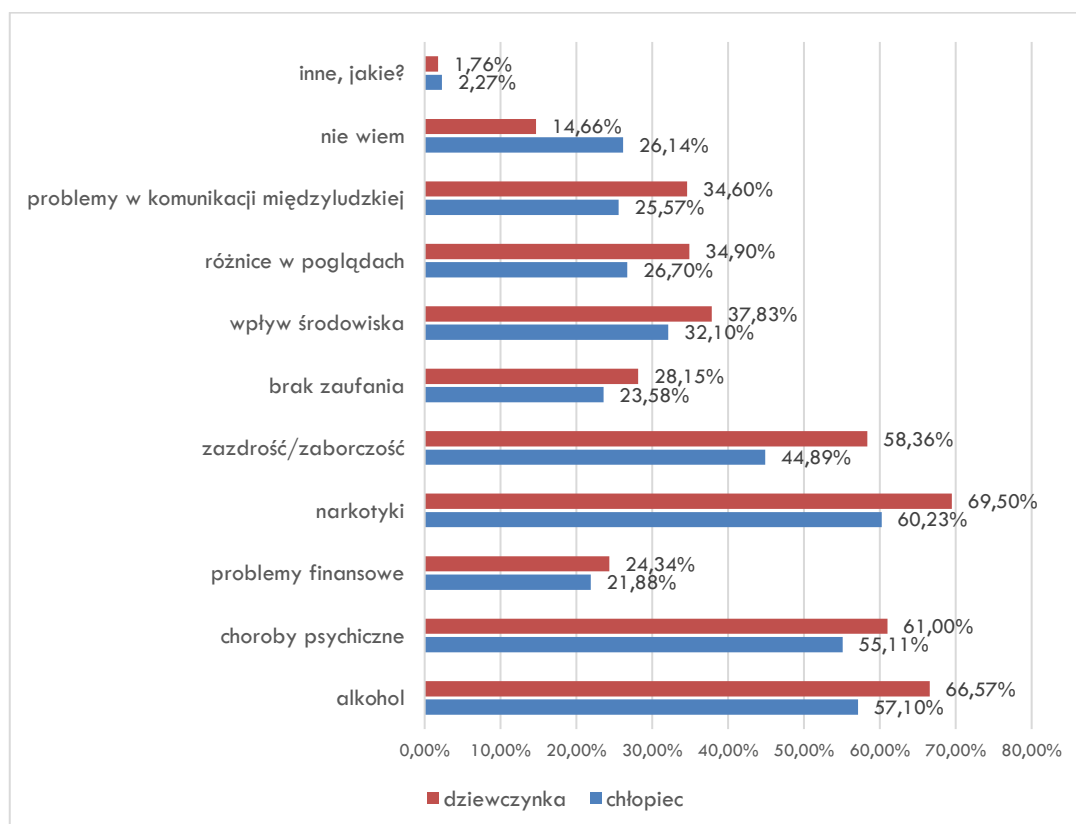
Kolejno, młodzi ankietowani najchętniej zwróciliby się z problemem dotyczącym uzależnienia od narkotyków, dopalaczy, tytoniu, czy alkoholu do ich rodziców i opiekunów (51,06% chłopców, 42,55% dziewczynek), do koleżanek lub kolegów (21,28% chłopców, 44,68% dziewczynek), czy też do nauczycieli (23,40% chłopców, 8,51% dziewczynek). Ponadto uczniowie wskazali, że nie wiedzą do kogo mogą się zwrócić o pomoc mając problem z uzależnieniem (31,91% chłopców, 17,02% dziewczynek). W odpowiedzi „inne osoby/miejsca, jakie?” (po 4,26% chłopców i dziewczynek) uczniowie nie wymienili nikogo konkretnego.

Wykres 72 Do kogo zwróciłbyś się o pomoc mając problem związany z alkoholem, tytoniem, narkotykami lub dopalaczami? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

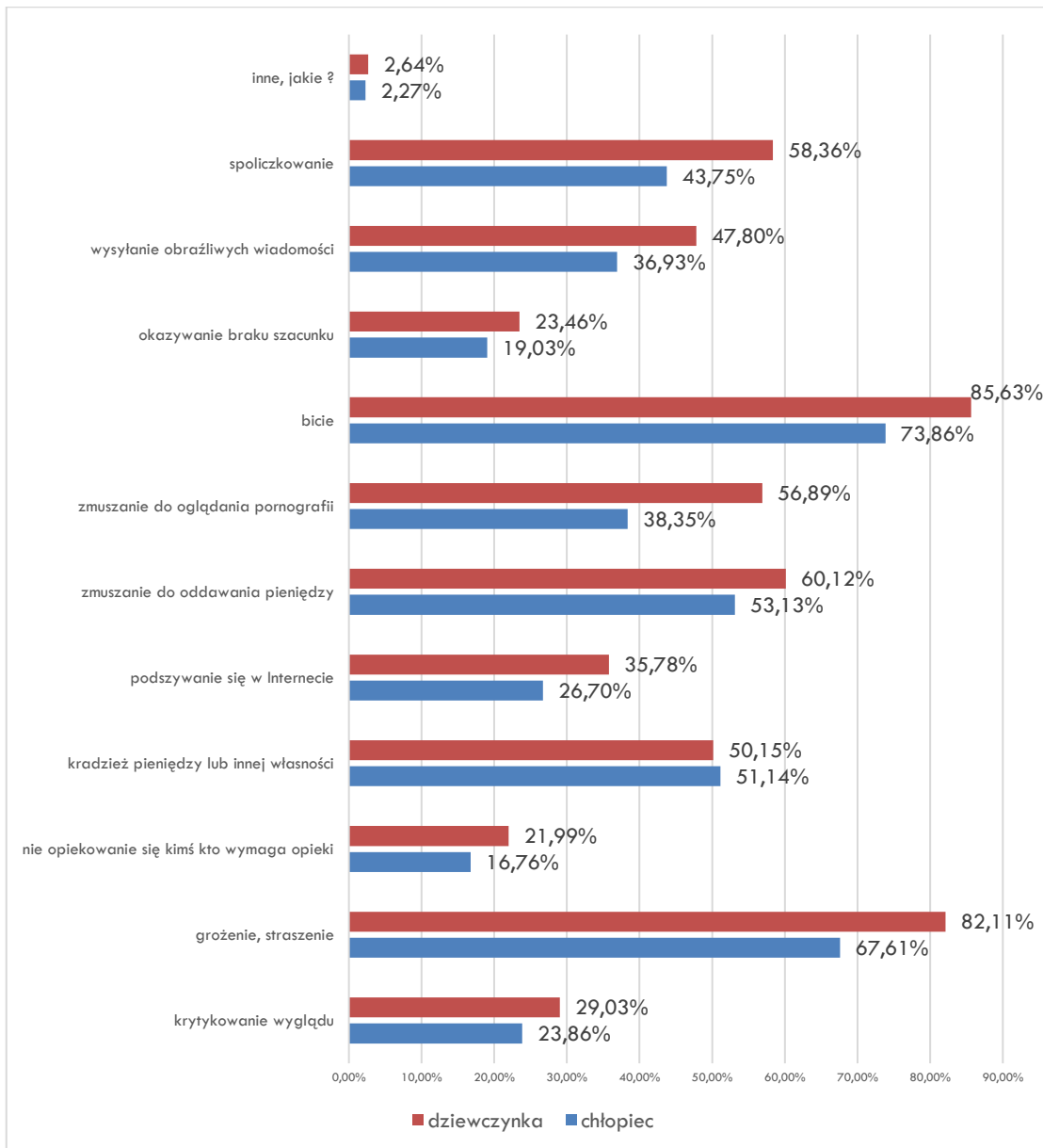
5.4 Problem przemocy z perspektywy dzieci i młodzieży

Przemoc – jest to kolejny problem, który został poruszony w badaniu wśród młodych mieszkańców. O samej przemocy jesteśmy w stanie mówić, gdy zostaną spełnione pewne warunki takie jak: gdy jest to intencjonalne działanie lub zaniechania działania, jedna z osób ma wyraźną przewagę nad drugą (która staje się ofiarą przemocy), działanie sprawcy przemocy narusza prawa i dobra osobiste drugiej osoby, ofiara doznaje cierpienia, szkód psychicznych oraz często fizycznych. Młodzi respondenci zostali poproszeni o wskazanie sytuacji, które ich zdaniem mogą prowokować agresję oraz przemoc wśród młodzieży. Uczniowie uważają, że przemoc wynika głównie z nadużywania alkoholu (57,10% chłopców, 66,57% dziewczynek) i narkotyków (60,23% chłopców, 69,50% dziewczynek), ale także z: zazdrości/zaborczości (44,89% chłopców, 58,36% dziewczynek), wpływu środowiska (32,10% chłopców, 37,83% dziewczynek), czy też różnicach w poglądach (26,70% chłopców, 34,90% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” (2,27% chłopców, 1,76% dziewczynek) młodzi respondenci napisali: „obojętność rodziców, brak czasu dla dziecka”, „przekonywanie że to dobre”, „problemy w domu”, „rodzice”, czy też „to że dorośli ignorują problemy młodych”.

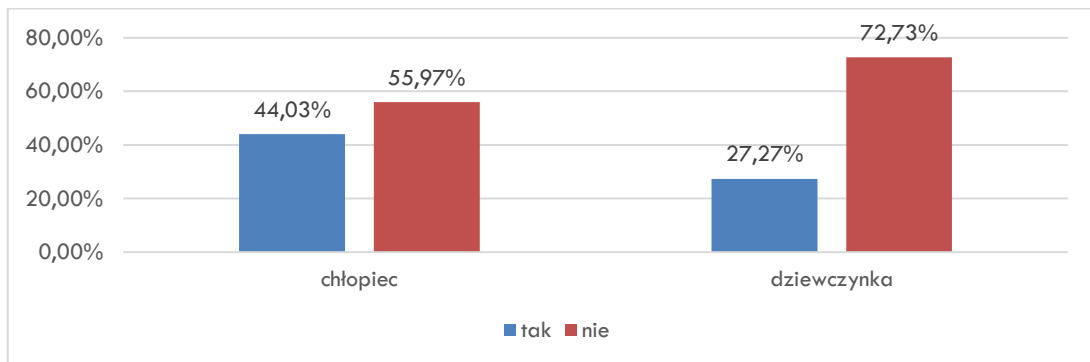
Wykres 73 Które z wymienionych poniżej sytuacji Twoim zdaniem prowokują agresję/przemoc wśród młodzieży?

Ankietowanych poproszono również o wskazanie sytuacji, które ich zdaniem mogą być aktem przemocy. Najczęściej było to: bicie (73,86% chłopców, 85,63% dziewczynek), groźenie i straszenie (67,61% chłopców, 82,11% dziewczynek) czy też zmuszanie do oddawania pieniędzy (53,13% chłopców, 60,12% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” (2,27% chłopców, 2,64% dziewczynek), młodzi mieszkańcy wskazywali na: „gwałt”, „szantażowanie”, „przemoc psychiczna”, „cyberprzemoc i obrażanie w Internecie”, czy też „przemoc domowa”

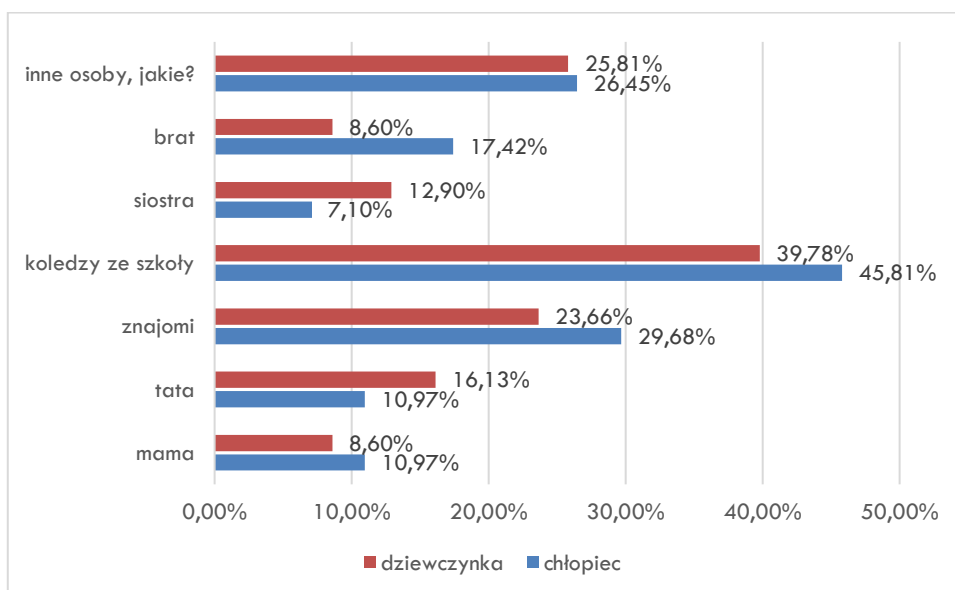
Wykres 74 Które z wymienionych poniżej sytuacji są Twoim zdaniem aktem przemocy? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

44,03% chłopców oraz 27,27% dziewczynek przyznało, iż doświadczyło kiedykolwiek przemocy³⁰.

Wykres 75 Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?

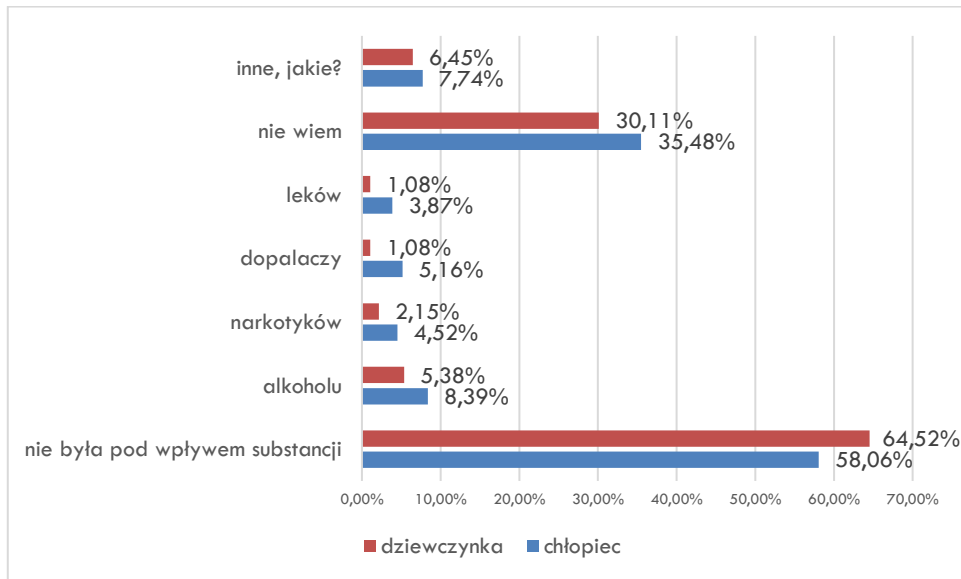
Uczniowie, którzy przyznali, że stosowano wobec nich przemoc zostali poproszeni o wskazanie, kto przeciwko nim zastosował ową przemoc. Wobec uczniów płci męskiej, przemoc najczęściej stosowali koledzy ze szkoły (45,81%) oraz znajomi (29,68%). Dziewczynki również przyznały, że najczęściej doznawały przemocy od szkolnych kolegów (39,78%) i znajomych (23,66%). Młodzi mieszkańcy wymieniali w odpowiedzi „inne osoby, jakie?” (26,45% chłopców, 25,81% dziewczynek): „nikt”, „starszaki w szkole”, „koledzy z osiedla”, „koleżanki ze szkoły”, „nie chcę odpowiadać”, „nieznajomi”, „koledzy z sztuk walki”, „nieznajomy z miasta”, „koledzy z orlika”, „poprzez konflikt z kolegą obydwójce się pobiliśmy”, „babcia”, „ja sama”, „czasem koledzy bawią się szarpaniem mnie, bądź oblewaniem mnie wodą”, czy też „koleżanki i koledzy dziewczynki z klasy”.

Wykres 76 Kto stosował wobec Ciebie przemoc? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

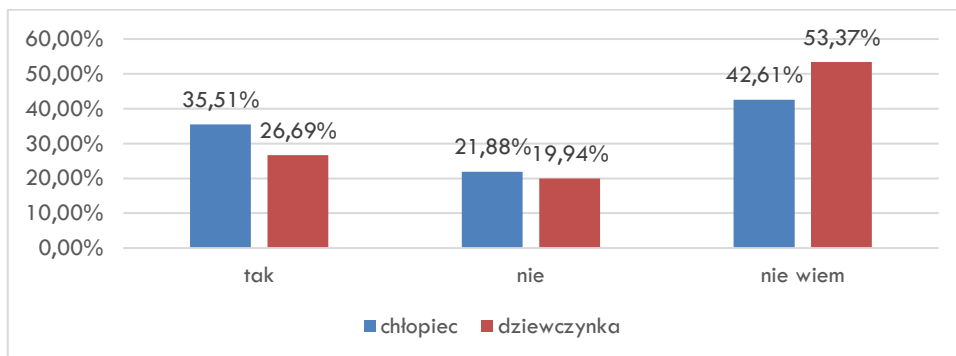
³⁰ 93 dziewczynki, 155 chłopców.

Dodatkowo respondenci zostali zapytani czy osoba, która stosowała wobec nich przemoc, była pod wpływem jakiegokolwiek substancji psychoaktywnej. Uczniowie (58,06%) oraz uczennice (64,52%) twierdzą w większości, że osoby, które stosowały wobec nich przemoc nie były pod wpływem żadnej substancji oraz, że nie mają takich informacji (35,48% chłopców, 30,11% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” (7,74% chłopców, 6,45% dziewczynek), młodzi mieszkańcy napisali: „pod wpływem agresji”, „intensywnego podenerwowania przeze mnie”, „pod wpływem towarzystwa” oraz „nieraz pod wpływem alkoholu”.

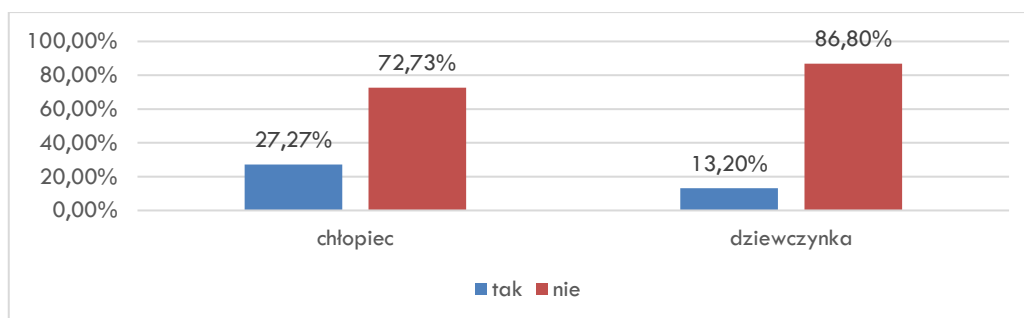
Wykres 77 Czy osoba, która stosowała wobec Ciebie przemoc była pod wpływem?
Wykres 78

Młodym mieszkańcom zadano pytanie dotyczące tego, czy według nich w ich szkole występuje zjawisko przemocy między uczniami. 21,88% chłopców oraz 19,94% dziewcząt uważa, że takie sytuacje się nie zdarzają. 42,61% uczniów oraz 53,37% uczennic nie ma zdania na ten temat. Natomiast 35,51% chłopców oraz 26,69% dziewczynek uważa, że sytuacje przemocowe pomiędzy uczniami się zdarzają.

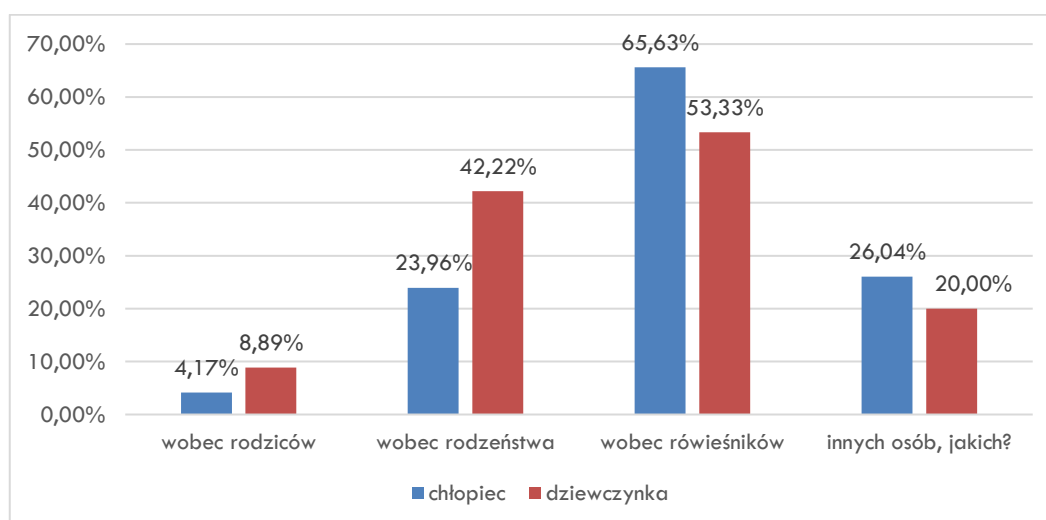
Wykres 79 Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami?

Wszyscy ankietowani zostali poproszeni również o przyznanie się do tego czy zdarzyło się im stosować przemoc wobec innych osób. 27,27% chłopców oraz 13,20% dziewczynek przyznało, że zdarzały się sytuacje, gdzie stosowali oni przemoc wobec innych³¹. Pozostałe 72,73% chłopców oraz 86,80% dziewczynek twierdzi, że nigdy nie zastosowało przemocy wobec innych.

Wykres 80 Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc wobec innych?

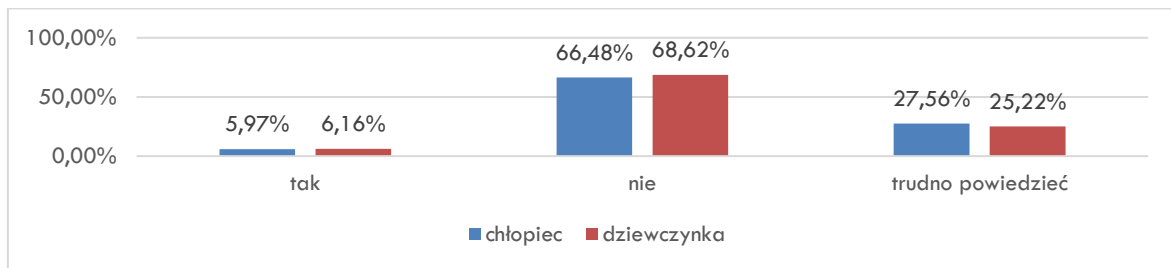
Uczniowie, którzy odpowiedzieli twierdząco na pytanie dotyczące tego, że stosowali przemoc wobec innych, odpowiadali również wobec kogo ją stosowali. Uczniowie (65,63%) oraz uczennice (53,33%) najczęściej przyznawali, że zdarzyło im się stosować przemoc wobec rówieśników. Chłopcy i dziewczynki wymieniali również rodzeństwo (23,96% chłopców, 42,22% dziewczynek) oraz rodziców (4,17% chłopców, 8,89% dziewczynek). W odpowiedzi „innych osób, jakich?” (26,04% chłopców, 20,00% dziewczynek) młodzi ankietowani napisali: „kolegów ze szkoły”, „kolegów z klasy”, „obcego dziecka w samoobronie, które mnie zaatakowało”, „osoby z osiedla”, „niektórych znajomych”, „kolegów i konfidentów jak mnie wyzywali”, „wobec młodszej kuzynki”, „w zasadzie to ja z kolegami się razem bijemy”, „wobec nauczycieli”, „wobec policji”, a także „bicie brata”.

Wykres 81 Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc?

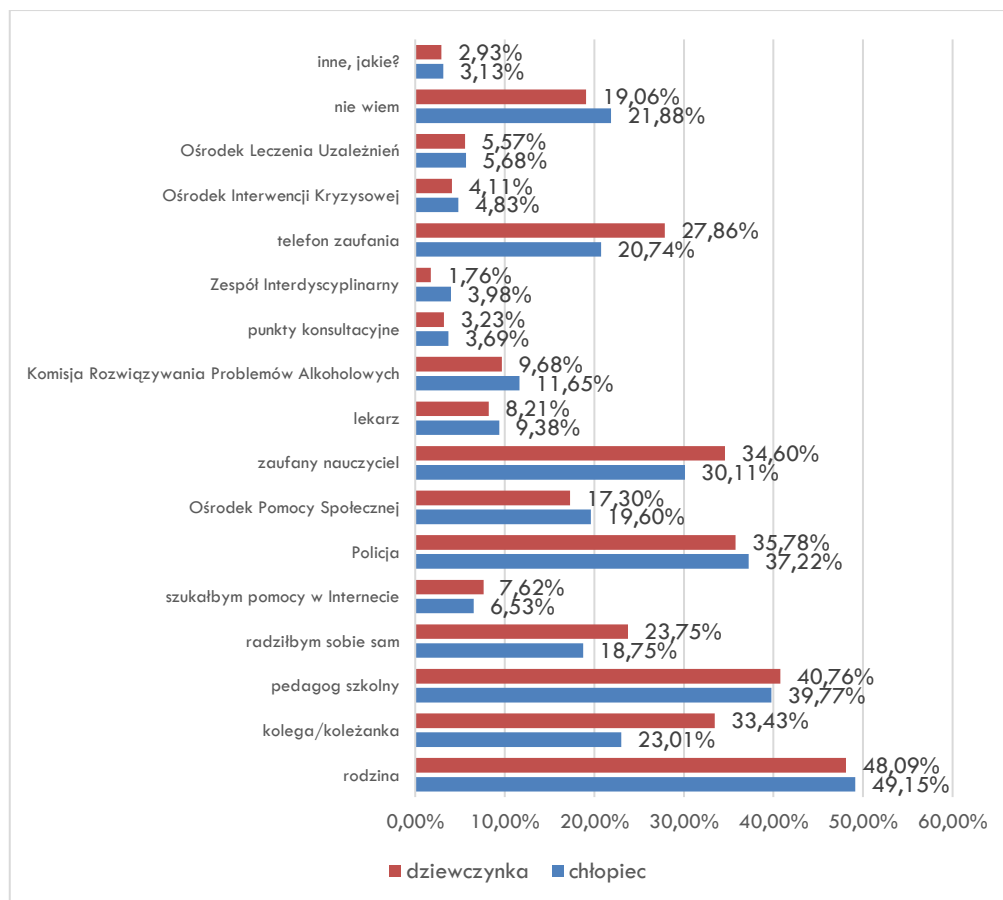
³¹ Łącznie 45 dziewczynek oraz 96 chłopców.

5,97% chłopców oraz 6,16% uczennic zna kogoś w swoim otoczeniu, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu. Pozostałe 66,48% chłopców i 68,62% dziewczynek nie zna takich osób.

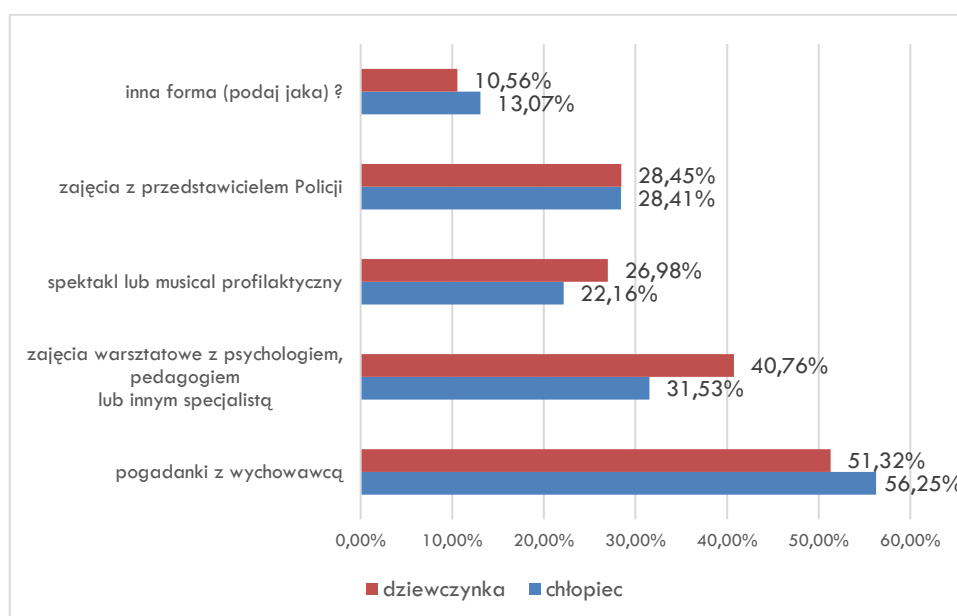
Wykres 82 Czy znasz kogoś w swoim otoczeniu, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu?

Młodzi respondenci zostali poproszeni o wskazanie do kogo zgłosiliby się o pomoc, gdyby doświadczali przemocy. Najczęściej ankietowani wskazywali, że zgłosiliby się do: pedagoga szkolnego (39,77% chłopców, 40,76% dziewczynek), do rodziny (49,15% chłopców, 48,09% dziewczynek) czy też zaufanego nauczyciela (30,11% chłopców, 34,60% dziewczynek). W odpowiedzi „inne, jakie?” (3,13% chłopców, 2,93% dziewczynek), młodzi mieszkańcy napisali: „przyjaciółka”, „do nikogo z doświadczenia wiem że nikt mi nie pomoże”, „rodzice”, „do swojej pani psycholog”, „chłopak”, „do nikogo”, „jestem silny sam bym sobie poradził”, czy też „do pana z informatyki, bardzo dobrze nas uczy oraz pomaga”.

Wykres 83 Do kogo zwrócił/a byś się o pomoc w przypadku, gdybyś był/a ofiarą przemocy? (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Ostatnie w niniejszym rozdziale pytanie zadane młodym mieszkańcom Miasta Sieradza dotyczyło zajęć profilaktycznych jakie są według uczniów najciekawsze. Dla chłopców są to: pogadanki z wychowawcą (56,25%), zajęcia z pedagogiem, psychologiem lub innym specjalistą (31,53%), z przedstawicielem Policji (31,53%) oraz spektakle lub musicale profilaktyczne (22,16%). Dziewczynki również najczęściej wybierały pogadanki z wychowawcą (51,32%), zajęcia warsztatowe z psychologiem, pedagogiem lub innym specjalistą (40,76%), zajęcia z przedstawicielem Policji (28,45%) oraz spektakle lub musicale profilaktyczne (26,98%). W odpowiedzi „inne, jakie?” (13,07% chłopców, 10,56% dziewczynek) młodzi mieszkańcy wymienili: „nie wiem”, „WF”, „piłka nożna”, „bawić się z kolegami”, „pogadanka z prawdziwym piłkarzem”, „basen”, „plastyka”, „matematyka”, „granie w gry komputerowe”, „rozmowa z rodzicami”, „pogadanki z osobami, które wiele doświadczyły i mogłyby zrozumieć to co czują inni”, „dni wolne od lekcji”, „wspólne wyjścia z klasą”, „zajęcia z pedagogiem”, „wycieczki z wychowawcą i klasą i warsztaty artystyczne”, „zajęcia matematyczne i komputerowe”, „jakieś zabawy”, „zaproszenie osób leczących się i uzależnionych przedstawienie skutków naszych wyborów”, „anonimowe rozmowy ze specjalistą”, czy też „lepszym pomysłem są wycieczki np. do komendy policji, więzienia żeby zobaczyć jak to wygląda z drugiej strony i rozmowy z nimi”.

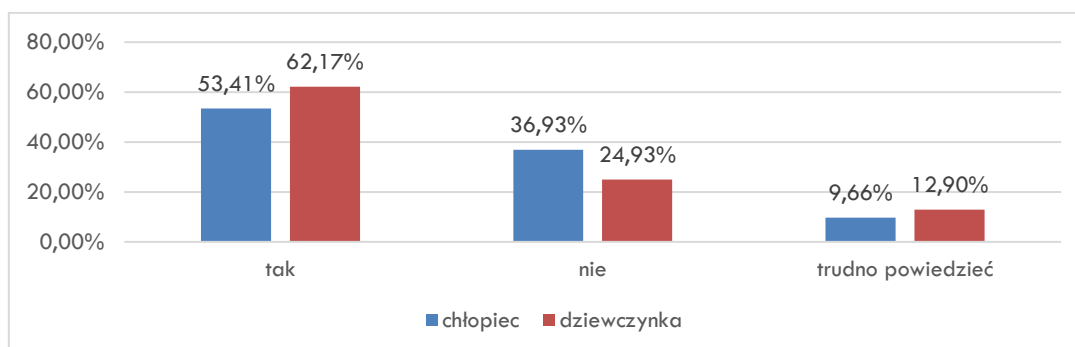
Wykres 84 Jaka forma zajęć profilaktycznych jest wg Ciebie najciekawsza/najefektywniejsza?

5.5 Problem cyberprzemocy z perspektywy dzieci i młodzieży

Cyberprzemoc to przemoc z użyciem urządzeń elektronicznych, najczęściej telefonu, bądź komputera. Bywa określana także jako:

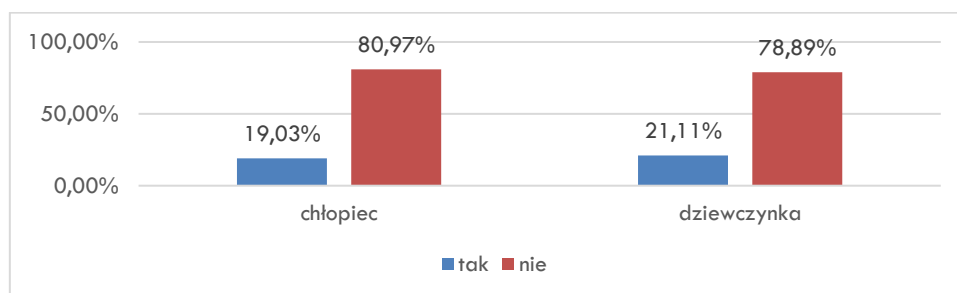
- cyberbullying,
- nękanie,
- dręczenie,
- prześladowanie w Internecie.

Niezależnie od określenia, jej celem zawsze jest wyrządzenie krzywdy drugiej osobie. Cyberprzemoc to podobnie jak przemoc tradycyjna – regularne, podejmowane z premedytacją działanie wobec słabszego, który nie może się bronić. W niniejszym badaniu uczniów Miasta Sieradza został poruszony problem cyberprzemocy. Uczniowie i uczennice zostali zapytani, czy słyszeli kiedykolwiek o zjawisku cyberprzemocy. 53,41% chłopców i 62,17% dziewczynek przyznała, że słyszała o tym zjawisku, odwrotnie twierdzi 36,93% chłopców i 24,93% dziewczynek. Natomiast 9,66% chłopców i 12,90% dziewczynek trudno określić czy słyszeli kiedykolwiek o zjawisku cyberprzemocy.

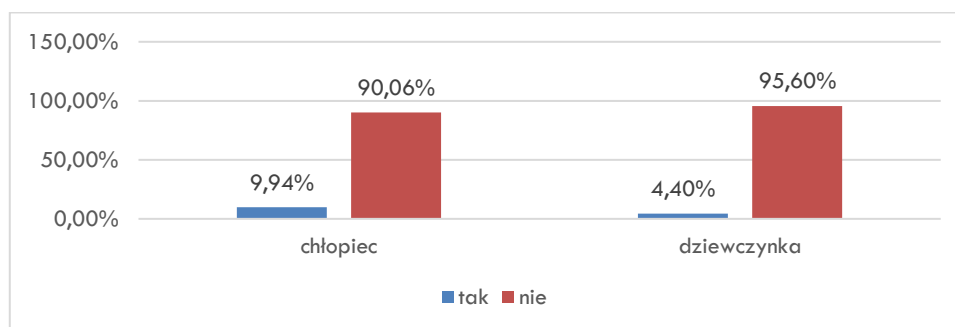
Wykres 85 Czy słyszałeś/aś o zjawisku cyberprzemocy (wyzywanie, straszenie poniżanie kogoś w Internecie lub przy użyciu telefonu, publikowanie kompromitujących materiałów wbrew woli bohatera, podszywanie się itp.)?

Kolejno na pytanie, czy zdarzyło się młodym mieszkańcom doświadczyć cyberprzemocy, 80,97% chłopców i 78,89% dziewczynek przyznało, że nie doświadczyło jej, natomiast 19,03% chłopców oraz 21,11% dziewczynek odpowiedziało twierdząco na zadane pytanie³².

Wykres 86 Czy zdarzyło Ci się doświadczyć cyberprzemocy?

Następnie uczniowie, zostali zapytani, czy sami stosowali cyberprzemoc wobec innych. 90,06% chłopców i 95,60% dziewczynek nie stosowało tego rodzaju przemocy. Odwrotnie twierdzi 9,94% chłopców i 4,40% dziewczynek³³.

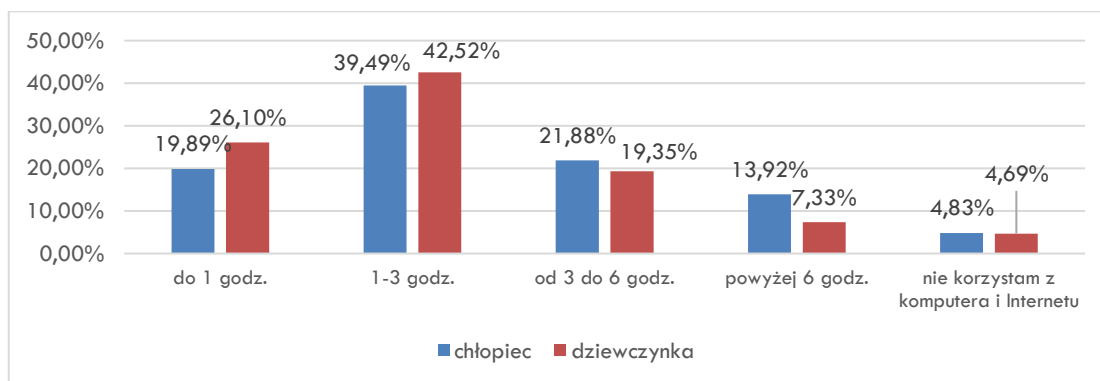

Wykres 87 Czy samemu zdarzyło Ci się stosować cyberprzemoc wobec innych?

³² 72 dziewczynek, 67 chłopców.

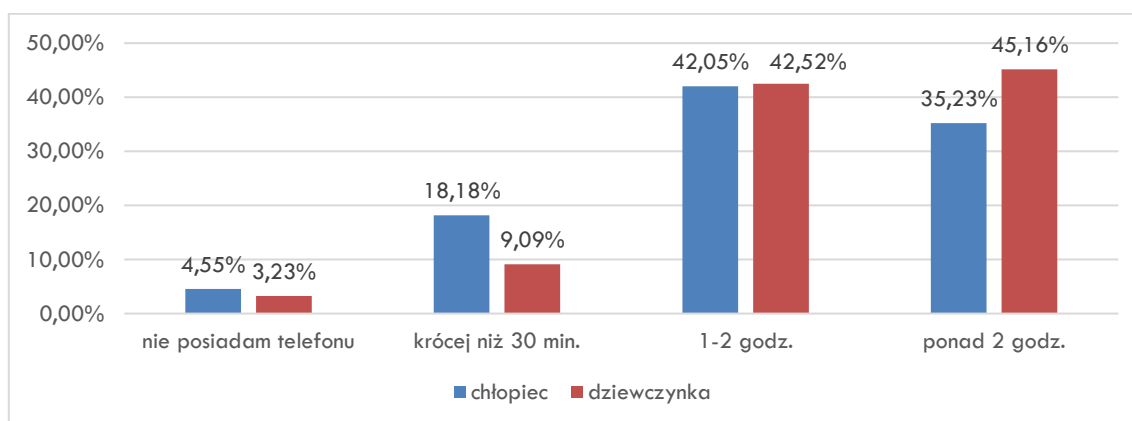
³³ 15 dziewczynek, 35 chłopców.

Następnie uczniów zapytano, ile czasu w ciągu dnia poświęcają na korzystanie z komputera i Internetu. Młodzi mieszkańcy wskazali kolejno na następujące odpowiedzi: 1-3 godziny (39,49% chłopców, 42,52% dziewczynek), do godziny (19,89% chłopców, 26,10% dziewczynek), od 3 do 6 godzin (21,88% chłopców, 19,35% dziewczynek), powyżej 6 godzin (13,92% chłopców, 7,33% dziewczynek) oraz nie korzystają z komputera i Internetu (4,83% chłopców, 4,69% dziewczynek).

Wykres 88 Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z komputera i Internetu?

Ostatnie pytanie dotyczyło tego, ile czasu w ciągu dnia uczniowie poświęcają na korzystanie z telefonu komórkowego. Młodzi mieszkańcy najczęściej używają telefonu komórkowego ponad 2 godziny dziennie (35,23% chłopców, 45,16% dziewczynek), następnie od 1 do 2 godzin (42,05% chłopców, 42,52% dziewczynek) oraz krócej niż 30 min (18,18% chłopców, 9,09% dziewczynek). 4,55% uczniów i 3,23% uczennic przyznało, że nie posiadają telefonu komórkowego.

Wykres 89 Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystanie z telefonu komórkowego?

5. BADANIE ESPAD A WYNIKI DIAGNOZY MIASTA SIERADZA

W okresie wiosennym 2019 roku, w ramach międzynarodowego projektu ESPAD³⁴ (European School Survey Project on Alcohol and Drugs), na terenie Polski, zrealizowane zostały badania ankietowe na próbie uczniów w przedziale wiekowym od 15 do 18 roku życia. Badaniami objęto próbę ogólnopolską, 6 prób wojewódzkich (Dolnośląskie, Lubelskie, Małopolskie, Mazowieckie, Śląskie, Świętokrzyskie) oraz 5 prób miejskich (Wrocław, Płock, Kalisz, Sopot, Szczecinek). Badania zrealizowano w 383 ówczesnych klasach gimnazjalnych oraz w 431 klasach ówczesnych szkół ponadgimnazjalnych³⁵. Celem badania był przede wszystkim pomiar natężenia zjawiska używania przez młodzież substancji psychoaktywnych, ale także ocena czynników wpływających na rozpowszechnienie, ułożonych zarówno po stronie popytu na substancje, jak i ich podaży.

Badania w Mieście Sieradz zrealizowano wśród **545 uczniów szkół** (13-14 lat, 15-16 lat). Badanie ESPAD zostało realizowane metodą ankiety audytoryjnej przez zespół ankierów rekrutujący się spoza systemu oświaty i wychowania. Porównanie to ma na celu ukazanie różnic pomiędzy danymi ogólnopolskimi, a danymi lokalnymi. Poniżej zaprezentowano wyniki przeprowadzonej analizy.

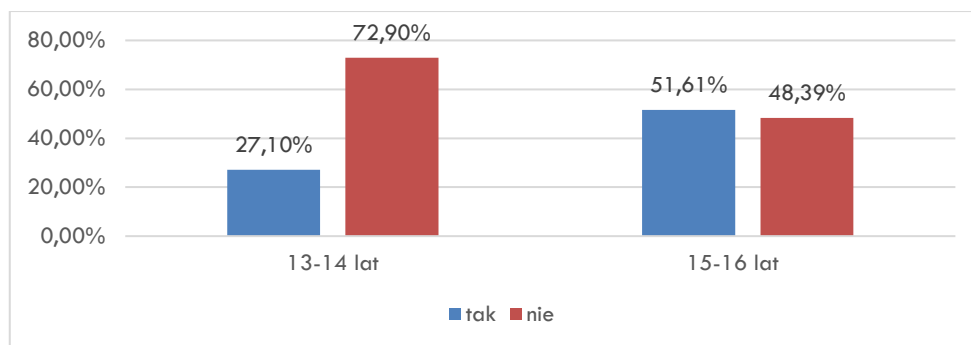
	BADANIE MIASTA SIERADZ	BADANIE ESPAD
ROK BADANIA	2021	2019
PRÓBA BADAWCZA	545	12 434
WIEK BADANYCH UCZNIÓW	13-14 lat, 15-16 lat	15-16 lat

³⁴ J. Sierosławski, „Używanie narkotyków i alkoholu przez młodzież szkolną – raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 r.”, Warszawa, 2019 r.

³⁵ Tamże.

5.1 Problem alkoholowy

Według badań ESPAD z 2019 r., „napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej, podobnie jak ma to miejsce w dorosłej części społeczeństwa. Próby spożywania alkoholu ma za sobą 80,00% uczniów klas VIII (15-16 lat). W Mieście Sieradz 72,90% uczniów w wieku 13-14 lat przyznało, że nigdy nie piło alkoholu. Następnie w wieku 15-16 lat 48,39% uczniów również stwierdziło, iż nigdy nie próbowało spożywać alkoholu.

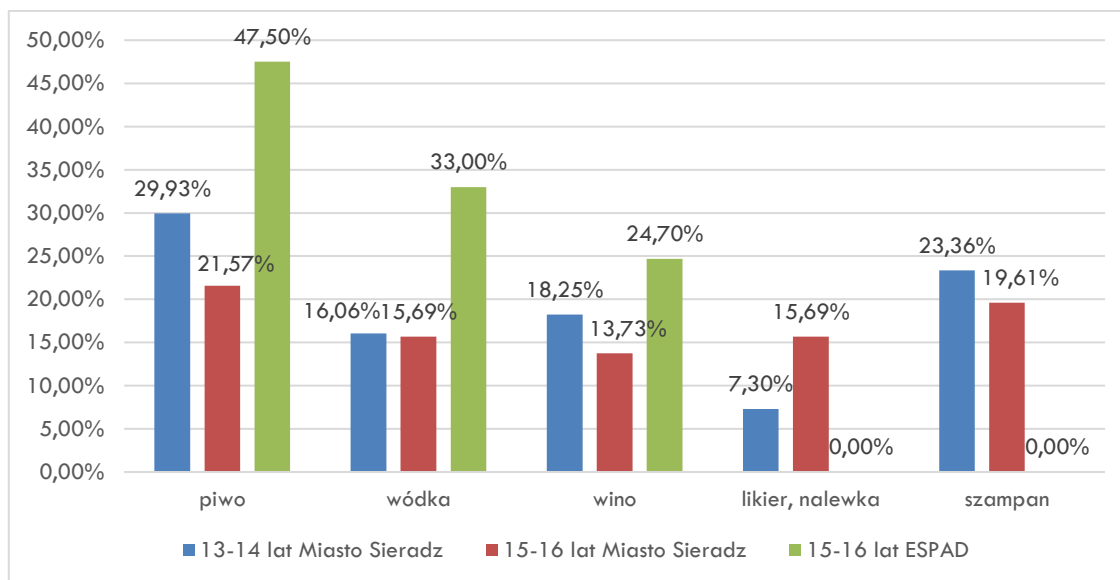
Wykres 90 Czy próbowałeś/aś pić alkohol (Miasto Sieradz)?

Dodatkowo, poniżej możemy zaobserwować zestawienie odpowiedzi uczniów miasta w wieku 13-14 lat i 15-16 lat oraz odpowiedzi ankietowanych w badaniu ESPAD, którzy byli w wieku 15-16 lat.

	2007	2011	2015	2019	Miasto Sieradz 2021	
	15-16 LAT (ESPAD)	15-16 LAT (ESPAD)	15-16 LAT (ESPAD)	15-16 LAT (ESPAD)	15-16 lat	13-14 lat
Tak	90,20%	87,30%	83,80%	80,00%	51,61%	27,10%

Tabela 5 Porównanie wyników ESPAD 15-16 lat, do wyników diagnozy społecznej Miasta Sieradz w przedziale wiekowym 15 -16 lat oraz 13-14 lat (Czy próbowałeś/aś pić alkohol?).

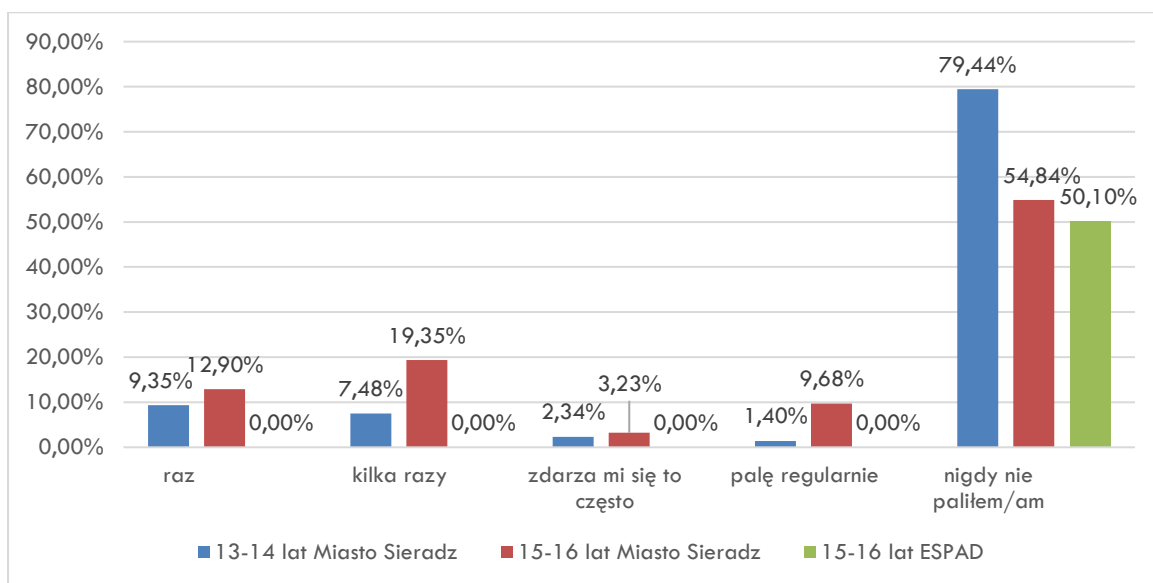
Wskaźnik spożycia alkoholu przez uczniów z terenu Miasta Sieradza jest zdecydowanie niższy, niż wskaźnik ogólnopolski. Dodatkowo uczniowie miasta najczęściej sięgają po piwo (21,57% 15-16 lat, 29,93% 13-14 lat), gdzie nie odróżnia to młodych mieszkańców miasta od młodzieży ogólnopolskiej, która spożywa w większości również piwo (47,50%).

Wykres 91 Jaki rodzaj alkoholu próbowałeś/aś?

5.2 Problem nikotynowy

Analizując problem nikotynowy wśród dzieci i młodzieży w Polsce, można zauważyć, iż jest on coraz mniej powszechny wśród tych grup. Z badania ESPAD 2019 wynika, że w czasie całego życia, jakiegokolwiek doświadczenia z paleniem miało 49,90% uczniów w wieku 15-16 lat, a 50,10% badanych nigdy nie paliło. Uczniowie z Miasta Sieradza również rzadziej niż uczniowie w Polsce, palą papierosy. Do jakiegokolwiek kontaktu z papierosami przyznało się łącznie 45,16% uczniów w wieku 15-16 lat oraz 20,56% uczniów w wieku 13-14 lat.

Wykres 92 Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić papierosy?

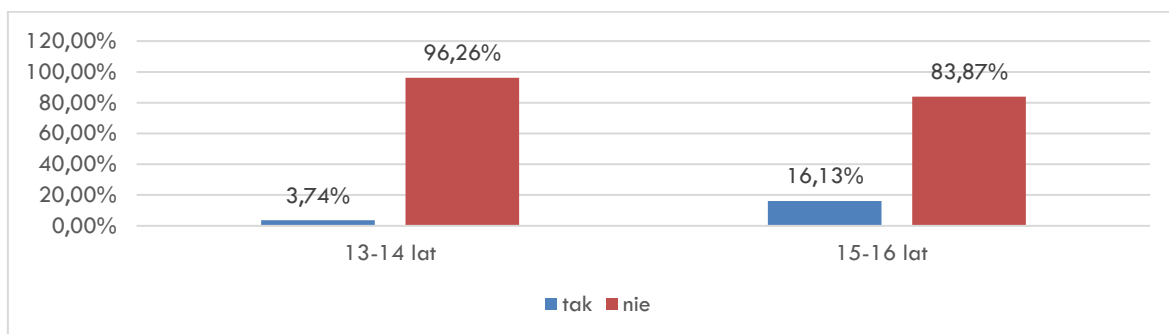
Na poniższym wykresie można zaobserwować dokładnie, odpowiedzi uczniów dotyczące palenia papierosów na terenie Miasta Sieradza w 2021 roku oraz porównać je do wyników ESPAD z poprzednich lat.

	2007	2011	2015	2019	Miasto Sieradz 2021	
	15-16 LAT (ESPAD)	15-16 LAT (ESPAD)	15-16 LAT (ESPAD)	15-16 LAT (ESPAD)	15-16 lat	13-14 lat
Nigdy nie paliłem/am	46,90%	42,80%	43,80%	50,10%	54,84%	79,44%

Tabela 6 Porównanie wyników ESPAD 15-16 lat, do wyników diagnozy społecznej Miasta Sieradza 15-16 lat oraz 13-14 lat (ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić papierosy?).

5.3 Problem narkotykowy

Jak wynika z badań ogólnopolskich problem narkotykowy nie przybiera tak dużych rozmiarów jak problem alkoholowy. Według ESPAD 2019 młodzież najczęściej sięga po marihuanę lub haszysz. W czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem używało tych substancji 21,40% uczniów starszych klas podstawowych oraz 37,20% uczniów szkół ponadpodstawowych³⁶. W przypadku uczniów w wieku 13-16 lat z Miasta Sieradza problem narkotykowy również nie przybiera dużych rozmiarów. Jedyne 3,74% młodych mieszkańców w wieku 13-14 lat przyznało się do zażywania narkotyków, czy też dopalaczy. Natomiast badanie uczniów w wieku 15-16 lat wykazało, że próbowali kiedykolwiek zażywać substancje psychoaktywne w 16,13%.

Wykres 93 Czy próbowałeś/aś kiedykolwiek zażywać narkotyki? (Miasto Sieradz).

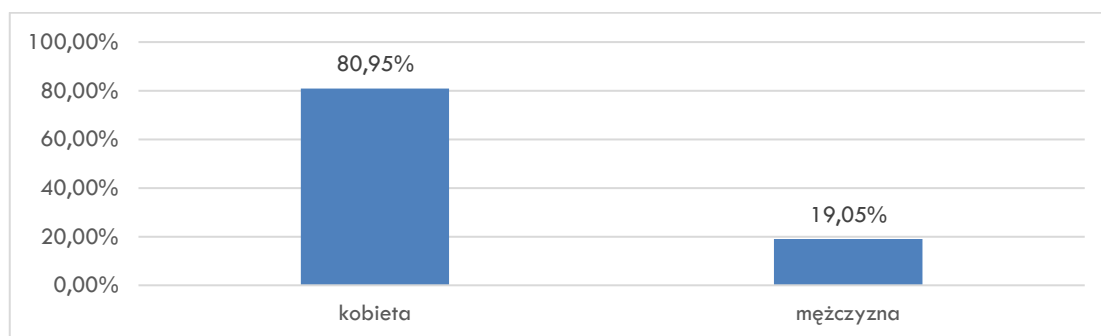
³⁶ Dane dotyczące zażywania najpopularniejszych narkotyków przez młodzież: marihuana i haszysz.

6 BADANIE SPRZEDAWCÓW NA TERENIE MIASTA SIERADZA

6.2 Struktura badanej grupy

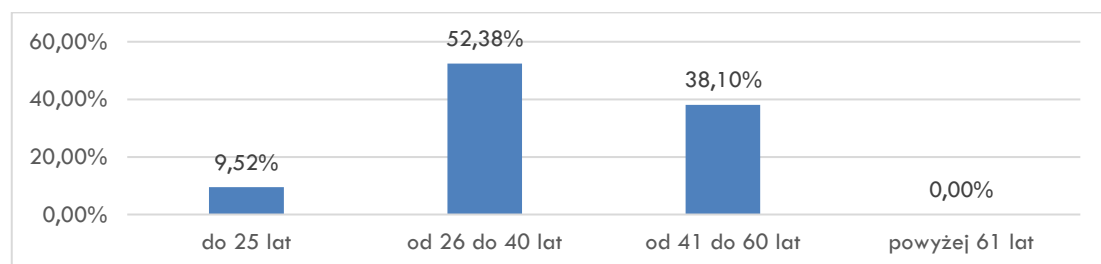
W celu dokładniejszego zdiagnozowania problemu alkoholowego i tytoniowego przeprowadzone zostało również badanie sprzedawców pracujących w punktach sprzedaży alkoholu. Ich wiedza jest niezwykle cenna ze względu na fakt, iż na co dzień spotykają się z osobami kupującymi napoje alkoholowe lub wyroby tytoniowe, w związku z tym są w stanie nie tylko ocenić skalę problemu w Mieście Sieradz, ale również scharakteryzować grupę zagrożoną najbardziej problemem uzależnień. Kwestionariusz skierowanej do nich ankiety zawierał pytania dotyczące zarówno samego handlu trunkami i możliwych związanych z tym negatywnych konsekwencji, jak również innych problemów społecznych. W sumie respondenci udzielili odpowiedzi na 17 pytań jednokrotnego wyboru.

Najbardziej rozbudowany został blok poświęcony kwestiom dotyczącym alkoholu, a kwestionariusz kończył się metryczką z pytaniami o wiek, płeć oraz staż pracy w charakterze sprzedawcy napojów alkoholowych. W badaniu wzięło udział łącznie 21 sprzedawców napojów alkoholowych. Jak wynika z udzielonych odpowiedzi było to 80,95% kobiet 19,05% mężczyzn.

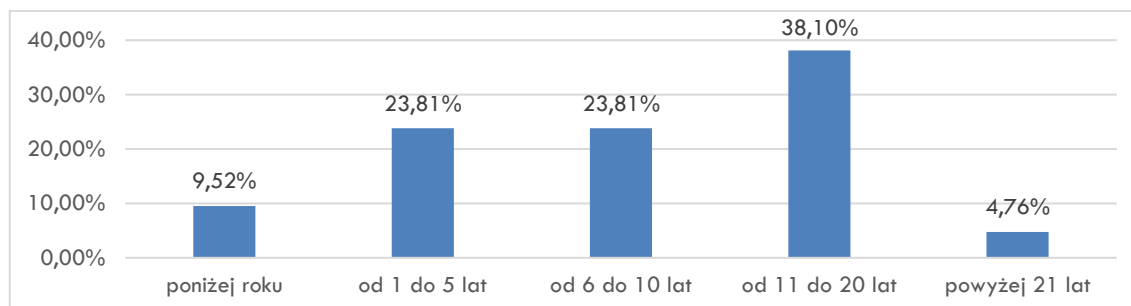
Wykres 94 Płeć.

Osoby ankietowane znajdowały się w przedziale wiekowym: od 26 do 40 lat (52,38%), od 41 do 60 lat (38,10%), a także w wieku do 25 roku życia (9,52%).

Wykres 95 Pana/i wiek mieści się w przedziale.

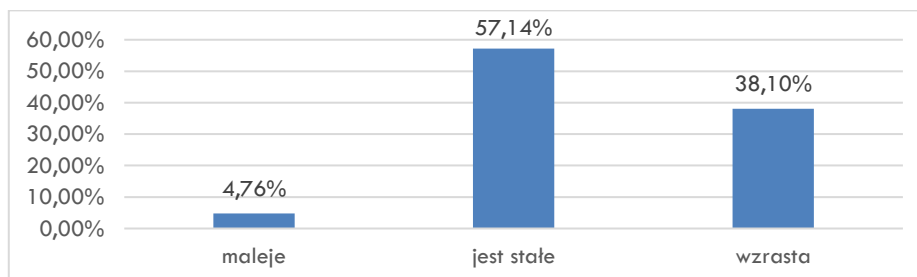
Staż pracy badanych sprzedawców rozkłada się następująco: 38,10% respondentów pracuje w zawodzie od 11 do 20 lat, po 23,81% od 6 do 10 lat, oraz od roku do 5 lat. Najmniej liczną grupę stanowiły osoby posiadające staż pracy poniżej roku (9,52%), a także powyżej 21 lat (4,76%).

Wykres 96 Od ilu lat pracuje Pan/i w punkcie, gdzie prowadzona jest sprzedaż alkoholu.

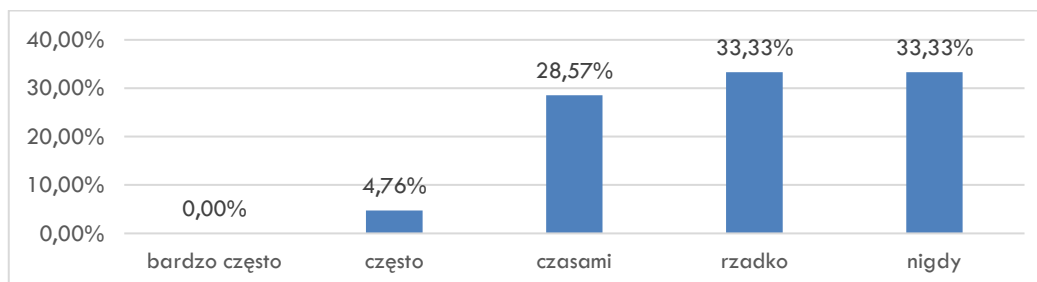
5.2 Problem uzależnień w Mieście Sieradz z perspektywy sprzedawców alkoholu

Opinie sprzedawców dotyczące spożycia alkoholu są podzielone, ponieważ według 38,10% ankietowanych, spożycie alkoholu na terenie miasta wzrasta, a 57,14% sprzedawców twierdzi, że jest ono stałe. Dodatkowo 4,76% badanych przyznaje, że spożycie alkoholu na terenie miasta maleje.

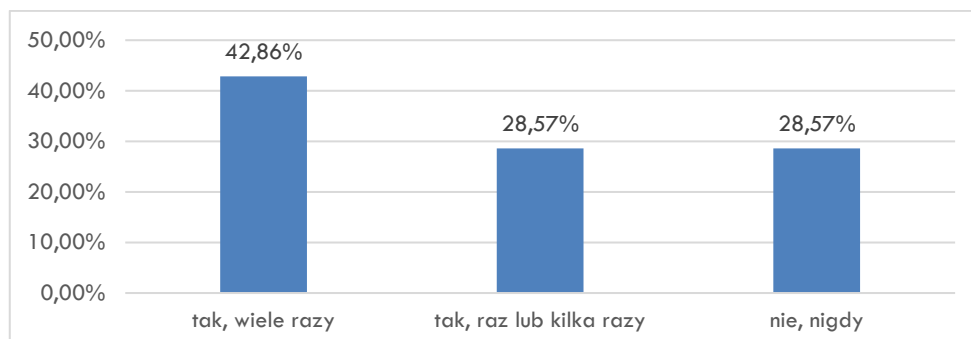
Wykres 97 Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i mieście.

Według 33,33% sprzedawców, alkohol w Mieście Sieradz nie jest sprzedawany osobom niepełnoletnim. Jednak 33,33% uważa, że takie sytuacje zdarzają się, ale rzadko bądź czasami (28,57%), a 4,76% twierdzi iż zdarza się to często.

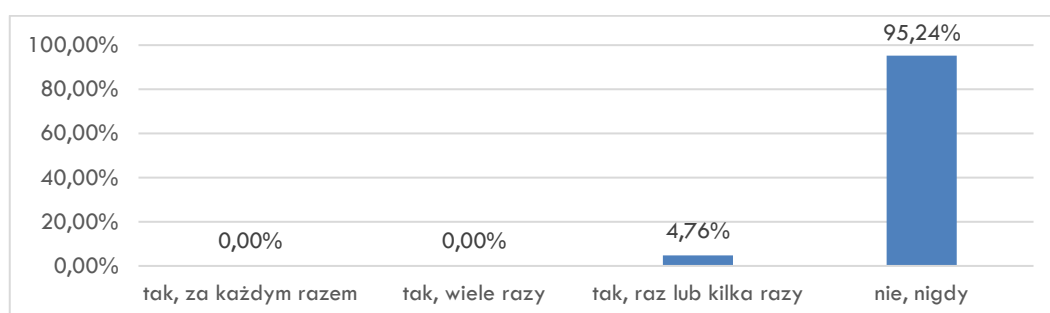
Wykres 98 Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom niepełnoletnim w Pana/i mieście?

Następnie 28,57% osobom ankietowanym nigdy nie zdarzyło się, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie. Kolejne 28,57% badanych sprzedawców twierdzi, że taka sytuacja zdarzyła się raz lub kilka razy bądź wiele razy (42,86%).

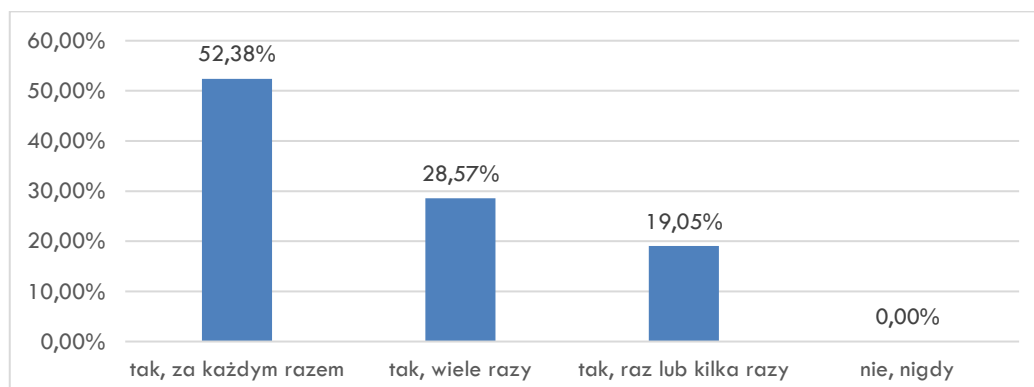
Wykres 99 Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/iq punkcie?

Co istotne większość sprzedawców (95,24%) zgodnie przyznało, że nigdy nie sprzedało alkoholu osobie niepełnoletniej na terenie Miasta Sieradza. Jednak 4,76% badanych osób wybrało odpowiedź „tak, raz lub kilka razy”.

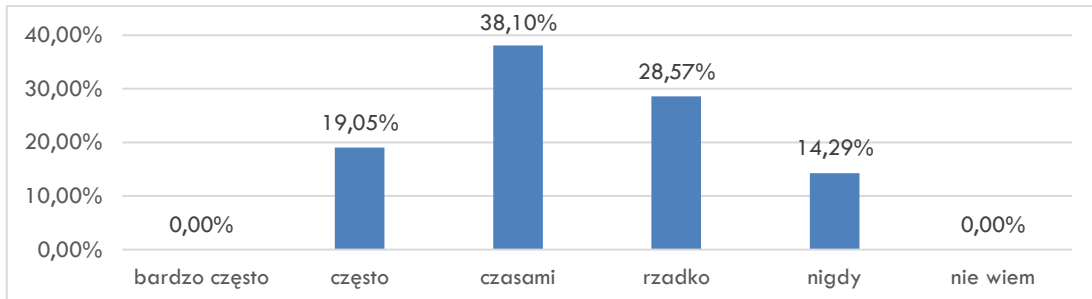
Wykres 100 Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej?

52,38% osób ankietowanych stwierdziło, że za każdym razem pytają o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest pełnoletni. 28,57% badanych sprzedawców przyznaje, że wiele razy pytało o dowód osobisty, a 19,05% wybrało odpowiedź „tak, raz lub kilka razy”.

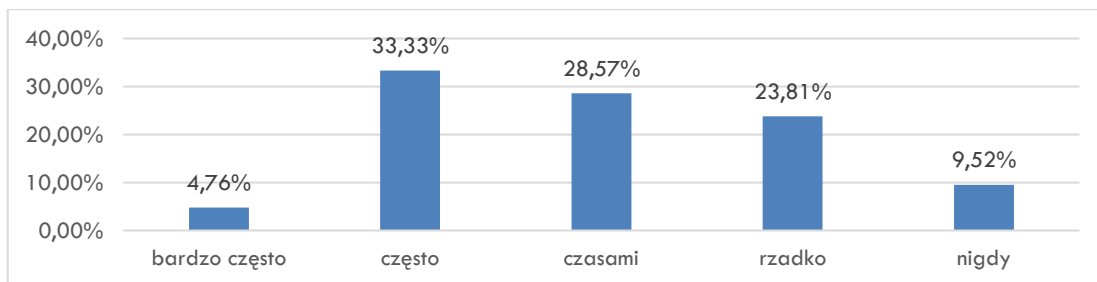
Wykres 101 Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek pytać o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest pełnoletni?

28,57% sprzedawców przyznaje, że w ich opinii rzadko zdarzają się sytuacje, gdzie zostaje złamane prawo o zakazie jazdy samochodem po wypiciu alkoholu. Według 38,10% badanych takie sytuacje zdarzają się czasami, następnie 19,05% osób wybrało odpowiedź „często”. W opinii 14,29% ankietowanych takie sytuacje nigdy nie mają miejsca.

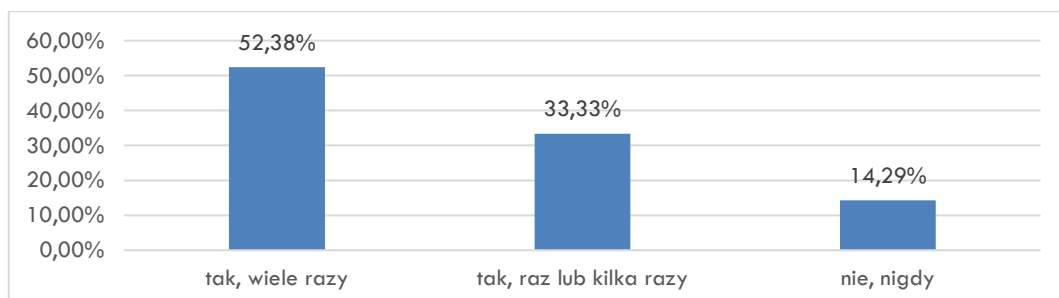
Wykres 102 Proszę ocenić jak często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w Pana/i mieście?

Sprzedawcy oceniali również, czy zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym w Mieście Sieradz. W opinii 9,52% ankietowanych alkohol nie jest sprzedawany osobom nietrzeźwym na terenie miasta, a 23,81% wybrało odpowiedź „rzadko”. Pozostali badani twierdzą, że takie sytuacje zdarzają się czasami (28,57%), często (33,33%) oraz bardzo często (4,76%).

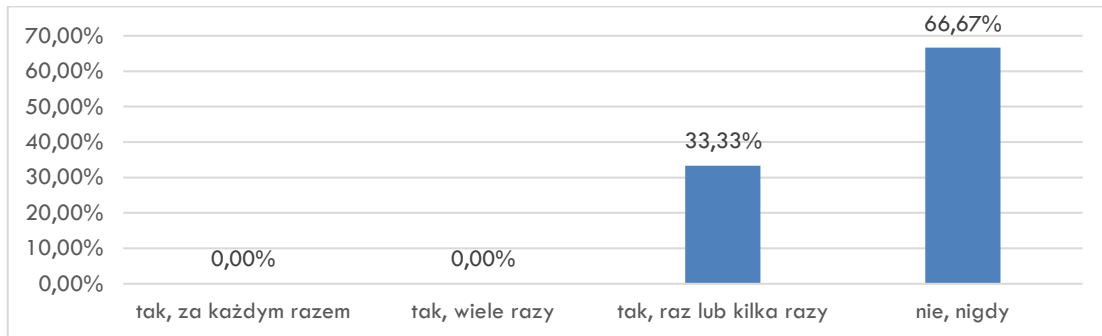
Wykres 103 Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym w Pana/i miejscowości?

Dodatkowo 33,33% osób przyznało, że raz lub kilka razy zdarzały się sytuacje, gdzie osoba nietrzeźwa chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez nich punkcie. Następnie 14,29% badanych osób nigdy nie spotkało się z taką sytuacją, a pozostałe 52,38% ankietowanych twierdzi, że wiele razy ktoś nietrzeźwy chciał zakupić alkohol w punkcie, w którym pracują.

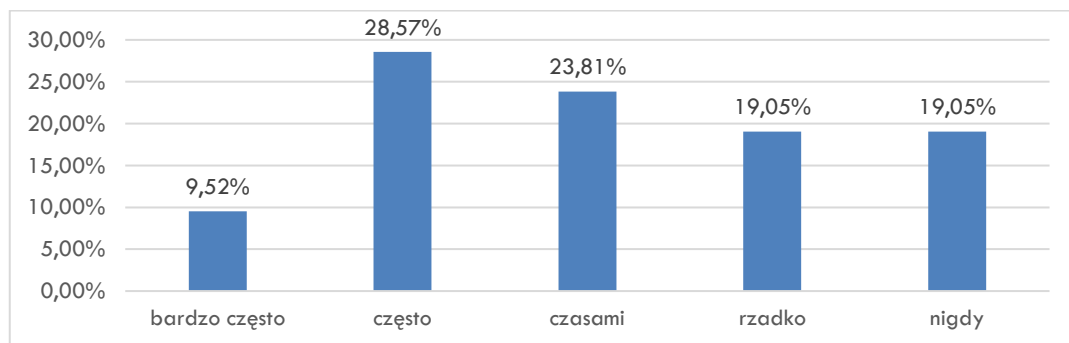
Wykres 104 Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/iq punkcie?

Natomiast 66,67% respondentów twierdzi, że nigdy nie sprzedało alkoholu osobie nietrzeźwej, a 33,33% odpowiedziało, iż taka sytuacja zdarzyła się im raz lub kilka razy.

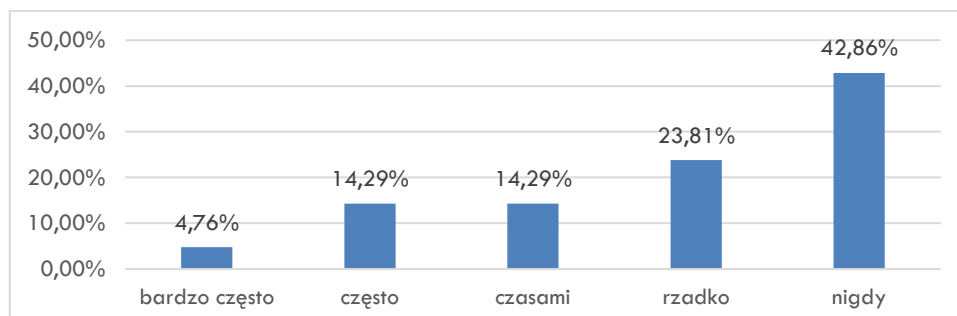
Wykres 105 Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej?

Na pytanie, jak często zdarzają się sytuacje, że klienci sklepu spożywają alkohol na terenie lub w pobliżu punktu sprzedaży, po 19,05% respondentów odpowiedziało, że nigdy takie sytuacje się nie zdarzają lub zdarzają się rzadko. Pozostali badani wybrali odpowiedzi „czasami” (23,81%), „często” (28,57%) oraz „bardzo często” (9,52%).

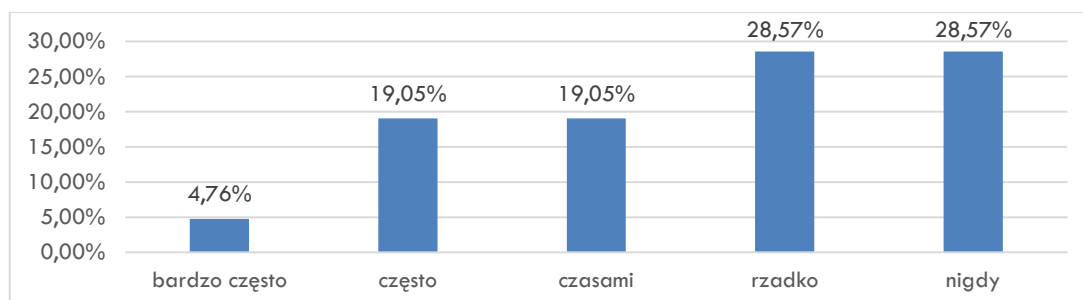
Wykres 106 Proszę ocenić jak często zdarza się sytuacja, że klienci sklepu spożywają alkohol na terenie lub w pobliżu punktu sprzedaży alkoholu w Pana/i miejscowości?

Dodatkowo 42,86% badanych przyznało, że nigdy nie zdarzyło im się wzywać policji z powodu zakłócania porządku przez osoby pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży lub w jego pobliżu oraz kolejne 23,81% osób twierdzi, iż takie sytuacje zdarzają się rzadko, natomiast po 14,29% respondentów wybrało odpowiedzi „często” i „czasami”. Dla 4,76% sprzedawców takie sytuacje zdarzają się bardzo często.

Wykres 107 Jak często zdarza się Panu/i wzywać Policję z powodu zakłócania porządku przez osobę pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy?

Następnie ankietowani zostali zapytani o sprzedaż papierosów osobom niepełnoletnim na terenie Miasta Sieradza. Po 28,57% respondentów przyznało, że w ich opinii takie sytuacje nie mają miejsca lub, że takie sytuacje zdarzają się rzadko. Następnie po 19,05% osób badanych wybrało odpowiedzi „często” oraz „czasami”, pozostałe 4,75% respondentów uważa, że takie sytuacje zdarzają się bardzo często.

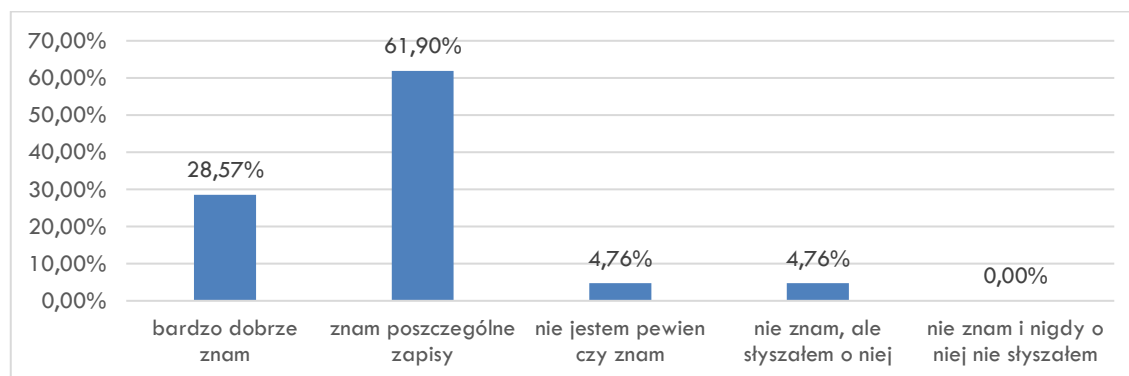
Wykres 108 Proszę ocenić jak często zdarza się, że osobom niepełnoletnim sprzedawane są papierosy w Pana/i mieście?

Kolejno 100,00% ankietowanych przyznało również, że nigdy nie zdarzyło im się sprzedać osobom niepełnoletnim papierosów w punkcie, w którym pracują.

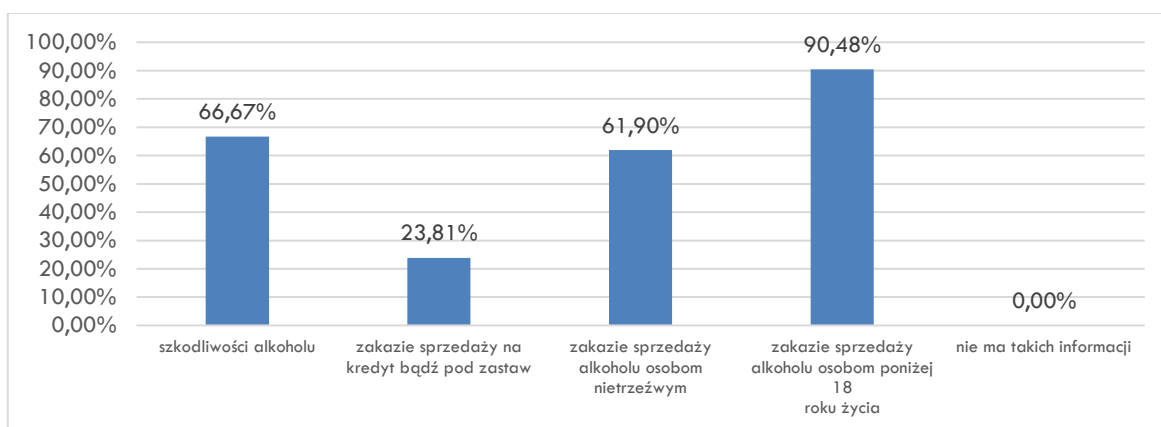
Wykres 109 Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać papierosy osobie niepełnoletniej?

Następnie sprzedawcy zostali poproszeni o przyznanie, czy znają ustawę o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. 61,90% osób przyznaje, że zna poszczególne zapisy ustawy o wychowaniu w trzeźwości, 28,57% twierdzi, że zna całą ustawę bardzo dobrze, 4,76% sprzedawców twierdzi, że nie jest pewnym czy ową ustawę zna, natomiast 4,76% ankietowanych nie zna ustawy, ale słyszało o niej.

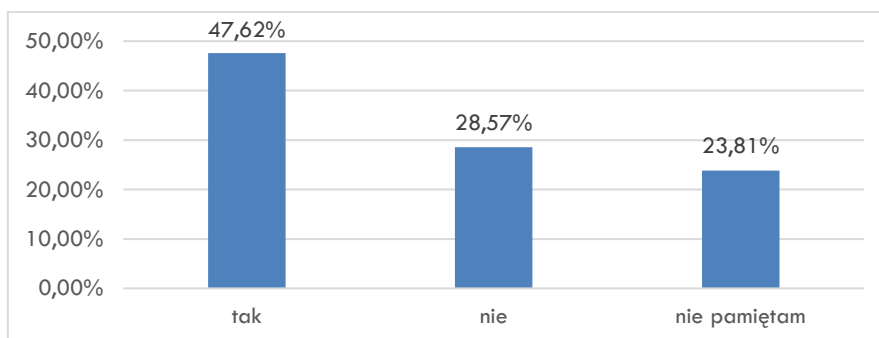
Wykres 110 Czy zna Pan/i ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. 2021 poz. 1119).

W nawiązaniu do ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, akt prawny zobowiązuje do umieszczania, w widocznych punktach sklepów, informacji na temat szkodliwości alkoholu oraz obligatoryjnie o zakazie sprzedaży osobom poniżej 18 roku życia, sprzedaży na kredyt lub pod zastaw oraz zakazie sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym. Badanie ankietowe pokazało, że nie we wszystkich sklepach widnieją takie wiadomości. Umieszczenie informacji o zakazie sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia zadeklarowało 90,48% osób, informację o zakazie sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym 61,90% osób, o szkodliwości alkoholu 66,67% ankietowanych sprzedawców oraz o zakazie sprzedaży na kredyt bądź pod zastaw zadeklarowało 23,81% badanych.

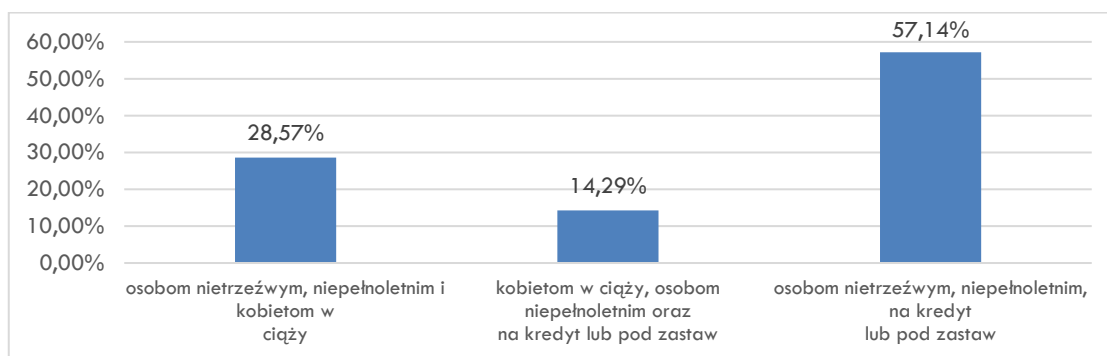
Wykres 111 Czy w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie znajdują się informacje na temat. (Pytanie wielokrotnego wyboru).

Ponadto sprzedawcy przyznali w 28,57%, że nie uczestniczyli w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży. Natomiast 47,62% osób ankietowanych twierdzi, że brali udział w szkoleniach dotyczących odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu, a 23,81% nie pamięta takiej sytuacji.

Wykres 112 Czy brał/a Pan/i udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?

Na koniec respondenci zostali poproszeni o ustosunkowanie się do pewnych stwierdzeń dotyczących ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi udzielając odpowiedzi na pytanie komu zabrania się sprzedaży alkoholu. 57,14% osób odpowiedziało poprawnie na pytanie, odpowiadając: „osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim, na kredyt lub pod zastaw”. Natomiast pozostali badani odpowiedzieli błędnie, wybierając odpowiedzi: „osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim i kobietom w ciąży” (28,57%) oraz „kobietom w ciąży, osobom niepełnoletnim oraz na kredyt lub pod zastaw” (14,29%).

Wykres 113 Komu zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych według ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

7 WNIOSKI I REKOMENDACJE

Celem badania było przedstawienie wybranych problemów społecznych dotyczących Miasta Sieradz w odniesieniu do opinii: dorosłych mieszkańców w tym sprzedawców podających i sprzedających napoje alkoholowe i wyroby tytoniowe oraz dzieci i młodzieży. Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego, będącego podstawą do opracowania wniosków i rekomendacji, które następnie posłużą do tworzenia różnego rodzaju programów pomocowych zmierzających do poprawy sytuacji na terenie miasta, w tym jakości życia jej mieszkańców.

Przeprowadzona diagnoza oraz analiza danych umożliwiła:

- zapoznanie się z problemami mieszkańców,
- ujawnienie problemów z jakimi spotykają się na co dzień młodzi mieszkańcy – uczniowie z sześciu szkół podstawowych,
- rozpoznanie czy sprzedawcy alkoholu, którzy pracują na terenie Miasta Sieradza mają odpowiednią wiedzę dotyczącą odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu,
- sprawdzenie wśród wszystkich osób przebadanych jaka według nich jest dostępność narkotyków, dopalaczy, nikotyny, czy też alkoholu na terenie miasta,

Poniżej znajduje się podsumowanie wniosków z badania diagnozującego problemy społeczne na terenie Miasta Sieradza wraz z rekomendacjami, co do dalszych działań profilaktycznych skierowanych do mieszkańców miasta oraz instytucji, których celem jest profilaktyka.

Informacje zawarte w dokumencie diagnozy mogą zostać wykorzystane w przyszłości do prowadzenia dalszych pogłębionych badań wśród mieszkańców, uczniów szkoły podstawowej oraz sprzedawców napojów alkoholowych. W oparciu o dokonaną analizę problemów społecznych zostały sformułowane rekomendacje skierowane do mieszkańców Miasta Sieradza, które powinny mieć charakter długofalowy i wielostronny. Światowa Organizacja Zdrowia (WHO) ³⁷ podaje, że aż 50% zaburzeń zdrowia psychicznego prowadzących do nadużywania substancji psychoaktywnych, agresji i przemocy, a także

³⁷ World Health Organization, (2004), Mental Health Policy, Plans and Programs, Geneva.

innych zachowań antyspołecznych zaczyna się w okresie dojrzewania. Dzieci i młodzież są, więc grupą wymagającą szczególnie intensywnych oddziaływań profilaktycznych. Należy skupić się przede wszystkim na najmłodszych, by zapobiec i zredukować takie zachowania. Środowisko szkolne wywiera ogromny wpływ na rozwój fizyczny, emocjonalny i społeczny dzieci i młodzieży, stąd jego kształtowanie może sprzyjać zdrowiu psychicznemu. Australijskie badania na zlecenie WHO pozwoliły na wyodrębnienie najistotniejszych czynników ryzyka oraz czynnik chroniących³⁸:

Czynniki ryzyka:

- przemoc rówieśnicza,
- odrzucenie przez rówieśników,
- słaba więź ze szkołą,
- niedostateczne kierowanie własnym zachowaniem (brak kontroli),
- destrukcyjna grupa rówieśnicza,
- niepowodzenia szkolne.

Przez „czynniki chroniące” należy rozumieć: wszystkie elementy osłabiające oddziaływanie czynników ryzyka, zwiększające „odporność” jednostki, a więc zmniejszające prawdopodobieństwo wystąpienia zachowań problemowych³⁹. Można je pogrupować w kilka kategorii:

- poczucie przynależności,
- pozytywny klimat szkoły,
- prospołecznie nastawiona grupa rówieśnicza,
- okazje do przeżycia sukcesu i rozpoznawania własnych osiągnięć,
- zdecydowany brak akceptacji przez szkołę dla przemocy”.

Wymienione czynniki chroniące mają charakter uniwersalny. Są odpowiednim oddziaływaniem wśród młodszych mieszkańców miasta, czyli uczniów szkół. Najlepiej wdrażać czynniki chroniące poprzez organizowanie warsztatów profilaktycznych, gdzie wzmacniane są czynniki chroniące oraz osłabiane czynniki ryzyka. Warto pamiętać,

³⁸ Monograph, (2000) Commonwealth Department of Health and Aged Care 2000. Promotion, Canberra.

³⁹ Słownik terminów według PARPA, źródło: http://www.parpa.pl/download/slownik_terminow.pdf (dostęp: 21.09.2021).

że oddziaływanie w zakresie jednego tematu zajęć, np. dotyczących jedynie przemocy może przynieść pozytywne rezultaty, także w profilaktyce innych zachowań ryzykownych. Nadrzędną rekomendacją wyznaczającą kierunek działań profilaktycznych jest wzmacnianie pozytywnego stosunku do nauczycieli oraz budowanie klimatu współpracy pomiędzy nauczycielami w szkole oraz wspieranie konstruktywnych zainteresowań i zajęć pozalekcyjnych młodzieży. Do najbardziej uniwersalnych i selektywnych czynników chroniących uczniów szkół przed angażowaniem się w zachowania problemowe należy włączyć:

- ✓ pozytywne nastawienie do nauczycieli,
- ✓ udział w dodatkowych zajęciach pozalekcyjnych,
- ✓ aktywny udział w praktykach i uroczystościach religijnych,
- ✓ dobry kontakt z rodzicami; monitorowanie przez rodziców miejsc, w których uczeń spędza czas wolny.

Efektywna ochrona młodzieży wiąże się z prawidłowym rozumieniem przez nauczycieli procesów rozwojowych właściwych dla okresu adolescencji. Dlatego zaleca się, aby wspierać pedagogów i nauczycieli zarówno na poziomie kształcenia formalnego, jak i nieformalnego, w zdobywaniu wiedzy oraz poszerzaniu umiejętności w zakresie rozpoznawania wyzwań oraz trudności specyficznych dla tego okresu rozwoju. Program profilaktyczny powinno się również uwzględnić w działaniach związanych z profilaktyką uzależnień oraz rozwiązywaniem problemów alkoholowych, które będą skierowane do wszystkich mieszkańców Miasta Sieradza. Powinien zawierać działania profilaktyczno - informacyjne mające na celu propagowanie zdrowego stylu życia i zmianę postaw przy użyciu sprawdzonych i rekomendowanych programów profilaktycznych, odpowiadających na środowiskowe zapotrzebowanie. Powinno zostać również uwzględnione realizowanie działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej skierowanej do osób uzależnionych, spożywających alkohol w sposób ryzykowny i szkodliwy lub korzystających z innych używek, jak również do ich rodzin. W celu zapewnienia skuteczności, uwzględnione działania powinny być długofalowe, konsekwentne oraz wdrażane systematycznie na terenie Miasta Sieradza.

Główne kierunki dalszych działań z zakresu przeciwdziałania i rozwiązywania problemu alkoholowego, narkotykowego, oraz nikotynowego wśród **mieszkańców** Miasta Sieradza powinny polegać na:

- ✓ Rozwoju pracy socjalnej na rzecz mieszkańców, którzy są zagrożeni uzależnieniem od alkoholu oraz wdrażanie najnowszych sposobów pomocy tym osobom.
- ✓ Ankietowani mieszkańcy (łącznie 53,51%) deklarują, że ich **spożywanie alkoholu** w ciągu dnia, w którym go piją, przekracza standardową porcję alkoholu.⁴⁰ Jak najszybciej należy zacząć zapobiegać rozwijaniu się uzależnienia od alkoholu. Rekomenduje się tworzenie kampanii, które będą miały na celu informowanie mieszkańców, o tym jakie mogą być konsekwencje spożywania dużej ilości alkoholu. Warto zaproponować mieszkańcom, przychodzącym do Urzędu Miasta, Ośrodka Pomocy Społecznej, czy też innych instytucji, by wypełnili **test autodiagnozy**, który udostępniony jest przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA). Dzięki wypełnieniu testu, mieszkańcy będą mogli określić, czy np. są uzależnieni od spożywania alkoholu.

[PARPA - Test Autodiagnozy \(kliknij\)](#)

- ✓ W przypadku **prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu**, w sumie 1,75% mieszkańców przyznało, że kiedykolwiek taka sytuacja im się zdarzyła, a łącznie 42,67% badanych, było kiedykolwiek świadkami sytuacji, gdy ktoś prowadził samochód pod wpływem alkoholu. Dane te są ostrzeżeniem, ponieważ wiążą się nie tylko z łamaniem prawa, ale również stanowią bezpośrednie niebezpieczeństwo dla kierowców oraz społeczności lokalnej. By uniknąć takich zdarzeń na terenie Miasta Sieradza rekomenduje się, aby Policja prowadziła szeroko zakrojone akcje prewencyjne, które będą związane z prowadzeniem pojazdów pod wpływem alkoholu.
- ✓ Dodatkowo, warto rozpocząć cykl szkoleń eksperckich skierowanych do kierowców z zakresu bezpiecznej jazdy oraz organizować kampanie informacyjne dla mieszkańców w celu uświadomienia im o konsekwencjach związanych z prowadzeniem pojazdów pod wpływem alkoholu poprzez różnego rodzaju akcje plakatowe, konkursy, czy też akcje ulotkowe na terenie miasta.

⁴⁰ Porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5%, w ok. 100ml wina o mocy 12% oraz w ok. 30ml wódki o mocy 40%, a picie o niskim poziomie ryzyka zakłada wypijanie 1-2 porcji w ciągu dnia. (Źródło: Wikipedia).

- ✓ Łącznie 12,67% mieszkańców Miasta Sieradza przyznało, że zażywało kiedykolwiek **narkotyki i substancje psychoaktywne**. Jest to mały procent w stosunku do pozostałej liczby mieszkańców, natomiast rekomenduje się prowadzenie warsztatów w organizacjach pomocowych dotyczących profilaktyki na temat uzależnień od narkotyków i substancji psychoaktywnych.
- ✓ Rekomenduje się również szkolenia dla kadr – pracowników socjalnych, nauczycieli, terapeutów w zakresie pracy z osobami nadużywającymi alkoholu lub zażywającymi narkotyki w sposób okazjonalny lub szkodliwy, a także inwestycje w sprzęt i materiały, które będą podnosić umiejętności terapeutów.
- ✓ Dorośli mieszkańcy przyznają, że najczęściej na temat alkoholu i substancji psychoaktywnych znajdują informacje w **Internecie i telewizji** (64,67%). Warto zwrócić na to uwagę i dostosować się do współczesnego życia mieszkańców – udostępniać kampanie na stronach internetowych bądź społecznościowych, a także działać w lokalnej telewizji.
- ✓ Rekomenduje się kontynuowanie działań mających na celu wzmocnienie integracji społeczności lokalnych na rzecz wspierania rodzin borykających się z różnymi problemami społecznymi, w tym zagrożenia alkoholizmem, czy też narkomanią.
- ✓ W przypadku **sprzedawców** z Miasta Sieradza rekomenduje się przeprowadzenie szkolenia terenowego. 28,57% badanych sprzedawców przyznało, że nigdy nie uczestniczyło w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.
- ✓ Łącznie 57,14% ankietowanych sprzedawców uważa, że według **Ustawy o Wychowaniu w Trzeźwości i Przeciwdziałaniu Alkoholizmowi**, osobami, którym zabrania się sprzedaży alkoholu są między innymi kobiety w ciąży. Jest to błędna odpowiedź, zatem rekomenduje się nakłanianie sprzedawców do czynnego uczestnictwa w szkoleniach organizowanych przez miasto oraz zaleca się kontrola punktów sprzedaży po zorganizowanym szkoleniu.
- ✓ **33,33% ankietowanych sprzedawców przyznało, że sprzedało raz lub kilka razy alkohol osobie nietrzeźwej**. Rekomenduje się przeprowadzenie badania w postaci tajemniczego klienta w sklepach, w których jest sprzedawany alkohol na terenie miasta, by skontrolować, w których punktach obsługi istnieje taki problem.
- ✓ **Dodatkowo jedynie 52,38% ankietowanych sprzedawców przyznaje, że pyta**

o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest pełnoletni. Sprzedawcy powinni robić to za **każdym razem** więc tutaj również kontrola tajemniczego klienta mogłaby pomóc w określeniu, w którym punkcie sprzedaży występuje powyższy problem oraz, który ze sklepów powinno się częściej kontrolować.

Główne kierunki dalszych działań z zakresu przeciwdziałania i rozwiązywania problemu alkoholowego, narkotykowego, palenia papierosów oraz przemocy wśród **młodych mieszkańców (uczniów)** Miasta Sieradza powinny polegać na:

- ✓ Dalszym podejmowaniu działań w zakresie profilaktyki szkolnej w oparciu o programy wykorzystujące aktywność własną uczniów i programy profilaktyczne. Uczniowie i uczennice zapytani o to, do kogo zwróciliby się mając problem związany z uzależnieniami, między innymi wymienili nauczycieli, wychowawców klas, psychologów szkolnych. Realizując programy profilaktyczne kształtuje się kompetencje osobowościowe młodych ludzi oraz ich zdolności interpersonalne niezbędne dla satysfakcjonującego funkcjonowania wśród rówieśników bez pomocy alkoholu, papierosów i narkotyków czy też przemocy.
- ✓ Zachowania ryzykowne są podejmowane przez młodzież często poza szkołą, gdzie nie daje to szkole możliwości wpływu na młodych ludzi – stąd ogromna rola rodziców, ich wiedzy oraz umiejętności współpracy z dzieckiem w zakresie kształtowania właściwych zachowań. Rekomenduje się, aby rodzice również byli szkoleni w zakresie profilaktyki uzależnień od alkoholu, tytoniu, czy też narkotyków wśród dzieci i młodzieży. Warto organizować pogadanki w szkołach dla opiekunów, gdzie będzie poruszana tematyka zachowań ryzykowanych wśród uczniów.
- ✓ Rekomenduje się rozpowszechnianie wśród uczniów informacji na temat form pomocy w przypadku posiadania w rodzinie osoby uzależnionej. Uczniowie powinni korzystać z warsztatów psychologicznych, które mogłyby polegać m.in. na praktycznych ćwiczeniach pracy nad swoją samooceną i bardzo ważną w tym wieku – asertywnością.
- ✓ Poleca się zapewnienie warsztatów dla nauczycieli, pedagogów szkolnych oraz osób pracujących w świetlicach.
- ✓ Rekomenduje się prowadzenie zajęć integracyjnych dla dzieci i młodzieży mających na celu budowanie więzi pomiędzy uczniami oraz poczucie bezpieczeństwa i zaufania, gdyż to stanowi między innymi czynnik chroniący podejmowania zachowań ryzykownych

przez dzieci i młodzież.

- ✓ W Mieście Sieradz 17,61% chłopców (62 osoby) oraz 17,01% dziewczynek (58 osób), którzy przyznali, że **spożywali kiedykolwiek alkohol** stwierdzili, że, po raz pierwszy spróbowali go we wczesnym wieku 8-10 lat (33,87% chłopców, 24,14% dziewczynek) oraz w wieku 11-12 lat (27,42% chłopców, 34,48% dziewczynek). Zachęca się zatem wprowadzenie Programów Rekomendowanych w szkołach. Programy te są rekomendowane przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) oraz mają na celu m.in. opóźnienie inicjacji alkoholowej wśród dzieci i młodzieży. Na stronie www.programyrekomendowane.pl, są udostępnione wszelkie informacje i rodzaje programów. Dzięki nim można dostosować program do konkretnej grupy odbiorców (np. wieku dzieci).
- ✓ Uczniowie szkół oceniają również, że **zdobywanie alkoholu na terenie Miasta Sieradza jest możliwe**, a wręcz łatwe (18,75% chłopców, 19,94% dziewczynek). Jest to sygnał dla Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, by zwiększyła kontrolę punktów sprzedaży alkoholu, w celu eliminacji miejsc, gdzie osoby niepełnoletnie mogą dokonać zakupu tego rodzaju napojów. Nacisk powinien być kładziony również na każdorazowe sprawdzanie dowodu osobistego młodych klientów w razie próby zakupu alkoholu lub papierosów.
- ✓ Rekomenduje się zaszczepienie wśród uczniów zdrowego stylu życia, poprzez organizowanie konkursów sportowych, obozów sportowych oraz ciekawych zajęć WF. Dodatkowo, poleca się rozmieszczenie w szkołach plakatów o tematyce zdrowego stylu życia i korzyści z nim związanych.
- ✓ Rekomenduje się obserwacje uczniów w szkole, w celu zidentyfikowania problemu **zażywania substancji psychoaktywnych**. Do zażywania narkotyków i dopalaczy przyznało się dziewięciu chłopców (2,56%) oraz dwanaście dziewczynek (3,52%), poleca się organizowanie warsztatów dla kadry pracowniczej szkoły – przede wszystkim na temat tego, jak wykrywać objawy stosowania substancji psychoaktywnych. W tym celu, warto zajrzeć na stronę Krajowego Biura do Spraw Przeciwdziałania Narkomani, gdzie możemy znaleźć przykłady objawów, które mogą wskazywać na odurzenie narkotykowe wśród dzieci i młodzieży.

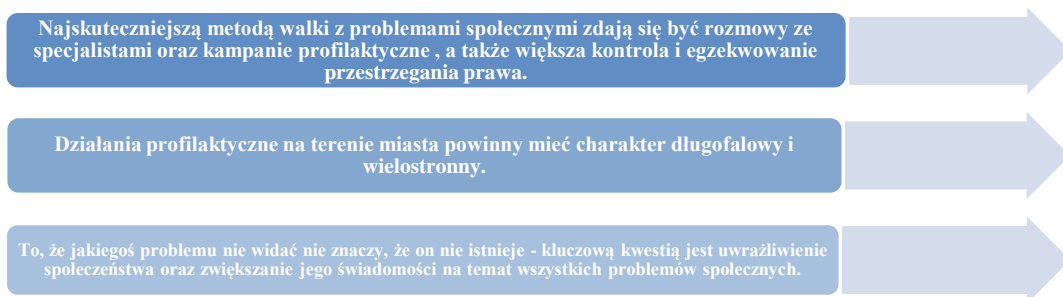
[KBPN - Przykłady objawów odurzenia narkotykowego \(kliknij\)](#)

- ✓ Badani uczniowie wymieniają, iż jednym z miejsc, **gdzie można dostać lub zakupić substancje psychoaktywne jest skate-park zlokalizowany na terenie Miasta Sieradz**. Poleca się zwiększenie patroli służb porządkowych tego miejsca oraz umieszczenie tam plakatów profilaktycznych na temat negatywnych skutków zażywania substancji psychoaktywnych oraz informacji, gdzie młodzi mieszkańcy mogą zgłosić się w razie potrzeby pomocy walki z uzależnieniem.
- ✓ 44,03% chłopców oraz 27,27% dziewczynek, przyznaje, że doświadczyło kiedykolwiek **przemocy** ze strony innych osób. Rekomenduje się dostarczenie uczniom informacji, dotyczących tego, gdzie mogą szukać pomocy w przypadku, gdy zostaną ofiarą przemocy.
- ✓ 45,81% chłopców oraz 39,78% dziewczynek przyznało, że osobami, **które stosowały wobec nich przemoc byli koledzy ze szkoły**. Rekomenduje się przeprowadzenie pogadanek lub lekcji wychowawczych skierowanych do uczniów z tematyki przemocy rówieśniczej. Dodatkowo w sprawie przemocy między uczniami ogromne znaczenie ma współdziałanie rodziców. Warto również organizować warsztaty profilaktyczne dla rodziców, które pomogą im zapobiegać zachowaniom agresywnym wśród młodych mieszkańców gminy.
- ✓ Jeden z uczniów na pytanie, wobec kogo stosowali przemoc, przyznali się do **autoagresji**, czyli **stosowaniu przemocy wobec samego siebie**. Warto promować wśród uczniów oraz ich rodziców instytucje pomocowe, do których mogą zgłosić się z tym problemem. Bezpłatną pomoc psychologiczną świadczą m.in. państwowe Poradnie Psychologiczno-Pedagogiczne, pomoc specjalistów można uzyskać także w Poradniach Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży.
- ✓ Rekomenduje się skorzystanie z kwestionariusza **oceny ryzyka występowania przemocy** wobec dziecka oraz propozycja algorytmu postępowania w przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie wobec dziecka. Powinno się go rozpowszechnić wśród pracowników oświaty oraz tych, którzy pracują bezpośrednio z dziećmi.

[Kwestionariusz oceny ryzyka \(kliknij\)](#)

- ✓ Uczniowie, często w ankietach wymieniali, że atrakcyjną formą działań profilaktycznych byłyby dla nich **zajęcia warsztatowe z psychologiem, pedagogiem lub innym specjalistą** (31,53% chłopców, 40,76% dziewczynek). Takie spotkania mają

na celu uświadomienie dzieci i młodzieży o tym, jakie zachowania są aktem przemocy i jakie niosą za sobą konsekwencje psychiczne oraz fizyczne, a także jakie konsekwencje niosą za sobą uzależnienia np. od narkotyków i alkoholu. Młodzi respondenci wskazywali ponadto na **pogadanki z wychowawcą** (56,25% chłopców, 51,32% dziewczynek) warto zatem zwrócić na ten fakt uwagę, i zaangażować wychowawców klas w prowadzenie lekcji profilaktycznych.

Zespół badawczy i osoby opracowujące powyższy raport mają nadzieję, że zaprezentowane wyniki stanowią będą przydatną wskazówkę w podejmowaniu działań na rzecz niwelowania problemów społecznych występujących w obrębie Miasta Sieradza.